

Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder sommeren 2016

Line C. Wold
Sofie K. Selvaag
Odd Inge Vistad

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Kortrapport

Dette er en enklere og ofte kortere rapportform til oppdragsgiver, gjerne for prosjekt med mindre arbeidsomfang enn det som ligger til grunn for NINA Rapport. Det er ikke krav om sammendrag på engelsk. Rapportserien kan også benyttes til framdriftsrapporter eller foreløpige meldinger til oppdragsgiver.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder sommeren 2016

Line C. Wold
Sofie K. Selvaag
Odd Inge Vistad

Wold L.C, Selvaag S.K. & Vistad O.I. (2017). Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder - NINA Rapport 1360 91 s.

Lillehammer, Juni, 2017

ISSN: 1504-3312

ISBN: 978-82-426-3075-9

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Wold, Vistad

KVALITETSSIKRET AV

Øystein Aas

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningsjef Jon Museth (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)/BIDRAGSYTER(E)

Verneområdestyre for Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder

OPPDRAGSGIVERS REFERANSE

2780 Heme

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER/BIDRAGSYTER

Hege Sæter Moen

FORSIDEBILDE

En av selvregistreringskassene som ble brukt i Trollheimen (Foto: Lars Olav Lund)

NØKKEWORD

- Norge, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag fylker
- Trollheimen landskapsvernområde
- Innerdalen landskapsvernområde
- Friluftsliv
- Brukerundersøkelse
- Spørreundersøkelse
- Ferdseleksjoner

KEY WORDS

- Norway, Møre & Romsdal and Sør-Trøndelag counties
- Trollheimen landscape protection area
- Innerdalen Landscape Protection Area
- Outdoor recreation
- Visitor survey
- Questionnaire
- People counting

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA hovedkontor

Postboks 5685 Sluppen
7485 Trondheim
Telefon: 73 80 14 00

NINA Oslo

Gaustadalléen 21
0349 Oslo
Telefon: 73 80 14 00

NINA Tromsø

Framsenteret
9296 Tromsø
Telefon: 77 75 04 00

NINA Lillehammer

Fakkelgården
2624 Lillehammer
Telefon: 73 80 14 00

www.nina.no

Sammendrag

Wold L.C, Selvaag S.K. & Vistad O.I. (2017). Brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder - NINA Rapport 1360 91 s.

Som ett ledd i arbeidet med en utvikling av besøksstrategi ble det sommeren 2016 gjennomført en brukerundersøkelse i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder. Undersøkelsen inkluderte en on-site selvregistreringsundersøkelse der de besøkende i området ble oppfordret til å fylle ut et kortfattet spørreskjema da de var på tur. Spørreskjemaene var plassert i kasser ved de viktigste innfallsportene til områdene. Det var utplassert 22 svarkasser i Trollheimen og Innerdalen. Det praktiske arbeidet knyttet til selvregistreringsundersøkelsen ble gjennomført av lokal forvaltning/SNO. I etterkant ble de brukerne som hadde oppgitt e-postadresse på selvregistreringskortet invitert til å delta i en internettbasert etterundersøkelse som NINA hadde ansvaret for. Det ble samlet inn svar fra 7917 brukere i selvregistreringsundersøkelsen og fra 1136 i etterundersøkelsen. Svarprosenten i etterundersøkelsen var 53,4 og representativiteten sammenlignet med selvregistreringsundersøkelsen var god (for kjønn, alder, nasjonalitet, lokalt bosatte var det små forskjeller), men det var noen færre førstegangsbesøkende og noen flere brukere med lengre erfaring fra langturfriluftsliv i etterundersøkelsen.

Noen indikatorer oppsummeres i tabellen under. Gjennomsnittsalderen var 45 år og kjønnsfordelingen var relativt jevn – en liten overvekt av kvinner (55,9 %). Andelen nordmenn var relativt høy – 85 %, mens 11 % var bosatt i lokalkommunene. Det betyr at nesten 90 % var tilreisende. Splitter vi ytterligere opp ser vi at cirka 1/3 har hytter/fritidsbolig/seter i Trollheimen-området. Dette er trolig noe av årsaken til at det er relativt få førstegangsbesøkende og at så mange som 67 % har besøkt området tidligere. 66 % av de besøkende var på dagstur da de fylte inn selvregistreringskort.

TROLLHEIMEN/INNERDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDER

Antall innsamlede skjema 2016: 7917

Andel nordmenn	85%	Andel som går utenfor sti	2,1%
Andel førstegangsbesøkende	33%	Andel lav-purister	78%
Andel som er på dagstur	66%	Andel mellom-purister	17%
Varighet dagstur (gj.snitt timer)	5 t.	Andel høy-purister	5%
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager)	3,4 d.	Andel som overnatter i verneområdet	35%
Andel som er med på organisert tur	3,4%	Kvinneandel	55,9%
Andel som går bare på sti	80,4%	Andel lokalt bosatte (Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal).	11%
Andel som går både på og utenfor sti	17,5%	Andel som går med barn under 15 år i følget	21%

Naturopplevelse, føle frihet og å oppleve villmark er de viktigste motivene for å besøke Trollheimen/Innerdalen. Mulighetene for å gå langtur, fred og ro og å se dramatiske landskap følger like bak. De aller fleste fulgte stien da de fylte inn selvregistreringskort, men en del flere går også til dels utenfor sti hvis en ser på bruken gjennom året som helhet. Gode, tydelige og godt merkede stier verdsettes og de viktigste grunnene for at brukerne går på stien er komfort og trygghet. Fottur er den klart viktigste aktiviteten i barmarks-perioden, men en del oppga også høstingsaktiviteter, fotografere og sykkelstur. Ulike former for ski (både på og utenfor løype/merka trase) er de dominerende vinteraktivitetene. Kartlegging av interessen for ulike former for friluftslivsaktiviteter viser at det er de tradisjonelle aktivitetene – tur og høsting – det er størst interesse for.

Nesten 3/5 hadde innhentet informasjon før de besøkte Trollheimen/Innerdalen og flest oppga at de hadde benyttet internett, venner/bekjente eller turistinformasjon. Dersom forvaltningsmyndigheten skulle gi mer informasjon om området er turforslag, kart og informasjon om spesielle attraksjoner det brukerne er mest interessert i.

82 % visste at Trollheimen/Innerdalen var vernet før de besøkte området og de fleste synes også det var positivt at områdene er vernet. Det faktum at områdene er vernet er imidlertid ikke noen

viktig årsak for at de valgte å besøke. Nesten $\frac{3}{4}$ oppga at Trollheimen/Innerdalen var hovedformålet med den turen de var på, og få var på rundreise eller besøkte området på impuls. Brukerne var relativt godt fornøyd med tilretteleggingen for friluftsliv. Blant de som kjente området fra før var antall brukere og slitasje de to forholdene som flest mente hadde økt, mens ganske få mente søppel og støy hadde økt.

Til slutt i rapporten presenterer vi hvordan utvalgte indikatorer varierer mellom de ulike innfallsportene, og vi summerer kort enkelte funn opp mot føringer eller ambisjoner i forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen.

Line Wold, Fakkalgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no
Sofie K. Selvaag, Fakkalgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no
Odd Inge Vistad, Fakkalgården 2624 Lillehammer, odd.inge.vistad@nina.no

Abstract

Wold L.C, Selvaag S.K. & Vistad O.I. (2017). Visitor survey in Trollheimen and Innerdalen landscape protection areas - NINA Rapport 1360. 91 p.

As a part of the ongoing work with establishing a visitor strategy in Trollheimen/Innerdalen, a visitor survey was conducted during the summer 2016. The survey included a two-step process: first, an on-site self-registration survey where visitors were encouraged to fill in a short questionnaire when being in the area. The questionnaires were placed in boxes at the most important entrance points to the area, all together 22 boxes were deployed in the area. The practical work concerning this was done by local management/SNO. Second; the respondents in the on-site survey were asked to provide their e-mail addresses and a more comprehensive questionnaire were sent to those that did. NINA was responsible for this follow-up survey. We collected responses from 7917 respondents in the on-site survey and from 1136 in the follow-up. This gives a response rate of 53.4, and the representativeness was considered good for comparable variables in both data sets (for gender, age, nationality, percentage of local residents differences were small), however there was somewhat fewer first-time visitors and somewhat more users with longer experience with long-distance hiking in the follow-up than in the on-site survey.

Some of the mapped indicators are shown in the table below. The mean age was 45 years, and the gender balance was quite even – there were slightly more women than men. Norwegians constituted a relative large share of the respondents – 85 %, while 11 % were residents in the local municipalities. This also means that almost 90 % of the users were visitors to the area. We also found that approximately 1/3 had a cabin or leisure home inside or nearby the protection areas. This is probably one explanatory factor for the finding that relatively few were first-time visitors (67 % had visited Trollheimen/Innerdalen previously). Sixty-six percent of the visitors were on a day-trip when they filled in the self-registration card.

TROLLHEIMEN/INNERDALEN LANDSCAPE PROTECTION AREAS

Number of respondents 2016: 7917

Norwegians	85%	Mostly moving around outside paths/trails	2,1%
First-time visitors	33%	Low-purists	78%
Visitors on a day-trip	66%	Medium-purists	17%
Duration day-trip (mean hours)	5 t.	High-purister	5%
Duration Multi-day trips (mean days)	3,4 d.	Overnight stay in the area	35%
Being part of an organized group	3,4%	Women	55,9%
Mostly moving around along paths/trails	80,4%	Local residents (within Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu or Meldal municipality)	11%
Both along and outside paths/trails	17,5%	Children < 15 yrs in the group	21%

Having a nature experience, feel freedom and experience wilderness are the most important motives for visiting Trollheimen/Innerdalen, whilst the possibility for long-distance hiking, tranquility and peace, and seeing dramatic landscapes follow closely. Most followed the marked trails on the trip when they filled in the self-registration card, however when asking about movement in the area throughout the year, a larger amount said they partly also got around moving off the trails/in the terrain. Distinct and marked trails are valued and the most important reasons for using the trails were comfort and security. Hiking by foot is the most important activity during the bare-ground season, while hunting/gathering activities, photographing and biking comes next. Different kinds of cross-country skiing activities are the domination winter activities. Mapping the respondents' interest in different kinds of outdoor recreation activities support this as traditional outdoor activities – hiking and hunting/gathering – are the activities that most are interested in.

Nearly 3/5 of the respondents had obtained information about Trollheimen/Innerdalen prior the visit, the most common sources were internet, from friends/family and tourist information. If the

management authority were to provide more information, hiking suggestions, maps and information about special attractions were the most demanded topics.

Eighty-two percent knew that Trollheimen and Innerdalen were protected as landscape protection areas, and the protection status was considered positive by most. However, the protection status was not an especially important reason for deciding to visit the area. Nearly $\frac{3}{4}$ said the visit to Trollheimen/Innerdalen was the main purpose of the trip they were on, which means the area to a lesser degree is part of a round trip or an area visited impulsively. For the most part the respondents were satisfied with the facilitation for outdoor recreation. Among those who had visited the area before 2016 the number of visitors and erosion were the two conditions that they considered had increased, relatively few felt it had been an increase in garbage and noise.

At the end of the report, we present some selected indicators in a comparable outline for all of the 22 entrance points, to show possible geographic variations throughout the areas. We also include a short discussion concerning some of the important and relevant issues in the management plan for the protection areas in the Trollheimen region.

Line Wold, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, line.wold@nina.no
Sofie K. Selvaag, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, sofie.selvaag@nina.no
Odd Inge Vistad, Fakkeltgården 2624 Lillehammer, odd.inge.vistad@nina.no

Innhold

Sammendrag	3
Abstract	5
Innhold	7
Forord	9
1 Innledning	10
2 Metodikk	11
2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser.....	11
2.2 Selvregistreringskasser i Trollheimen/Innerdalen.....	13
2.3 Etterundersøkelse.....	17
2.4 Representativitet etterundersøkelse versus selvregistreringskort.....	17
2.5 Analyse og fremstilling av data.....	18
2.6 Automatiske ferdselsteller.....	18
3 Data fra ferdselstellerne	20
4 Indikatorsett for Trollheimen/Innerdalen	21
5 Hvor mange brukere/besøkende?	22
6 Generelle trekk ved de besøkende	23
6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted.....	23
6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse.....	25
6.3 Turfølget.....	26
6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Trollheimen/Innerdalen.....	27
6.5 De besøkende motiv for å besøke Trollheimen/Innerdalen.....	28
6.6 Idealområde og purisme.....	29
7 Bruken av området	32
7.1 Romlig bruk.....	32
7.2 Bruk av sti og terreng.....	32
7.3 Sesongbruk.....	34
7.4 Type bruk.....	34
7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året.....	34
7.4.2 Tid i landskapsvernområdene og overnatting.....	35
7.5 Trollheimen/Innerdalen som besøksmål.....	37
8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media	39
8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon.....	39
8.2 Bruk av sosiale media.....	41
9 Opplevelse av dagens tilstand i Trollheimen/Innerdalen	42
9.1 Trollheimen/Innerdalen som landskapsvern- og villmarksområde.....	42
9.2 Tilretteleggingen for friluftsliv.....	42
9.3 Forstyrrende opplevelser.....	43
10 Synspunkt på forvaltning, tiltak og utvikling i verneområdet	45
11 Sammenligning av de ulike innfallsportene/kasselokalitetene	47
11.1 Figurpresentasjon av utvalgte indikatorer.....	48

11.1.1 Bosted/Nasjonalitet.....	49
11.1.2 Tidligere besøk	50
11.1.3 Purisme	51
11.1.4 Bruk av sti og terreng.....	52
11.1.5 Barn i turfølget	53
11.1.6 Overnatting	54
11.1.7 Turlengde	55
12 Oppsummering	56
13 Referanser	59
14 Vedlegg.....	61

Forord

Med bakgrunn i den nye merkevare- og besøksstrategien for norske nasjonalparker og store verneområder, bestilte verneområdestyre for Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder en undersøkelse for å innhente informasjon om bruk og brukerne i verneområdene. Undersøkelsen ble gjennomført sommeren 2016 og besto av en on-site selvregistreringsundersøkelse blant de besøkende til området, samt en oppfølgende internettbasert etterundersøkelse. Etter ønske fra forvaltningen er det også inkludert data fra to ferdselstellere som var utplassert i området sommeren 2016.

Trollheimen verneområdestyre v/verneområdeforvalter/SNO planla selv gjennomføringen av selvregistreringsundersøkelsen med utarbeidelse av spørreskjema (selvregistreringskort) og valg av lokaliteter for utplassering av selvregistreringskasser. De hadde også ansvaret for oppfølging av kassene mens de sto ute. NINA laget en punsjefil for selvregistreringsundersøkelsen, men forvaltningen var ansvarlig for å legge inn data fra selvregistreringskortene i denne fila. NINA var ikke med i planleggingen og gjennomføringen av selvregistreringsundersøkelsen, og har kun kjørt analyser (etter klargjøring av punsjefila) av dataene.

Når det gjelder etterundersøkelsen hadde NINA ansvaret for hele prosessen med utsendelse av etterundersøkelsen, klargjøring av datafil og analyse og rapportering. Utarbeidelse av spørreskjema til etterundersøkelsen var det hovedsakelig NINA som sto for etter at et «standard-skjema» som ble benyttet i flere andre verneområder samme år, hadde blitt utarbeidet i samarbeid med Miljødirektoratet. Verneområdeforvalteren var likevel med å foreslå lokale tilpasninger til området.

Denne rapporten oppsummerer funnene fra undersøkelsene som ble gjort. Vi takker verneområdeforvalter Hege Sæter Moen for innspill til rapporten og vi takker for oppdraget og samarbeidet.

Lillehammer, Juni 2017
Odd Inge Vistad,
Prosjektleder

1 Innledning

Formålet med rapporten er å beskrive karaktertrekk ved de besøkende til Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder og forsøke å beskrive bruken og bruksmønsteret i områdene. Informasjonen skal videre kunne benyttes av verneområdestyret og verneområdeforvaltningen for å kunne vurdere tiltak i forbindelse med besøksstrategi for området. En ambisjon er at forvaltningen med bakgrunn i økt kunnskap om bruk av verneområdet vil være bedre egnet til å prioritere forvaltningstiltak og utarbeide en god besøksstrategi.

Trollheimen ble vedtatt landskapsvernområde i 1987, mens Innerdalen ble vedtatt allerede i 1967. De to områdene utgjør et samlet område på 1238 km² og ligger på grensen mellom Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal fylker. Verneformålene for de to områdene er noe ulike. I verneforskriften for Trollheimen fremgår det at formålet er *å ta vare på et særmerket og vakkert fjellområde med skog og seterdaler, og med et rikt plante- og dyreliv*. I verneforskriften for Innerdalen er det *den rekreative og naturvitenskapelige verdien som det vakre naturlandskapet på grunn av topografi, vassdrag og vegetasjon har*, som er beskrevet som verneformål. Initiativet til vern av Innerdalen kom fra en av grunneierne; Øystein Opdøl og Norsk Tindeklubb for å sikre at dalen ikke ble gjenstand for kraftutbygging.

Både Trollheimen og Innerdalen har lange tradisjoner knyttet til friluftsliv og rekreasjonsbruk. Trollheimen har vært tilrettelagt for friluftsliv siden ca. 1890, det samme har Innerdalen – der Innerdalshytta har vært drevet som turisthytte fra slutten av 1800-tallet. Det varierte landskapsrommet gir muligheter for ulike former for friluftsliv, fra det enkle turfriluftslivet til fots eller på ski, til organiserte opplevelseaktiviteter. Trondhjems Turistforening (TT) drifter tre betjente hytter i området: Jøldalshytta, Gjevilvasshytta og Trollheimhytta, og i tillegg driftes Rendølsetra og Innerdalshytta i privat regi. Både TT og Kristiansund & Nordmøre Turistforening (KNT) har også flere ubetjente hytter i og rundt verneområdene. Totalt finnes 10 betjente/ubetjente turisthytter i Trollheimen, samlet har disse om lag 15 000 overnattingsdøgn årlig. Det finnes også flere reiselsbedrifter som tilbyr overnatting i randsonene til verneområdene, i tillegg leies det ut noen private hytter. Det finnes et stort antall merkede stier/løyper både sommer og vinterstid, men også mer urørte områder uten tilrettelegging.

Det er flere veier som er åpne for motorisert ferdsel innenfor verneområdegrensene. Heldalsveien og Jøldalsveien (fram til parkeringsplass Kleva – veien er stengt videre inn til Jøldalshytta) er åpne for allmenn ferdsel, men regulert av bom/veavgift. Vindøldalsveien er åpen for et begrenset antall brukere via nøkkelkort (350 nøkkelkort er til disposisjon). Øvrige veier er ikke åpne for allmenn ferdsel og krever dispensasjon. Båtskyss over Gjevilvatnet tilbys.

Det er flere hytteområder i randsonene mot verneområdene. Både i Vindøldalen, Nerskogen, Gjevilvassdalen, Storlidalen og i områdene ved Romundstadbygda/Resdalen finnes hyttekonsentrasjoner.

Begge områdene har tradisjoner knyttet til beitebruk og setring. I dag er mange setre forfalne eller ombygd til/disponeres som fritidsboliger, men det finnes fremdeles aktive setrer i områdene: Renndølsetra, Jelsetra og Svartdalssetra. Det finnes også en rekke kulturhistoriske spor i Trollheimen/Innerdalen: fangstgraver, beingjemmer, falkfangeranlegg og steinalderboplasser for å nevne noe. Trollheimen brukes i dag som beiteområde for tamrein.

2 Metodikk

Brukerundersøkelsen i Trollheimen/Innerdalen besto av en todelt spørreundersøkelse blant brukerne. Den første delen var et kortfattet svarskjema som ble fylt ut av brukere mens de var i området (selvregistrering), den andre delen var en mer omfattende internett-basert undersøkelse i etterkant av besøket. I selvregistreringsundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi e-postadresse dersom de var villig til å delta i en mer omfattende undersøkelse om sin bruk av Trollheimen/Innerdalen.

Utarbeidelse av selvregistreringsskjemaet, valg av lokaliteter for plassering av kasser med selvregistreringskort og tellere ble gjort av verneområdeforvalter/SNO. Verneområdeforvalter har videre hatt ansvar for tilsyn av utstyr mens det har vært utplassert og for innlegging av data elektronisk. NINA har kommet med innspill på selvregistreringskortet og har hatt hovedansvaret for utarbeidelse av etterundersøkelsen, dog er dette naturligvis gjort i samarbeid med verneområdeforvalter. NINA har videre hatt ansvar for den vitenskapelige delen med analyse av data.

Tematikk og spørsmål både på selvregistreringskort og i etterundersøkelsen tok hensyn til hva som har blitt gjort av undersøkelser i andre verneområder tidligere. Denne tilnærmingen gjør det mulig å, til en viss grad, sammenligne resultater fra brukerundersøkelsen i Trollheimen/Innerdalen med allerede eksisterende resultater fra andre norske verneområder, og senere med områder det per dags dato pågår lignende undersøkelser i.

Det var også utplassert to tellere i Trollheimen, en i Jøldalen og en i Innerdalen. To tellere vil ikke kunne gi god indikasjon på den romlige bruken i området som helhet, men vil si noe om bruksintensiteten på målepunktene og eventuelt kunne vise utvikling over tid for disse punktene. Data fra ferdselstellokkene innlemmes i rapporten etter ønske fra verneområdeforvalter.

2.1 Spørreskjemaer i selvregistreringskasser

NINA har tidligere gjennomført tilsvarende undersøkelser i en rekke norske verneområder, de første fra tidlig på 1990-tallet (se f.eks. Vistad 1995, Andersen m. fl. 2010, Wold m. fl. 2012, Vistad m. fl. 2014, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen m. fl. 2013a, Gundersen m. fl. 2013b, Gundersen m. fl. 2013c, Wold & Selvaag 2017a, b, Vistad m. fl. 2017) og metodikken er således vel utprøvd. Selvregistreringskasser med kortfattet spørreskjema er en forholdsvis ressurseffektiv metode der en får samlet inn data for større områder og over lang tid.

Fordi NINA ikke har hatt ansvar for det praktiske arbeidet knyttet til selvregistreringskort og kass-plasseringer, kan vi her bare omtale prinsippene for en slik gjennomføring. Svarkassene ble i hovedsak plassert ved innfallsporter til Trollheimen/Innerdalen, avstanden fra startsted/parkeringsplass varierer avhengig av lokale forhold, men alle var plassert med en gangavstand som varierte mellom 10 og 30 minutter fra parkeringsplass/innfallsport/startsted. Noen av innfallsportene er utenfor verneområdegrensene og noen ligger et stykke innenfor. Kassa i Vindøldalen hadde trolig en noe uheldig plassering da den sto plassert på et sted der både gående, syklende og bilister kunne passere (dog var bilbruken på stedet regulert med bom/nøkkelsystem). Ved denne lokaliteten var det få svar, men erfaringskunnskap sier at bruken her er større enn det antall utfylte kort skulle tilsi.

Faktorer som bør spille inn ved eksakt plassering av selvregistreringskassene er stikryss, synlighet fra parkeringsplass, underlag etc. Kassene skal plasseres vendt mot stien slik at de lett vil fange oppmerksomheten til en person som kommer langs stien. Metoden har noen svakheter. Den største er forutsetningen om at ferdselen er forutsigbar og følger linjer (stier/veier), og brukere som går utenfor sti/vei fanges derfor ikke opp. En annen svakhet er bortfallsprosenten (dvs. andelen som passerer kassen uten å svare på undersøkelsen) som kan være relativt stor (se f.eks. Fredman m. fl. 2009). Våre erfaringer i tilsvarende områder viser at bortfallsprosenten er svært varierende fra kasse til kasse, uten at man har entydige svar på hvorfor det er slik. Men ulike plasseringer/plasseringsmåter påvirker brukernes mulighet for å oppdage kassa, eller

lyst/vilje til å stoppe opp og fylle ut skjema. En tilleggsfaktor er at lokalbefolkningen i mindre grad en besøkende fyller ut spørreskjemaene (Kaxrud Wilberg 2010, Vistad 1995).

Kassene blir som oftest festet på stolper slik at de blir hengende i syns-/brysthøyde og plasseres godt synlig og tett på sti/vei. En plakat utenpå kassene oppfordrer passerende til å stoppe og fylle ut et selvregistreringskort. Kassene åpnes ved å «vippe» ned fronten slik at fronten blir skriveplate (se Figur 1). Inne i kassene er det informasjon om undersøkelsen og selvregistreringskort på språkene norsk, engelsk og tysk, i tillegg til pennar/blyanter/blyantspisser. Selvregistreringskortet besto av 9 spørsmål, flere med underspørsmål (se vedlegg 1). Som nevnt over ble det også spurt etter e-post adresse i den henseende å sende ut en mer omfattende spørreundersøkelse (se vedlegg 2).

I tillegg til stedsspesifikke spørsmål, blir respondentene i selvregistreringsundersøkelsen bedt om å svare i forhold til en generell kontekst, for å få et bedre inntrykk av hvem de ulike brukerne er når det gjelder eventuelle ønsker om tilrettelegging og trivsel/mistrivsel med mye/lite folk i deres «idealområde»: «*Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs-/fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt «idealområde» for en slik tur*». Respondentene blir bedt om å ta stilling til åtte utsagn, på en skala fra 1 *Svært negativ*, via 4 *Nøytralt* og til 7 *Svært positivt*. De åtte utsagnene er:

Vil det være positivt eller negativt for deg:

- ... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker*
- ... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker*
- ... at det finnes merkede stier i området*
- ... at det er god skilting ved stistart og stikryss i området*
- ... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr*
- ... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området*
- ... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen*
- ... at du kan gå milevis uten å møte et menneske*

Poenget er å få fram hvor brukerne ligger på den såkalte «purismeskalaen» - en skala som går mellom «lav-purist» (trives best med god tilrettelegging og mye folk) og høg-purist (trives best med lite tilrettelegging og lite folk). Ved å snu svarskalaen på de sju første variablene og så summere svarene på alle åtte spørsmålene (for de som har besvart alle åtte) og deretter dele på åtte, så finner vi en «gjennomsnittsholdning» til fysisk tilrettelegging og det å møte andre mennesker i turområdet. Skårverdien ligger mellom 1 og 7, der 7 er den mest høg-puristiske verdien. Gjennomsnittsholdningen er altså uttrykk for folks «purisme-grad», og vi sorterer mellom lav-purist (1-3,5), mellom-purist (3,51-4,49) og høg-purist (4,5-7) – se Vistad & Vorkinn (2012).

Spørreskjemaet inneholder i tillegg sentrale spørsmål om hvem brukerne er, tidligere erfaring fra området, den aktuelle bruken/turen, tilfredshet med tilretteleggingen for friluftsliv m.m. Med utgangspunkt i spørreskjemaet er det utarbeidet et indikatorsett som sier noe om de viktigste karaktertrekkene ved brukerne (se Tabell 1 som viser et tomt indikatorsett). Da det ofte kan være variasjoner i disse indikatorene for ulike innfallsporarter, vil variabler i dette indikatorsettet brukes for å vise noen forskjeller og likheter mellom de ulike innfallsporene.

Tabell 1 Indikatorsett som viser karaktertrekk ved brukerne.

TROLLHEIMEN OG INNERDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDER			
Antall innsamlede skjema 2016: 7917			
Andel nordmenn		Andel som går utenfor sti	
Andel førstegangsbesøkende		Andel lav-purister	
Andel som er på dagstur		Andel mellom-purister	
Varighet dagstur (gj.snitt timer)		Andel høy-purister	
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager)		Andel som overnatter i verneområdet	
Andel som er med på organisert tur		Kvinneandel	
Andel som går bare på sti		Andel lokalt bosatte	
Andel som går både på og utenfor sti		Andel som går med barn under 15 år i følget	

Figur 1 Selvregistreringskasse i Trollheimen. Foto: Lars Olav Lund.

2.2 Selvregistreringskasser i Trollheimen/Innerdalen

Det ble utplassert 22 selvregistreringskasser i Trollheimen og Innerdalen landskapsvernområder (se boks under for beskrivelse plassering, og kart i Figur 2). Området er godt dekket opp fra alle

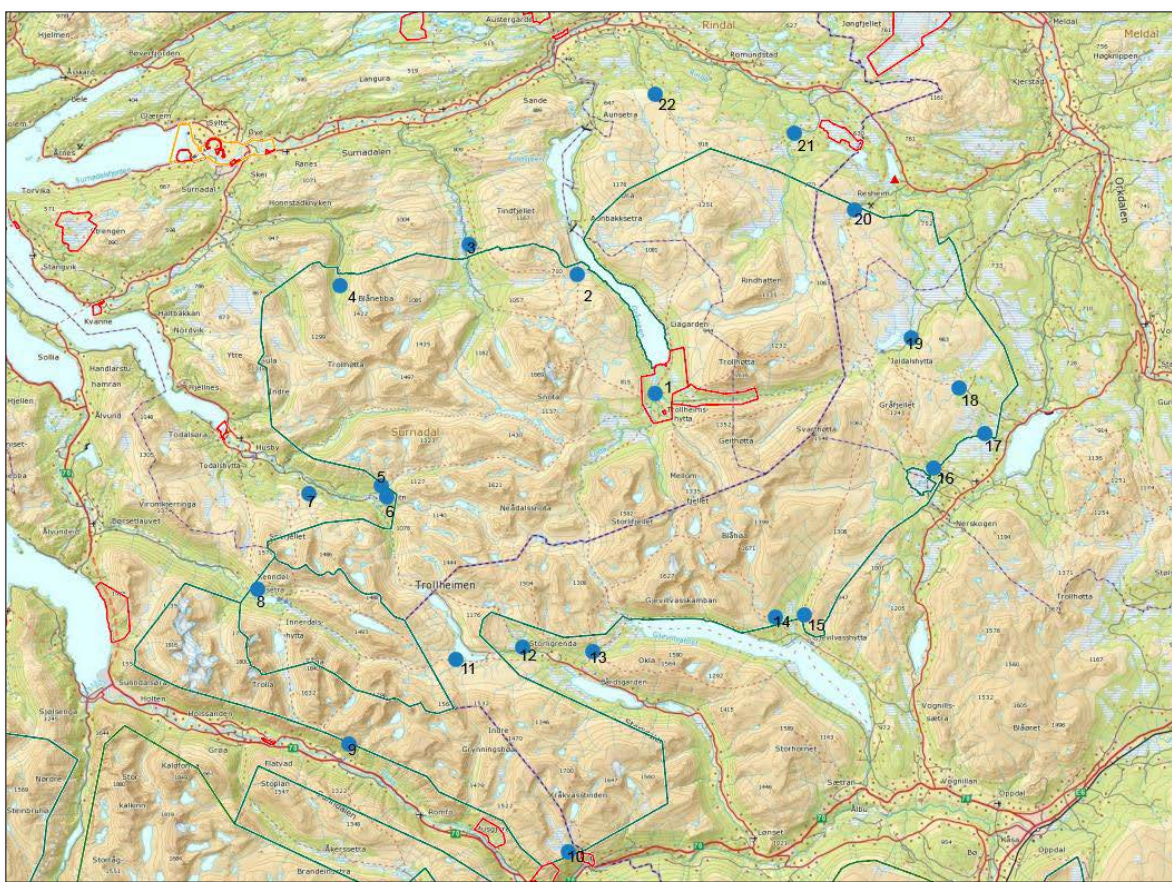
kanter. Fordi Trollheimen/Innerdalen er et landskapsvernområde er det tillatt å kjøre bil inn langs noen av veiene området (noen unntak på mindre veier). Noen av «innfallsportene» er derfor lokalisert godt inne i verneområdet, men det har da tatt utgangspunkt i startsteder for tur/bruk. En vil aldri kunne fange opp alle tenkelige startsteder/stier som fører inn i et området, men hovedhensikten er å dekke opp de viktigste, slik at en fanger opp så mye som mulig av den bruken som er. Lokaliseringer av plassering for selvregistreringskassene ble som nevnt gjort av verneområdeforvalter. Noen steder er kassene satt opp på «kompromiss»-lokalteter – dvs. ved en turisthytte e.l. Den lokale kunnskapen som finnes hos verneområdeforvalter og eventuelt andre lokalkjente er viktig ved lokalisering av aktuelle innfallsporter.

LOKALTETER MED SELVREGISTRERINGSKASSER

(ved lokaliteter merket * var det også utplassert ferdsestaller)

1. **Svartåa** (i Folldalen): Selvregistreringskasse var plassert på sti i retning Trollheimshytta, etter bru over Svartåa i Folldalen (ved informasjonsskilt). Lokalkunnskap tilsier at stien brukes av de som kommer til området med over Gråsjøen, vandrere langs østsiden av Gråsjøen, vandrende fra Langlia i Rindal og vandrende fra Jøldalen eller Resdalen over Trollhetta.
2. **Breiskaret** (i Folddalen): Selvregistreringskasse var plassert på sti som går opp mot Snota (topptur) eller av de som vandrer mellom Gråhaugen og Trollheimshytta.
3. **Vindøldalen**: Selvregistreringskasse var plassert ved veien i Vindøldalen, der stien tar av mot Vindølbru (turisthytte). Lokalkunnskap tilsier at det er mange hytteeiere som bruker området, og også en del dagsturister som enten bruker elva eller har Vassdalen og/eller Snota som turmål.
4. **Søyådalen**: Selvregistreringskasse var plassert på stien etter Holtasetra og Klokkarsetra. Lokalkunnskap tilsier at det ikke er en ensartet bruk i området. Det er privatmerkede stier av variabel kvalitet på begge sider av dalen.
5. **Kårvatn 1** (Kårvatn/Naustådalen/Trollheimshytta): Selvregistreringskasse var plassert på sti mot Naustådalen. Lokalkunnskap tilsier at stien brukes av flerdagersvandrende mellom Kårvatn og Trollheimshytta.
6. **Kårvatn 2** (Kårvatn/Naustådalen/Fossen): Selvregistreringskasse var plassert på sti ved Naustådalsfossen, lokalkunnskap tilsier at området fanger opp dagsbesøkende på tur til fossen.
7. **Kårvatn 3** (Kårvatn/Bjøråskaret/Innerdalen): Selvregistreringskasse var plassert på stien mot Bjøråskaret/Innerdalen. Kassen ble plassert slik at den hovedsakelig vil fange opp trafikk mellom Kårvatn/Todalen og Innerdalen.
8. **Innerdalen**: Selvregistreringskasse var plassert ved veien inn Innerdalen på høyeste punkt (veien er ikke åpen for biltrafikk).
9. **Fale** (mot Innerdalen): Selvregistreringskasse var plassert stien fra Fale til Innerdalen. Stien starter ved hovedveien og er godt egnet som startpunkt for besøkende som ankommer området med kollektivtrafikk. Antatt mindre brukt sti.
10. **Vollan** (Vollan –Vollasetra): Selvregistreringskasse var plassert på sti fra Vollan mot Vollasetra (selvbetjent turisthytte – KNT).
11. **Storlidalen 1** (Storlidalen/Tovatna mot Innerdalen): Selvregistreringskasse var plassert på stien som tar utgangspunkt ved vanninntaket (ved østsiden av) ved Tovatnet mot Innerdalen.
12. **Storlidalen 2** (Storlidalen mot Kårvatn): Selvregistreringskasse plassert ved veibommen/brua og stikrysset som går mot Kårvatn.
13. **Storlidalen 3** (Storlidalen mot Vassenden/Gjevillvatnet og Folddalen): Selvregistreringskasse var plassert ved stikryss mellom Storli og Bårdsgarden (mot Vassenden og Folddalen).
14. **Gjevillvassdalen 1** (Gjevillvassdalen/Gravbekken): Selvregistreringskasse var plassert i Gjevillvassdalen på stien som går langs Gravbekken mot Trollheimshytta.
15. **Gjevillvassdalen 2** (Gjevillvassdalen mot Jøldalshytta): Selvregistreringskasse var plassert i Gjevillvassdalen i Gjerdøldalen på stien mot Jøldalshytta.

- 16. Nerskogen 1** (Nerskogen mot Jøldalshytta): Selvregistreringskasse var plassert bortenfor stolheisen på stien som går mot Svartdalesetra og Jøldalshytta.
- 17. Nerskogen 2** (Nerskogen ved Minilla): Selvregistreringskasse var plassert på Minill-stien ved hengebrua over Minilla.
- 18. Nerskogen 3** (Nerskogen/Heldalsetrene mot Jøldalshytta): Selvregistreringskasse var plassert i Heldalen på stien mot Jøldalshytta, etter at en har passert Heldalsetrene.
- 19. Jøldalen** (Jøldalen/Jøldalsveien): Selvregistreringskasse var plassert i Jøldalen ved brua som går over Storbekken.
- 20. Resdalen** (mot Raudfjellvatnet): selvregistreringskasse var plassert i Resdalen på stien som går mot Raudfjellvatnet.
- 21. Helgetunmarka**: Selvregistreringskasse var plassert ved stikrysset mellom Raudfjellet og Helgetunsetrene.
- 22. Rindal** (Rindal – Langlia): Selvregistreringskasse var plassert på Langliruta ved enden av skogsbilveien.

Figur 2 Kart med lokaliteter der det var utplassert selvregistreringskasser sommeren 2016 (kartet er utarbeidet av verneområdeforvalter Hege Sæter Moen).

Tabell 2 viser kasselokaliteter i Trollheimen/Innerdalen sommeren 2016 og antall respondenter som besvarte selvregistreringsundersøkelsen

Tabell 2 Liste over lokaliteter med selvregistreringskasser og tellere. Se Figur 2 for kart som viser lokalitetene. Selvregistreringskassene var utplassert i perioden fra månedsskifte juni/juli til månedsskiftet oktober/november.

Lokalitet	Antall respondenter (N)	Tidspunkt kasse var utplassert
1. Svartåa	161	06.07 – 04.11
2. Breiskaret	320	28.06 – 26.10
3. Vindøldalen	49	28.06 – 05.11
4. Søyådalen	54	28.06 – 05.11
5. Kårvatn 1	146	01.07 – 04.11
6. Kårvatn 2	192	01.07 – 04.11
7. Kårvatn 3	227	01.07 – 04.11
8. Innerdalen	1965	01.07 – 04.11
9. Fale	65	07.07 – 26.10
10. Vollan	139	07.07 – 26.10
11. Storlidalen 1	125	08.07 – 26.10
12. Storlidalen 2	543	08.07 – 26.10
13. Storlidalen 3	132	08.07 – 26.10
14. Gjevillvasdalen 1	1007	07.07 – 26.10
15. Gjevillvasdalen 2	798	07.07 – 26.10
16. Nerskogen 1	383	30.06 – 27.10
17. Nerskogen 2	211	04.07 – 10.11
18. Nerskogen 3	149	04.07 – 27.10
19. Jøldalen	819	29.06 – 27.10
20. Resdalen	222	30.06 – 04.11
21. Helgetunmarka	156	30.06 – 03.11
22. Rindal	54	03.07 – 05.11
Totalt	7917	

Verneområdeforvalter informerte og innhentet samtykke fra grunneiere før utplassering av utstyret i felt. Det ble ikke gjennomført bortfallstudier i Trollheimen/Innerdalen, det vil si at det ikke ble kartlagt noen form for data om de som valgte å passere selvregistreringskasser uten å fylle inn selvregistreringskort. Dette kan gjøres for å se om det er systematiske forskjeller mellom de som svarer og de som ikke gjør det (se for øvrig Fredman m.fl. 2009 eller Kaxrud Wilberg 2010 for mer informasjon om bortfallsstudier). I lokale medier og via www.trollheimsporten.no ble det informert om prosjektet og spesielt lokalbefolkningen ble oppfordret til å besvare undersøkelsen. Svarkassene ble ettersatt jevnlig av verneområdeforvalter. Ettersynet inkluderte tømning og etterfylling av selvregistreringskort, i tillegg til å etterse at plakater, informasjon og materiell var på plass. Alle svarkassene fungerte godt den tiden de sto ute. Både i Innerdalen og Jøldalen var kassene ved enkelte ettersyn tomme for skjemaer. I Innerdalen måtte kassa tømmes/etterfylles så hyppig som hver/annenhver uke.

Totalt ble det samlet inn svar fra 8671 i løpet av perioden fra månedsskiftet juni/juli til månedsskiftet oktober/november¹. Der flere har fylt inn kort sammen har vi duplisert svarene på kortet respektive antall ganger tilsvarende antall respondenter. I de fleste tilfellene er det to som har fylt inn sammen. Alle respondenter under 15 år er utelatt fra analysene, det samme er respondenter som ikke hadde fylt inn framsiden av selvregistreringskortet, eller der veldig få spørsmål er fylt ut. Totalt er 7917 respondenter/brukere inkludert i analysene.

¹ Det varierte litt for de ulike kassene hvilket tidsrom de sto ute i – se Tabell 2.

Verneområdeforvalter har hatt ansvar for å legge inn data fra skjemaene i Excel. Dette følger standard prosedyre. Dataene er deretter importert til analyseprogrammet SPSS (se f.eks. Field (2009)).

2.3 Etterundersøkelse

I selvregistreringsundersøkelsen ble det samlet inn totalt 2635 e-postadresser. En oppfølgende etterundersøkelse ble sendt ut til disse. Undersøkelsen ble opprettet i den web-baserte løsningen surveyxact (www.surveyxact.no). Etterundersøkelsen inneholdt en rekke mer detaljerte spørsmål enn det som var inkludert på selvregistreringskortet.

Spørreskjemaet i etterundersøkelsen følger et «standard-skjema» som ble benyttet i 5 andre områder i 2016. Skjemaet er en revidert versjon av etterundersøkelser som er gjennomført i andre naturområder og nasjonalparker tidligere, både av NINA og andre aktører (se f.eks. Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2014, Andersen & Gundersen 2016, Andersen m.fl. 2010, Gundersen m.fl. 2013A). Av de 2635 e-postene var 505 adresser ugyldige, slik at utvalget utgjorde 2129 respondenter. Svarprosenten var 53,4; det vil si at 1136 respondenter besvarte etterundersøkelsen.

2.4 Representativitet etterundersøkelse versus selvregistreringskort

Med mindre en gjennomfører gode bortfallsstudier vil en ikke kunne vite eksakt hvor godt selvregistreringskortene faktisk representerer de besøkende i området på en fullgod måte. En bortfallsstudie undersøker de samme variablene som er på selvregistreringskortene blant de som ikke velger å svare i selvregistreringskassene. Bortfallsstudier i andre områder har blant annet vist at lokalbefolkningen i mindre grad velger å fylle inn selvregistreringskort (Kaxrud Wilberg 2010, Vorkinn og Andersen 2010). Dette er heller ikke et ukjent fenomen for oss som jobber med brukerundersøkelser i felt, vi vet at lokale brukere i mindre grad opplever at selvregistreringskort og spørreskjemaer om området angår dem.

Representativiteten i etterundersøkelsen sammenlignet med selvregistreringskortene vises i Tabell 3. De sammenfallende variablene for begge undersøkelsene var kjønn, alder, nasjonalitet/bosted, friluftslivserfaring og tidligere besøk.

Tabell 3 Representativitet: etterundersøkelsen sammenlignet med selvregistreringsundersøkelsen for sammenlignbare variabler.

	Selv.reg.undersøkelse	Etterundersøkelse
Alder, gjennomsnitt	45,1 år (n=7403)	48,3 år (n=1055)
Kvinneandel	55,9% (n=7843)	52,0% (1055)
Andel nordmenn	85,2% (n=7873)	89,4% (n=1000)
Andel lokalt bosatte	11,1% (n=7873)	11,9% (n=1136)
Andel førstegangsbesøkende	33,5% (n=7561)	27,3% (n=1136)
Gjennomsnittlig antall somre/vintre	12,4 (n=4716)/15 (n=2909)	14 (n=790)/15,7 (n=501)
Tidligere erfaring med lengre tur (prosentandel for hhv. aldri/mer enn 20 ganger)	24%/25,2% (n=6788)	7,5%/35,8% (n=1056)

Fordelingen mellom nordmenn og utlendinger er relativ lik i de to utvalgene, det er en liten reduksjon i antall utenlandske i etterundersøkelsen. Andelen lokalt bosatte (hvilket betyr innenfor kommunene Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal) var også veldig lik, det var faktisk en liten økning andelen lokalt bosatte i etterundersøkelsen. Dette i motsetning til det en ofte finner, nemlig at andelen lokale er høyere i selvregistreringsundersøkelsen (Vorkinn 2016). Aldersgjennomsnittet gikk noe opp i etterundersøkelsen. Begge undersøkelsene hadde god representasjon fra ulike aldersgrupper. I etterundersøkelsen var andelen i yngre (15-30 år) noe mindre² og aldersgruppen 46-60 år hadde en høyere andel i etterundersøkelsen³

² 13,4 % i etterundersøkelsen, 22,7% i selvregistreringsundersøkelsen

³ 40 % i etterundersøkelsen, 33,5 % i selvregistreringsundersøkelsen.

Kjønnsfordelingen er også relativt lite endret fra selvregistreringsundersøkelsen til etterundersøkelsen. At det er noe færre kvinner som besvarer etterundersøkelsen er noe en også har erfart fra andre områder (se f.eks. Vorkinn 2016). Andelen førstegangsbesøkende synker også noe og er ca. 6 % lavere i etterundersøkelsen. Dette er også gjenkjennbart fra andre områder. Forskjellen er dog ikke så altfor stor. Tidligere bruk av området er også relativt jevn. Gjennomsnittlig antall tidligere år en har besøkt området både sommer og vinter er relativ lik, i begge undersøkelsene. Når det gjelder tidligere friluftslivserfaring (som kartla hvor mange ganger brukerne hadde vært på en flerdagerstur til fots/ski) fordelt på 6 kategorier fra *aldri* til *mer enn 20 ganger*, var det relativt store forskjeller mellom de to utvalgene. Det var langt færre av de med ingen eller liten erfaring som besvarte etterundersøkelsen enn selvregistreringsundersøkelsen. Dette er ikke overraskende da mer erfarne friluftslivsutøvere trolig generelt er mer interessert i tematikken rundt bruk og vern av naturområder. Dette mønsteret finner vi også i andre undersøkelser (f.eks. Vistad m.fl. 2017).

Vi har valgt å ikke vekte presentasjonen av datamaterialet fra etterundersøkelsen. Å vekte data innebærer å gi noen respondenters svar større betydning (eksempelvis kunne vi valgt å la førstegangsbesøkendes svar telle noe mer enn flergangsbesøkendes svar, for å speile fordelingen i selvregistreringsundersøkelsen. En slik vektning gjøres selvsagt med unik koeffisient – laget for det spesifikke tilfelle – for å gjenspeile den opprinnelige fordelingen på en korrekt måte). Vi mener at representativiteten gjennomgående er grei og at skjevhetene ikke vil være altfor store, basert på funnene i Tabell 3. At andelen førstegangsbesøkende er noe lavere i etterundersøkelsen utgjør slik vi vurderer det, den største utfordringen – her er forskjellen i prosentfordelingen noe større. Vi har altså likevel valgt å presentere alle data fra etterundersøkelsen uvektet.

2.5 Analyse og fremstilling av data

Rådata fra selvregistreringsundersøkelsen og den web-baserte etterundersøkelsen ble importert til SPSS og alle analyser ble gjennomført her. Figurer er laget i Excel. Respondenter under 15 år er ikke inkludert i fremstillingene/analysene, totalt var dette 697 i selvregistreringsundersøkelsen og ingen i etterundersøkelsen (fordi de er luket i selvregistreringsundersøkelsen).

2.6 Automatiske ferdselstillinger

Det var som nevnt over utplassert automatiske ferdselstellere ved to lokaliteter. De to lokalitetene var Innerdalen og Jøldalen. Begge tellerne var plassert langs veier som var regulert for motorferdsel – men de benyttes i hovedsak av gående, motorferdsel foregår kun på dispensasjon. Tellerne var montert i høyde 70-80 cm, slik at sau skulle kunne passere uten å bli telt, ellers lite/ingen kyr i områdene. I Jøldalen er det rein, men pga. av ferdse/folk er det lite sannsynlig at den har oppholdt seg i området i telleperioden

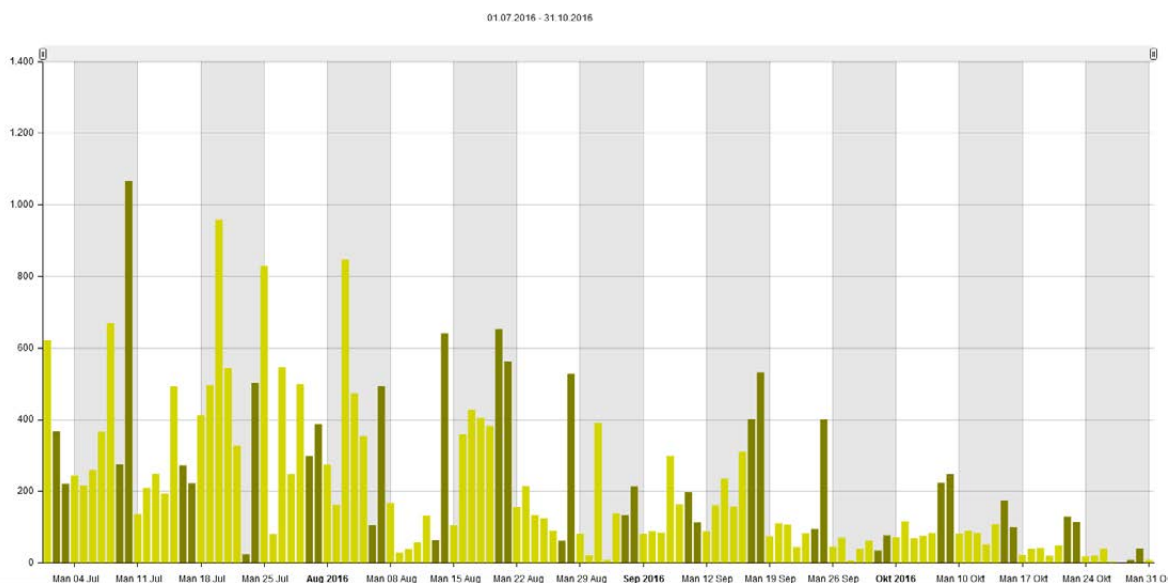
Tellerne som ble benyttet er av type EcoCounter, de har en sensor som reagerer på infrarød stråling (varme) og registrerer dermed varmen når et menneske passerer telleren (se <http://www.eco-compteur.com/en/products/pyro-range/pyro-sensor> for mere informasjon). Alt praktisk knyttet til lokalisering, utplassering og montering av tellere i felt, ettersyn og nedlasting av data har SNO/verneområdeforvaltningen selv hatt ansvaret for. For å sikre gode telle-data er plassering av telleren svært viktig. NINA har ikke inngående kjennskap til hvor/hvordan tellerne var plassert og gjengir i boksen under beskrivelser fra forvaltningen (for beskrivelse av utfordringer knyttet til praktisk plassering av tellere i felt se f.eks. Wold m.fl 2014). NINA har fått presentert tallene som er ønsket inn i rapporten, men har også fått tilgang til databasen der dataene er lagret. Vi har gjort en grov kvalitetssjekk av dataene i basen – det vil si sett på faktorer som når på døgnet tellingene er registrert, fordelingen på ukedager, gjennom sesongen og dag-for-dag, og sett om dataene virker sannsynlige så langt vi har mulighet til å vurdere dette. For noen dager med svært høyt antall passeringer har vi gått inn og sjekket vær-data (godt vær kan ha stor betydning på utfarten i et området – uten at dette har gitt en entydig forklaring). Vi har ikke funnet noen åpenbare grunner til at dataene slik de blir presentert under skulle være for høye,

vi påpeker imidlertid at under-rapportering kan forekomme dersom telleren er plassert langs sti/vei der flere kan gå i bredden og dersom telleren er visuelt synlig for passerende.

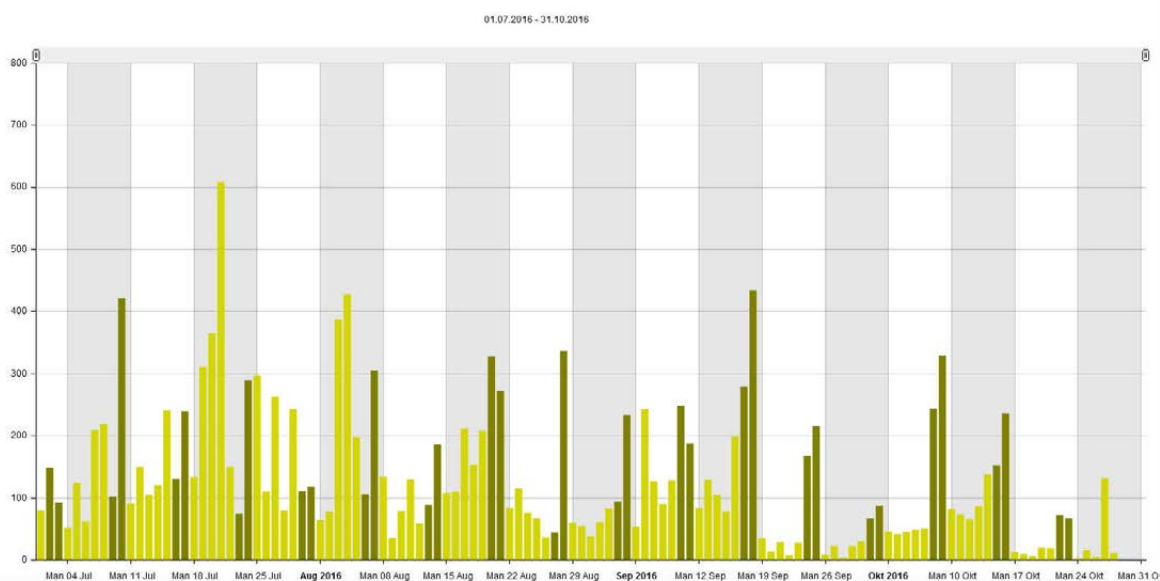
3 Data fra ferdselstellerne

Data fra ferdselstellerne gir ikke et tall på antall besøkende, men sier noe om bruksintensiteten på stien der telleren var plassert. Folk som går i terrenget blir ikke fanget opp og tellerne registrerer passeringer begge veier. Dersom en person går på stien inn området, men i terrenget eller på en annen sti ut blir vedkommende registrert en gang av telleren, mens en som går langs den samme stien både på vei inn og ut blir telt to ganger. Telle-dataene gir oss altså en indikasjon på ferdselsintensiteten langs stien.

Ved telleren i Innerdalen ble det i perioden 1.juli til 31.oktober registrert 27 564 passeringer (dette betyr i gjennomsnitt 224 passeringer hver dag i hele perioden). Ved telleren i Jøldalen ble det i perioden 1. juli til 31. oktober registrert 15 939 passeringer (dette betyr i gjennomsnitt 130 passeringer hver dag i hele perioden.)

Figur 3 Telle-data per dag for telleren i Innerdalen for perioden fra 1.juli til 31.oktober. Mørke søyler indikerer helgedag. X-aksen er angitt på 200-intervall fra 0 til 1400.

Figur 4 Telle-data per dag for telleren i Jøldalen for perioden fra 1.juli til 31.oktober. Mørke søyler indikerer helgedag. X-aksen er angitt på 100-intervall fra 0 til 800.

4 Indikatorsett for Trollheimen/Innerdalen

Indikatorsettet for brukerne i Trollheimen/Innerdalen sommeren 2016 vises i Tabell 4. Funnene blir noe mer utdypende presentert videre i rapporten. Indikatorsettet tar utgangspunkt i det brukeren svarte da de fylte inn selvregistreringskort.

Tabell 4 Nøkkeltall/indikatorer for de besøkende i Trollheimen/Innerdalen sommeren 2016 som hadde de 22 innfallsportene i studien som utgangspunkt for sin tur.

TROLLHEIMEN/INNERDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDER			
Antall innsamlede skjema 2016: 7917			
Andel nordmenn	85%	Andel som går utenfor sti	2,1%
Andel førstegangsbesøkende	33%	Andel lav-purister	78%
Andel som er på dagstur	66%	Andel mellom-purister	17%
Varighet dagstur (gj.snitt timer)	5 t.	Andel høy-purister	5%
Varighet flerdagerstur (gj.snitt dager)	3,4 d.	Andel som overnatter i verneområdet	35%
Andel som er med på organisert tur	3,4%	Kvinneandel	55,9%
Andel som går bare på sti	80,4%	Andel lokalt bosatte	11%
Andel som går både på og utenfor sti	17,5%	Andel som går med barn under 15 år i følge	21%

5 Hvor mange brukere/besøkende?

Gjennom selvregistreringsundersøkelsen ble det samlet inn svar fra 7917 respondenter. Antallet innsamlede kort gir ikke et direkte tall på antall besøkende. Dette har sammenheng med hvordan en selvregistreringsundersøkelse blir gjennomført og hvor godt en får dekket opp innfallsporene til et området med kasser, i tillegg er det alltid en del brukere som passerer kassene uten å fylle inn kort eller som går inn/ut av området i terrenget eller langs andre stier enn de selvregistreringskassene var utplassert ved. Med en god selvregistreringsundersøkelse vil likevel gi et visst bilde av bruken i området, relativt sett, sammenlignet med andre verneområder.

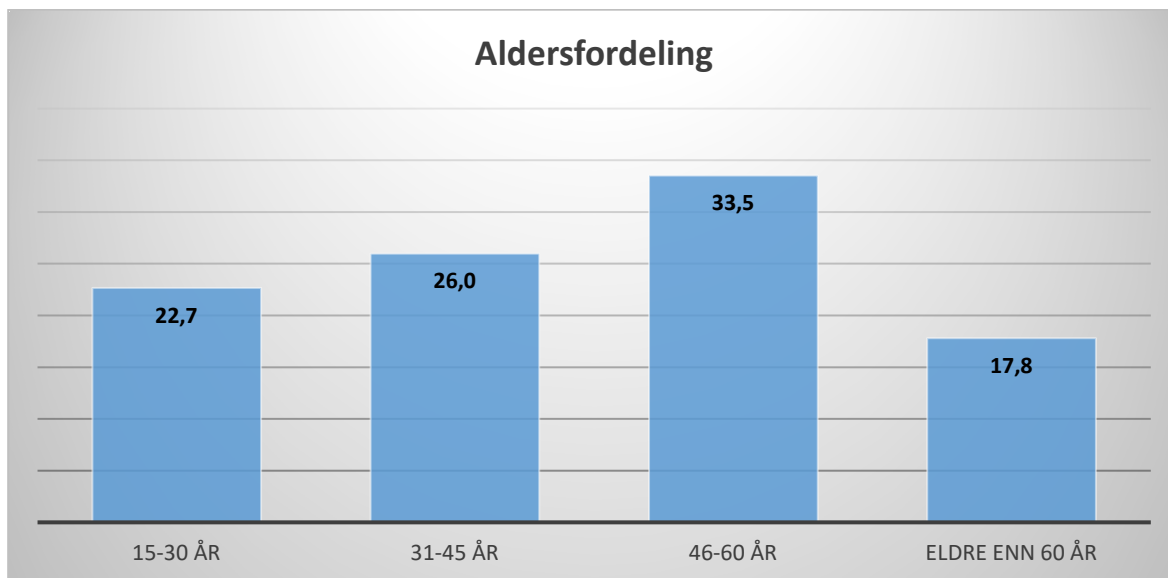
Sammenlignet med andre større norske verneområder er antallet svar i Trollheimen/Innerdalen høyt. I Jotunheimen (2010) og Rondane (2009) som er de områdene det har blitt samlet inn flest svar, ble det samlet inn svar fra henholdsvis 9110 og 8234 personer (Vorkinn 2016). På Varangerhalvøya, som er det området vi kjenner til der færrest har fylt inn selvregistreringskort, ble det samlet inn svar fra 222 respondenter (Vistad m.fl. 2014), og i Fulufjellet nasjonalpark 358 (Wold & Selvaag 2017b).

NINA gjennomførte sommeren 2016 en tilsvarende brukerundersøkelse i Sølén, som også er et landskapsvernområde. Her ble det samlet inn svar fra 1039 brukere (Wold & Selvaag 2017a). Arealmessig er Trollheimen/Innerdalen riktignok nesten tre ganger så stort som Sølén, men også relativt sett er antall innsamlede svar en god del lavere i Sølén.

6 Generelle trekk ved de besøkende

6.1 Kjønn, alder, utdanning, bosted

Det er noe flere kvinner enn menn blant de besøkende (55,9 % kvinner, N=7843). Alder spente fra 15 til 99 år og gjennomsnittet var 45 år (N=7403). **Figur 5** viser aldersfordeling for de besøkende inndelt i fire grupper.

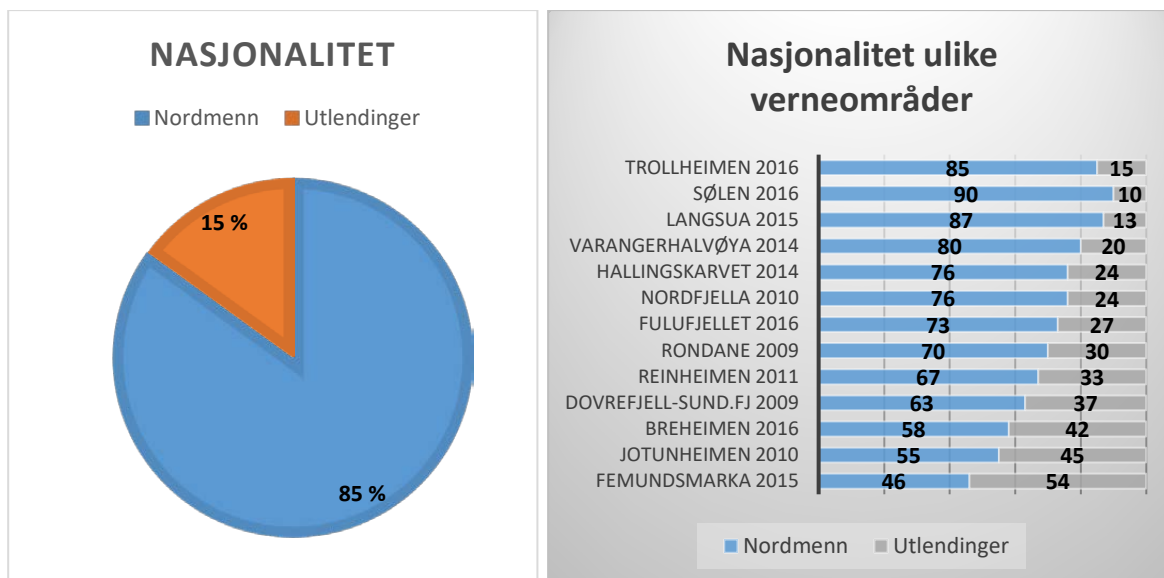

Figur 5 Aldersfordeling blant de besøkende, oppgitt i prosent (N=7403).

De fleste av de besøkende har høy utdanning; 77,4 % har høgskole-/universitetsutdanning, 19,3 % har videregående utdanning og 3,3 % grunnskole (N=1056). Det at det er mange med høy utdanning finner en også i andre store verneområder (se f.eks. Vorkinn 2016, Vistad m.fl 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

Så mange som 85 % av de besøkende var nordmenn (se **Figur 6**). Av disse var 13 % bosatt i lokalkommunene rundt verneområdene – hvilket utgjør drøye 11 % av de besøkende totalt (N=7873). Lokalkommunene er Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal. Det vil si at 89 % var **tilreisende** til området. Knappe 15 % av de besøkende var utlendinger, blant disse utgjorde tyskere, svensker og nederlendere de største andelene (henholdsvis 5,5, 1,6 og 1,5 % av de besøkende totalt). Disse tre nasjonalitetene utgjorde 58,5 % av de utenlandske besøkende. Totalt ble 38 nasjonaliteter, i tillegg til nordmenn, registrert i Trollheimen/Innerdalen.

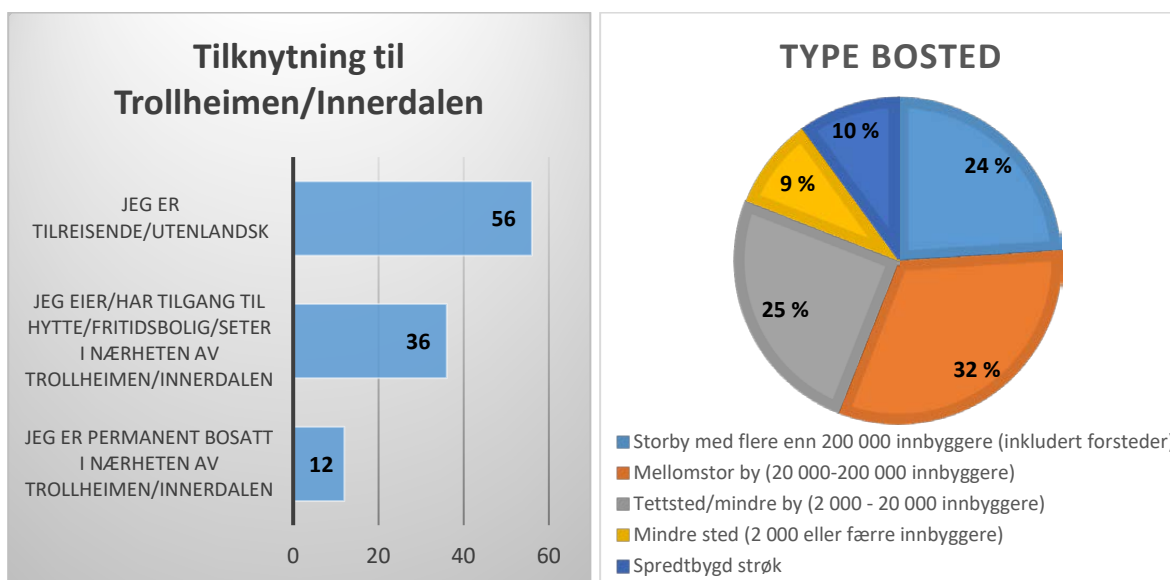
Sammenligner en nasjonalitetsfordelingen i Trollheimen/Innerdalen med andre nasjonalparker/verneområder ser en at andelen nordmenn er ganske høy. Bare to områder der vi har sammenlignbare tall har høyere andel nordmenn en Trollheimen/Innerdalen, nemlig Sølen og Langsua. Det faktum at Trollheimen/Innerdalen er landskapsvernområder og ikke en nasjonalpark kan selvsagt spille inn på denne fordelingen. Det er rimelig å anta at en nasjonalpark har større tiltrekningskraft på utenlandske besøkende, rett og slett i regi av å være nettopp nasjonalpark.

Figur 6 Respondentenes nasjonalitet oppgitt i prosent (N=7873) til venstre. Samme fordelingen sammenlignet med andre nasjonalparker/verneområder til høyre (tall hentet fra Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2014, Wold & Selvaag 2017a, Wold & Selvaag 2017b, Andersen m.fl. 2010, Gundersen m.fl. 2013A).

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi sin tilknytning til området (se **Figur 7**). Det var i overkant av en tredjedel som hadde tilknytning til området i form av å eie hytte/fritidsbolig, mens 12 % var bosatte i lokalkommunene (det er noe overlapp mellom disse to gruppene da noen både bor og har hytte i kommunene). Sammenlignet med Sølen og Fulufjellet (Wold & Selvaag 2017a, b) er andelen hytte/setereiere ganske lav (hhv. 76% i Sølen og 71,6 % i Fulufjellet), mens den er noe høyere sammenlignet med Breheimen (17 % - Vistad m.fl. 2017)

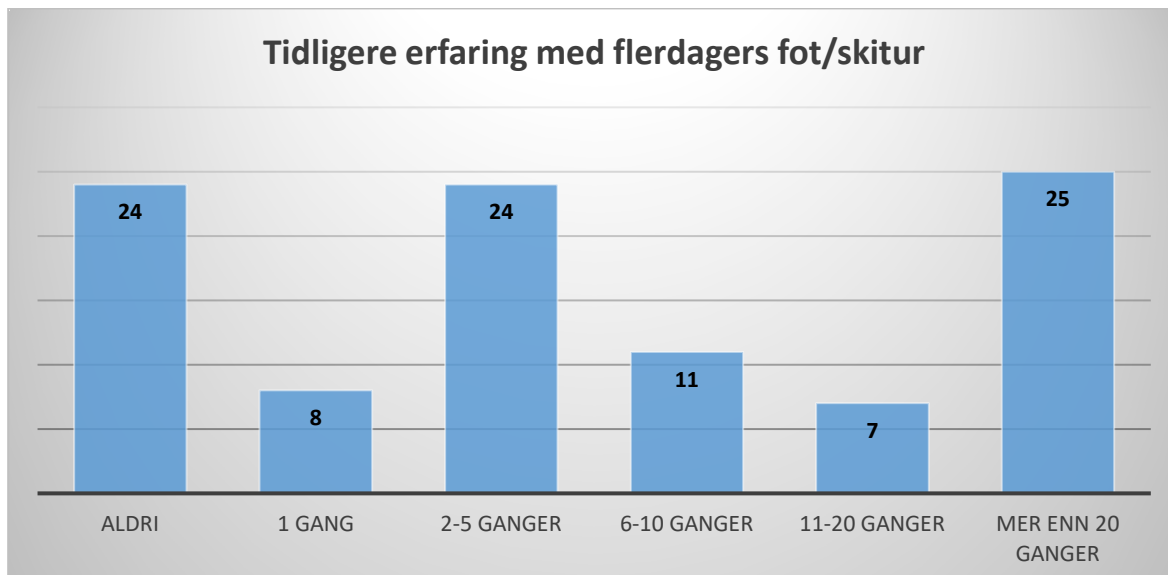
Fordeling på type bosted vises til høyre i Figur 7. En ganske stor andel av de besøkende bor i byer (mellomstor eller storby), mens bare 19 % totalt bor på et mindre sted eller i spredtbygde strøk. Ganske store andeler av de besøkende kommer altså fra rurale områder.

Figur 7 Hvilken tilknytning til de besøkende har til Trollheimen/Innerdalen til venstre (oppgitt i prosent, N=1136) og de besøkendes bosted til høyre (N=1056).

6.2 Friluftslivserfaringer og friluftslivsinteresse

Figur 8 viser hvilken erfaring brukerne har med langtur-friluftsliv. Andelene som aldri hadde vært på langtur, som hadde vært det 2-5 ganger og som hadde vært det mer enn 20 ganger var jevnstore og utgjorde en fjerdedel hver. Det er flere nordmenn enn utlendinger som har mer erfaring med flerdagerssturer.

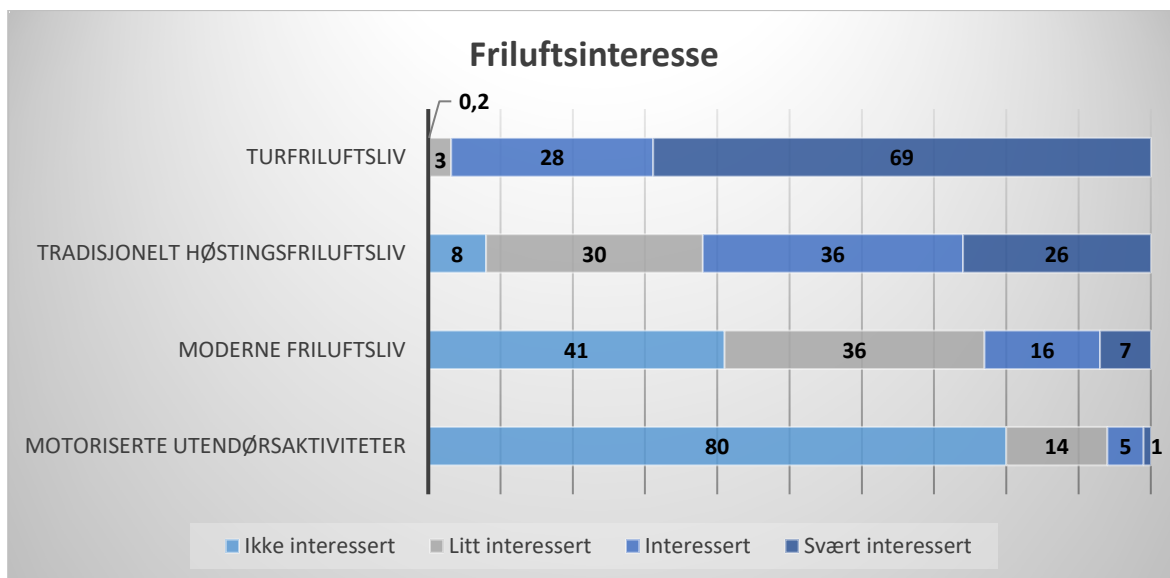

Figur 8 Hvor mange ganger brukerne har vært på flerdagers fot/skitur oppgitt i prosent (N=6788).

Interessen for ulike typer friluftsliv ble kartlagt i etterundersøkelsen, hvor de ulike aktivitetene ble definert slik:

- **Tradisjonelt høstingsfriluftsliv** (mautauk er viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)
- **Turfriluftsliv** (turer til fots og/eller på ski)
- **Moderne friluftsliv** (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr, eksempelvis terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding)
- **Motoriserte utendørsaktiviteter** (eks. båtsport, snøscooterkjøring)

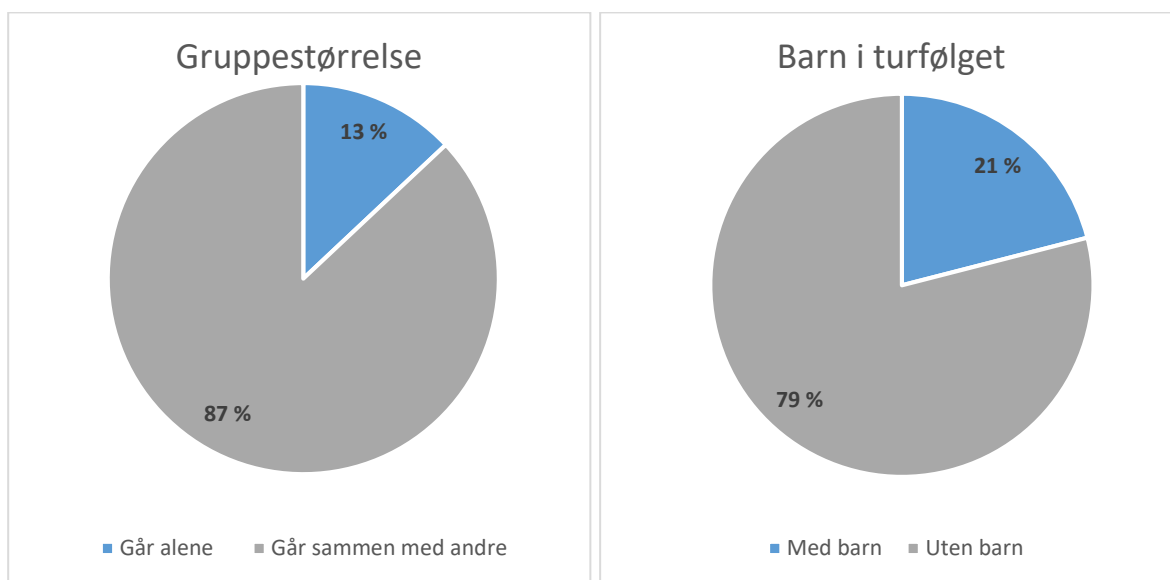
Ikke uventet er interessen for turfriluftsliv stor blant brukerne (se **Figur 9**). Nesten 97% oppga at de var interessert eller svært interessert og det var kun meget få respondenter som var helt uinteressert i denne friluftslivsformen. Interessen for høstingsfriluftsliv er også relativt stor, selv om den er et stykke unna turfriluftsliv. 62 % oppgir at de er interessert eller svært interessert. Motoriserte utendørsaktiviteter virker å være den minst interessante friluftslivsformen. Her oppga 80 % at de ikke var interessert i det hele tatt. Moderne friluftsliv er også mindre interessant, men 23 % oppga at de var interessert eller svært interessert i slike aktiviteter. Fremstillingen i **Figur 9** viser at brukerne i Trollheimen i stor grad har interesse for de mer tradisjonelle friluftslivsaktivitetene tur og høsting. Det som fremkommer i figuren under er ganske likt det en har funnet i flere andre nasjonalparker og verneområder, selv om det er enkelte variasjoner. Vorkinn (2016) presenter tilsvarende funn fra Femundsmarka, Langsua, Reinheimen, Jotunheimen og Rondane, og andelene som er interessert/svært interessert i turfriluftsliv er tilsvarende det vi ser for Trollheimen. Det samme gjelder også for Sølen, som også er et landskapsvernområde – her var andelen 97 %.

Figur 9 Interesse blant brukerne for ulike former for friluftsliv, vist i prosent (N=1055-1056).

6.3 Turfølget

De færreste var på tur alene da de fylte inn selvregistreringskort, 87 % gikk i følge med andre (Figur 10). I gjennomsnitt besto de besøkenes turfølge av 3,7 personer (inkludert den som har fylt ut selvregistreringskort). Nøyaktig 2 % av de besøkenes turfølger som besto av mer enn 10 personer og største gruppe besto av 100 personer. En drøy femtedel har med barn under 15 år i turfølget, noe som er middels mange sammenlignet med det vi finner i mange andre nasjonalparker der andelene varierer mellom ca. 16 og 25 %. En liten andel på 3,4 % (N=7834) av de besøkenes var på en organisert tur da de fylte inn selvregistreringskort. Tur i regi av skole/studier, turistforening eller arbeid utgjør de vanligste organiserte turene. De aller fleste ankom området med bil (92,2%), mens 7,3% oppga at de hadde benyttet offentlig transport. Svært små andeler hadde benyttet seg av bil (1,5%) og andre «framkomstmidler» (4%, inkluderer sykkel, til fots, haiking, privat buss, snøskuter, båt og traktor)⁴.

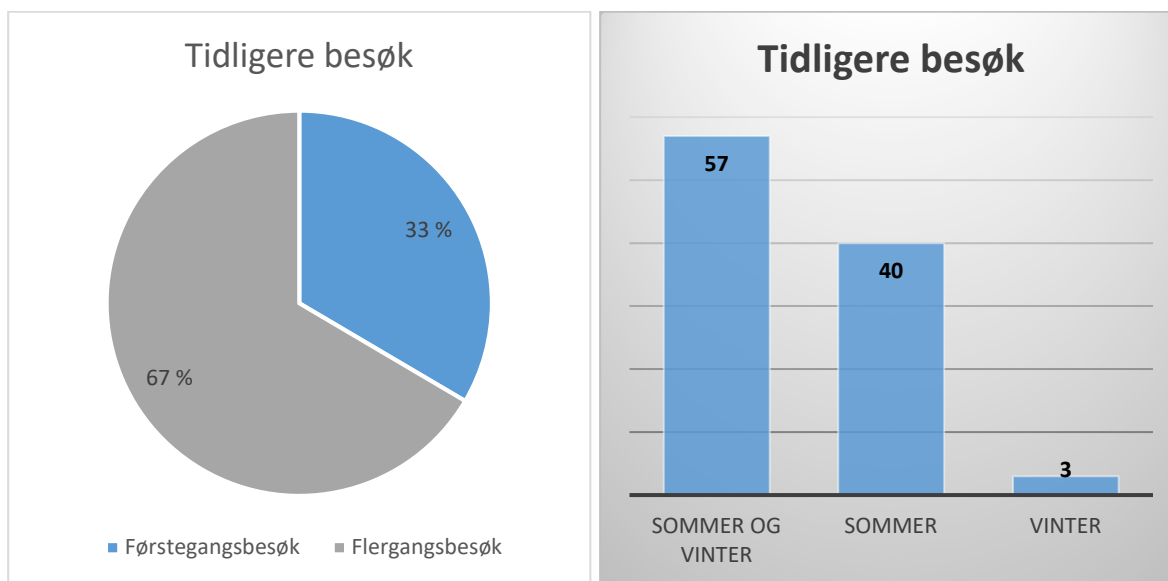
Figur 10 Gruppestørrelse til venstre (N=7676) og andeler som går med barn i følge til høyre (N=7804).

⁴ Det var mulig å krysse av flere alternativ slik at prosentene samlet blir over 100.

6.4 Tidligere besøk og kjennskap til Trollheimen/Innerdalen

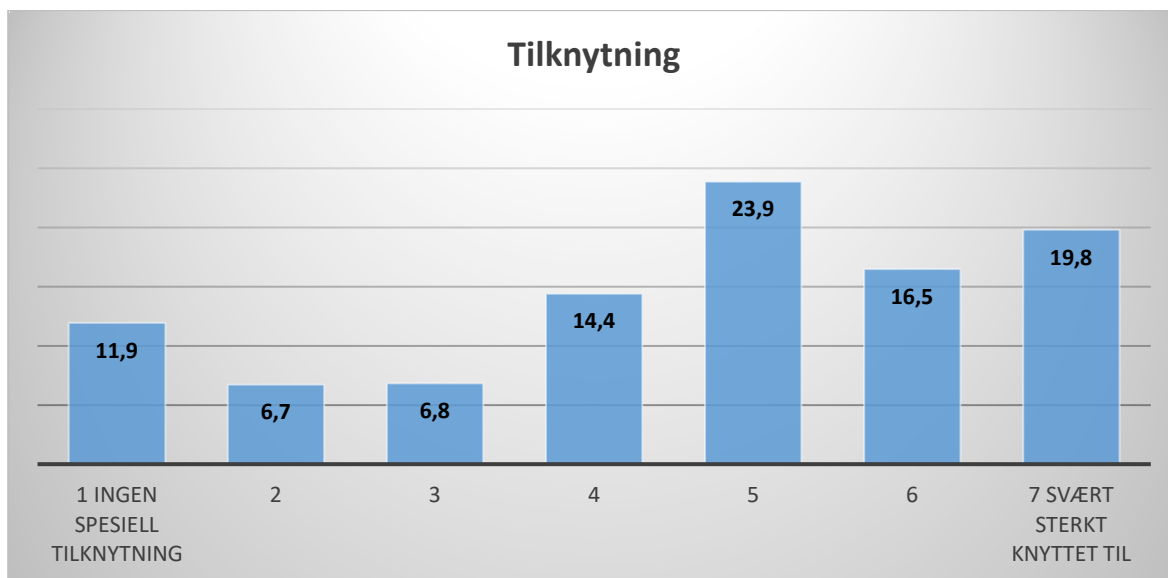
I overkant av en tredjedel av de besøkende var i Trollheimen/Innerdalen for første gang (se Figur 11). Sammenlignet med mange av de andre nasjonalparkene der vi har sammenlignbare tall er dette en middels andel. Både Langsua, Dovrefjell, Jotunheimen, Femundmarka, Reinheimen, Gutulia og Breheimen har høyere andeler førstegangsbesøkende, som varierer fra 37 til 61 % (Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017). Varangerhalvøya, Hallingskarvet Fulufjellet, Forollhogna og Sølen landskapsvernområde har imidlertid lavere andeler: variasjon fra 31 til 16 % (Vistad m.fl. 2014, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen m.fl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b). Vi har få andre landskapsvernområder å sammenligne med, bare Sølen av overnevnte er landskapsvernområde. Andelen førstegangsbesøkende i Sølen var 16 %. Det kan være naturlig å anta at nasjonalparker har en noe større attraksjonsverdi på førstegangsbesøkende enn landskapsvernområder har – nettopp i regi av å være nasjonalpark. Andelen førstegangsbesøkende er med utgangspunkt i et slik perspektiv ganske høy. Ikke overraskende var det en veldig stor andel (79,4%) av de utenlandske besøkende som besøkte Trollheimen/Innerdalen for første gang, mens den tilsvarende andelen for nordmennene (alle) var vesentlig lavere (25,6 %). Andelen førstegangsbesøkende blant de lokalt bosatte var enda lavere (10,1 %)

Av de som hadde besøkt Trollheimen/Innerdalen tidligere var det spesielt mange som hadde vært der sommerstid (totalt 97 %), mens en langt mindre andel (43%) hadde vært i området vinterstid også. I gjennomsnitt har de som har besøkt området tidligere vært her 12 somre og 15 vintre.

Figur 11 Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende i Trollheimen/Innerdalen til venstre (N=7561) og prosentandeler som har besøkt Trollheimen/Innerdalen til ulike sesonger til høyre (N=4590).

Figur 12 viser hvor knyttet brukerne oppga at de føler seg til Trollheimen/Innerdalen. Samlet er det ganske mange som føler over middels tilknytning til området (i overkant av 60 %). Det er rimelig å anta at følelsen av tilknytning vil henge sammen med hvorvidt en har besøkt området tidligere eller ikke. Blant førstegangsbesøkende er det imidlertid bare 25 % som oppga at de følte en tilknytning over middels. I gjennomsnitt var følelsen av tilknytning litt over middels med en skår på 4.6, dette er noe lavere enn for Sølen og Fulufjellet som hadde henholdsvis gjennomsnittsskår på henholdsvis 5.2 og 4.8, men i disse områdene var andelen førstegangsbesøkende også lavere. Motsatt var gjennomsnittsskåren for Breheimen 4.2, men har var andelen førstegangsbesøkende så høy som 61 %.

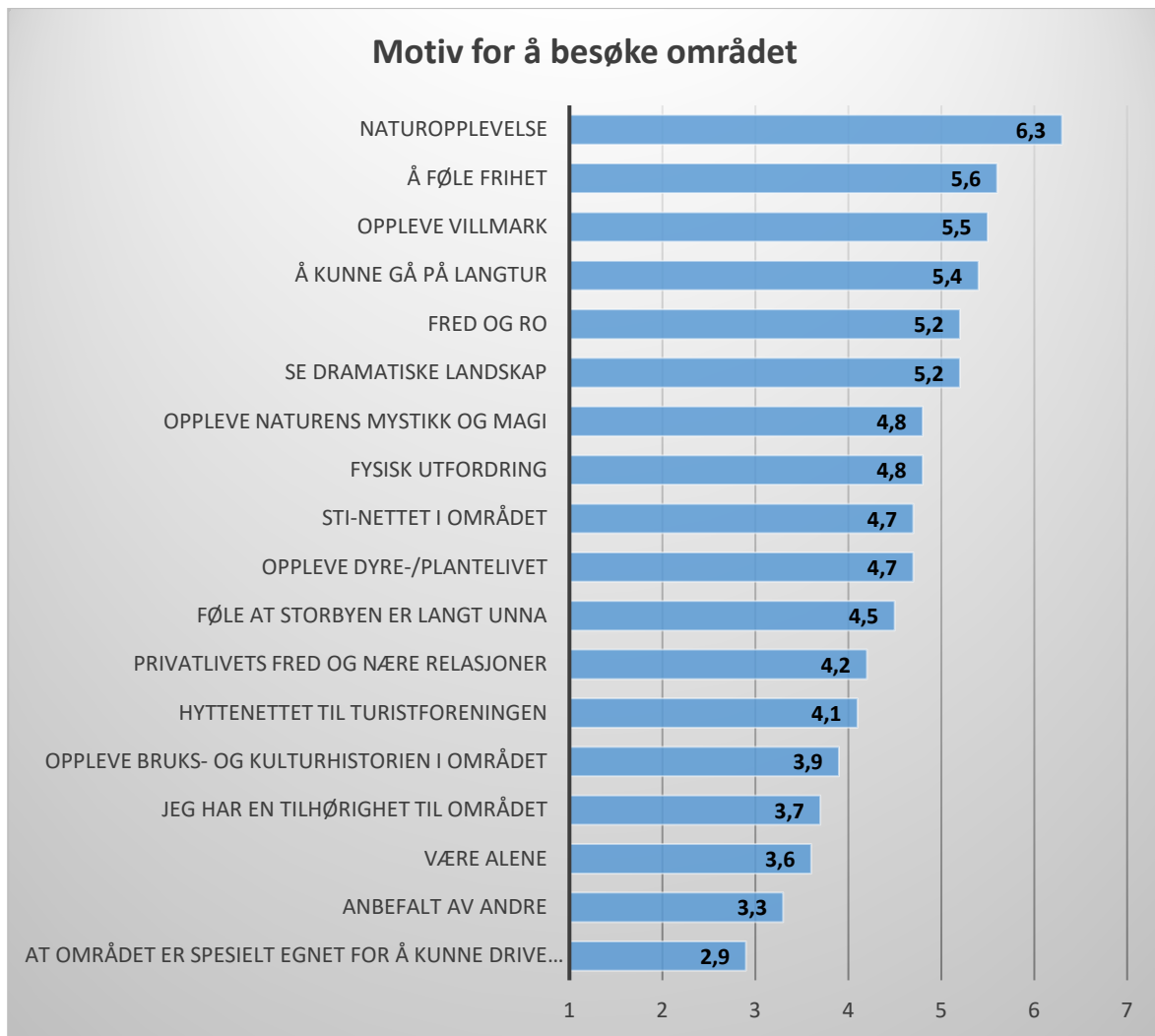
Figur 12 Prosentfordeling som viser hvor knyttet brukerne føler seg til Trollheimen/Innerdalen (N=1056).

6.5 De besøkende motiv for å besøke Trollheimen/Innerdalen

Brukerne ble bedt om å oppgi hvor viktig ulike motiv var for at de valgte å besøke Trollheimen/Innerdalen siste år. Vi listet opp 18 ulike ganske generelle motiv. Hvilke motiv som er viktige for brukerne vil også henge sammen med for eksempel aktivitetsutøvelse, hva slags tur en er på m.m. Generelt ser vi at veldig mange av motiv-temaene skårer over middelveien (4). Det klart viktigste motivet var naturopplevelse, noe vi også har funnet i Breheimen, Fulufjellet og Sølen (Wold & Selvaag 2017a, b, Vistad m.fl. 2017) – der tilsvarende motivliste ble kartlagt sommeren 2016. Også tre andre «natur-motiv» får høye gjennomsnittsverdier: oppleve villmark, se dramatiske landskap og noe lenger ned oppleve naturens mystikk og magi. De kontemplative verdiene å føle frihet og fred og ro får også høye gjennomsnittskårer både i Trollheimen/Innerdalen, men også i de tre andre nevnte områdene (ibid).

Fem av motivene får gjennomsnittskårer under middelveien: oppleve bruks- og kulturhistorien, tilhørighet til området, være alene, anbefalt av andre og at området er spesielt egnet for å kunne drive med en bestemt aktivitet. Det ble testet om det var signifikante forskjeller mellom nordmenn og utlendinger og for ti av motivene var det forskjeller. Fysisk utfordring og det at en har en tilhørighet til området var viktigere for nordmenn enn for utlendinger, men sistnevnte motiv fikk lav gjennomsnittskår også blant nordmenn (3,8). De åtte motivene naturopplevelse, oppleve villmark, se dramatiske landskap, oppleve naturens mystikk og magi, oppleve dyre- og plantelivet, føle at storbyen er langt unna, fred og ro og føle frihet var alle viktigere for utlendingene enn for nordmennene⁵.

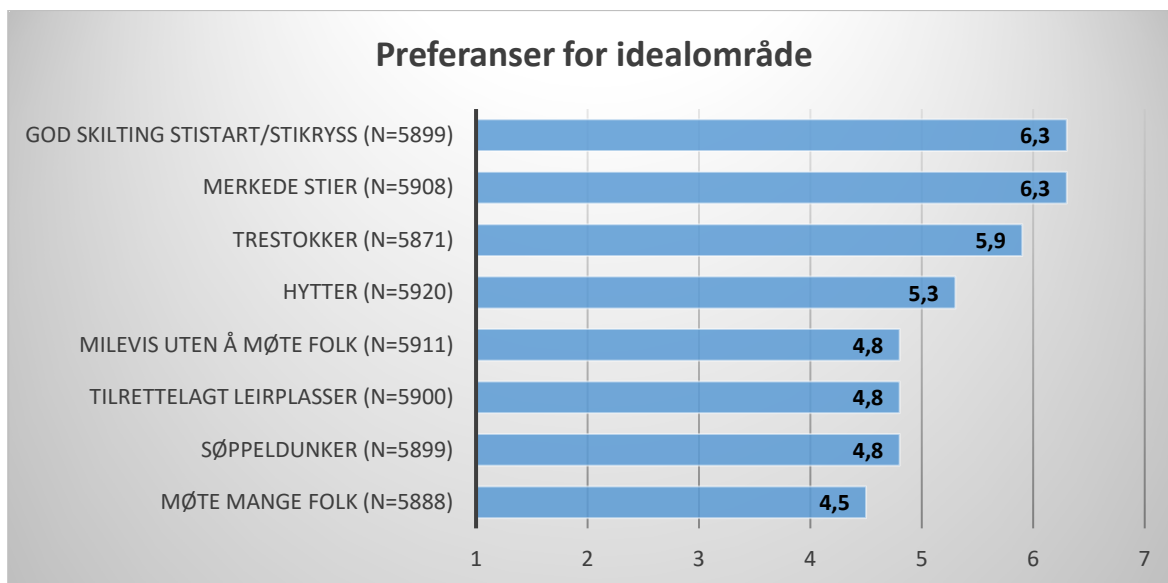
⁵ For testresultater se vedlegg 3.

Figur 13 Gjennomsnittskår for hvor viktige ulike motiv var for at en valgte å besøke Trollheimen/Innerdalen siste år, på en skala fra 1 ikke viktig i det hele tatt til 7 svært viktig (N=1120-1121).

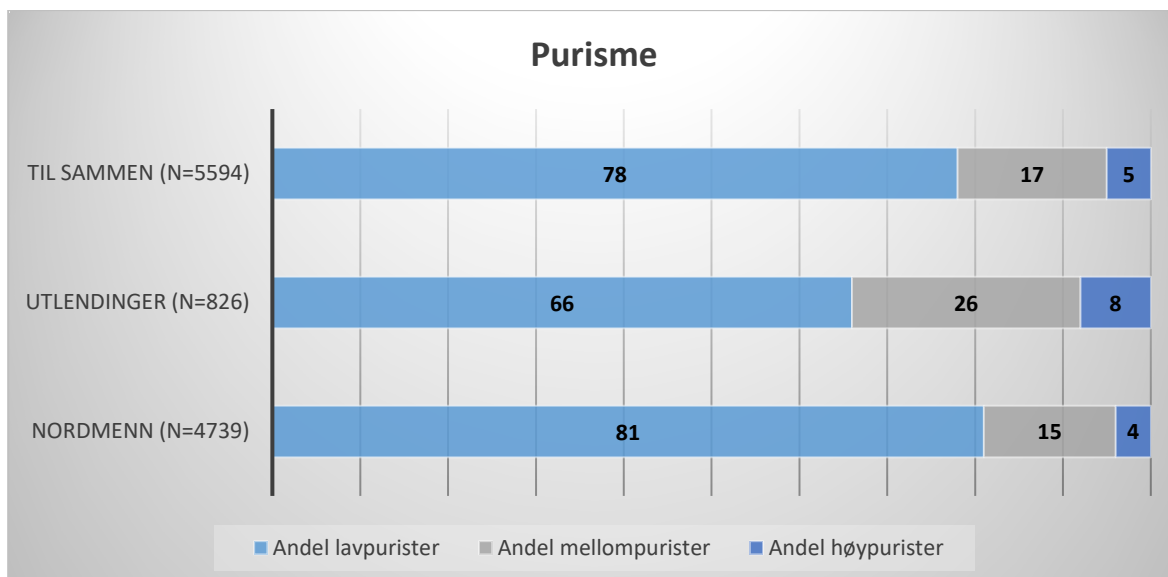
6.6 Idealområde og purisme

Respondentene ble bedt om å oppgi hvordan de stilte seg til åtte ulike forhold for deres tenkte «idealområde» for en lengre tur i skogs- eller fjellterreng om sommeren, altså er svarene på dette spørsmålet ikke knyttet til Trollheimen/Innerdalen som sådan (se for øvrig ytterligere utdyping av dette spørsmålet i kapittel 2.1). Disse variablene er lagt inn i spørreskjemaet fordi vi vet at naturbrukere er ulike, har ulike forventninger til et turområde og har ulike preferanser for tilrettelegging etc. **Figur 14** viser gjennomsnittskår for de åtte variablene. Generelt er respondentene over gjennomsnittlig positive til alle forholdene. Brukerne er svært positivt til merking, både det at det er god skilting ved stis-tart/stikryss og at det finnes merkede stier i området fikk veldig høye gjennomsnittskårer. Det samme gjør at det er lagt ned trestokker der stien går over våt myr. Det at det finnes hytter med matservering får også en rimelig høy gjennomsnittskår.

Figur 14 Respondentenes gjennomsnittsskår på ulike preferanser for det ideelle langturområde, på en skala fra 1 svært negativt, via 4 nøytralt, til 7 svært positivt.

Fra disse åtte variablene⁶ kan en kategorisere den totale gjennomsnittsskåren for alle inn i det vi kaller purisme, som beskriver brukernes preferanser for tilretteleggingstiltak og for hvorvidt en foretrekker å møte andre mennesker når en er på tur (se forøvrig kapittel 2.1 for ytterligere beskrivelse av variabelen). Lavpurister foretrekker tilrettelegging og det å møte mange mennesker på tur, mens høypurister foretrekker lite tilrettelegging og vil i større grad være alene på tur. Ved inndeling av respondentene i purismeklasser var andelen lavpurister på 78 %, mellompurister 17 % og høypurister 5 % (se **Figur 15**). Utlendinger ($M=3.28$ $SE=0.030$) hadde høyere gjennomsnittsskår enn nordmenn ($M=2.76$, $SE=0.013$)⁷. Dette indikerer at utlendingene er noe mer høypuristiske enn nordmenn, noe en også finner i andre områder (Vistad & Vorkinn 2012, Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b).

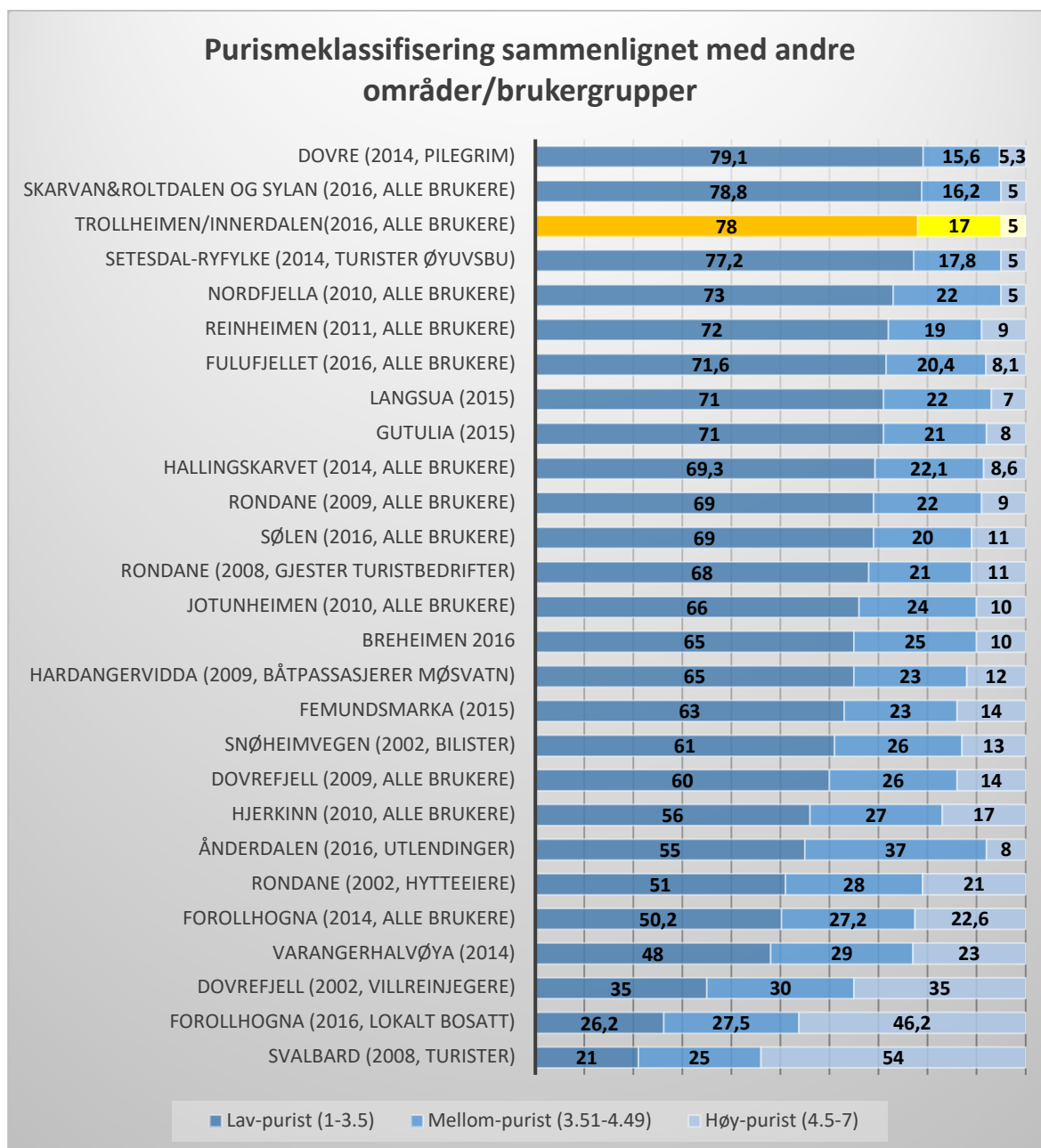

Figur 15 Inndeling i de ulike purismekategoriene basert på gjennomsnittsskår for åtte variabler som omhandler tilrettelegging og det å møte folk i et tenkt idealtur-område. Se for øvrig kapittel 2.1 for ytterligere beskrivelse av purismevariabelen.

⁶ Her er 7 av utsagnene «snudd» for å få alle på samme skala: purismeskalaen, se ytterligere beskrivelse i kapittel 2.1

⁷ $t(1164,2)=-15.79$, $p<0.001$

Figur 16 viser purismeklassifisering for en rekke ulike brukere/naturområder i Norge. Vi ser at Trollheimen/Innerdalen kommer helt på toppen i figuren, hvilket betyr at området har en av de aller høyeste andelene lavpurister og en av de laveste andelene av både mellom- og høypurister.

Figur 16 Inndeling i de ulike purismekategoriene for ulike områder/brukergrupper, oppgitt i prosent. (Kilder: Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b, Gundersen m.fl. 2017, Vistad m.fl. 2014, Andersen m.fl. 2010, Andersen & Gundersen 2016, Gundersen m. fl 2013A, Wold m.fl. 2012, Selvaag m.fl. 2017 + egne analyser (foreløpig upubliserte analyser av Skarvan&Roltdalen/Sylan, Setesdal/Ryfylke og pilegrimsvandrere gjennom Gudbrandsdalen/over Dovre).

7 Bruken av området

7.1 Romlig bruk

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi hvor mange ganger de hadde brukt ulike innfallsporter det siste året, vist i Tabell 5. De tre mest populære innfallsportene var Jøldalen/Jøldalsveien, Innerdalen og Gjevillvassdalen/Gravbekken, tett etterfulgt av Gjevillvassdalen mot Jøldalshytta. Dette samsvarer godt med antallet kort, som også var høyest ved disse fire lokalitetene. Ser vi på antall ganger innfallsportene ble brukt siste år (kolonne gj.snitt) er bruken for disse fire imidlertid lavere enn for flere av de andre innfallsportene. 18-20 % av brukerne hadde også hatt Nerskogen mot Jøldalshytta, Storlidalen/Tovatna, Nerskogen (ved Minila) og Storlidalen mot Vassenden/Gjevillvatnet som innfallsport i løpet av siste år. De fire innfallsportene Søyådalen, Vollan-Vollasetra, Rindal-Langlia og Fale (mot Innerdalen) ble brukt av relativt få (5 % eller færre) av respondentene siste år. Også dette samsvarer ganske godt med at det ved disse lokalitetene ble samlet inn relativt få selvregistreringskort.

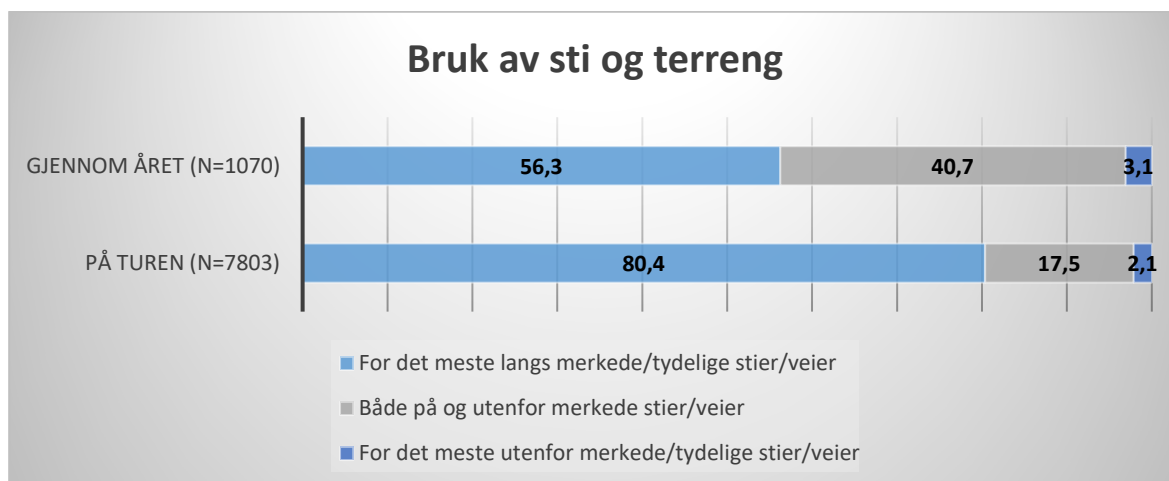
Tabell 5 Bruken av ulike innfallsporter siste år. Kolonnen gjennomsnitt referer til gjennomsnittlig antall ganger innfallsporten er brukt siste år. Prosentandel beregnet med utgangspunkt i de respondentene som hadde besøkt Trollheimen/Innerdalen mer enn 1 gang i løpet av siste år.

	N	Prosentandel	Min	Max	Gj.snitt	Std.feil
Jøldalen	153	26	1	60	3,76	0,521
Innerdalen	150	25	1	100	2,11	0,708
Gjevillvassdalen 1	133	22	1	20	2,95	0,233
Gjevillvassdalen 2	122	20	1	20	2,69	0,296
Nerskogen 1	113	19	1	22	3,30	0,339
Storlidalen 1	111	18	1	35	6,02	0,720
Nerskogen 2	110	18	1	80	5,69	1,338
Storlidalen 3	107	18	1	40	4,90	0,696
Nerskogen 3	83	14	1	35	5,69	0,754
Storlidalen 2	80	13	1	20	3,80	0,453
Resdalen	77	13	1	60	6,44	1,037
Breiskaret	62	10	1	16	2,58	0,362
Vindøldalen	56	9	1	25	3,23	0,587
Kårvatn 3	52	9	1	100	5,90	2,212
Svartåa	49	8	1	6	1,73	0,172
Kårvatn 2	45	8	1	30	3,33	0,775
Helgetunmarka	44	7	1	30	6,34	1,138
Kårvatn 1	39	7	1	40	4,21	1,235
Søyådalen	31	5	1	60	4,23	1,907
Vollan	31	5	1	10	1,58	0,299
Rindal	19	3	1	10	2,79	0,522
Fale	18	3	1	10	2,11	0,517

7.2 Bruk av sti og terreng

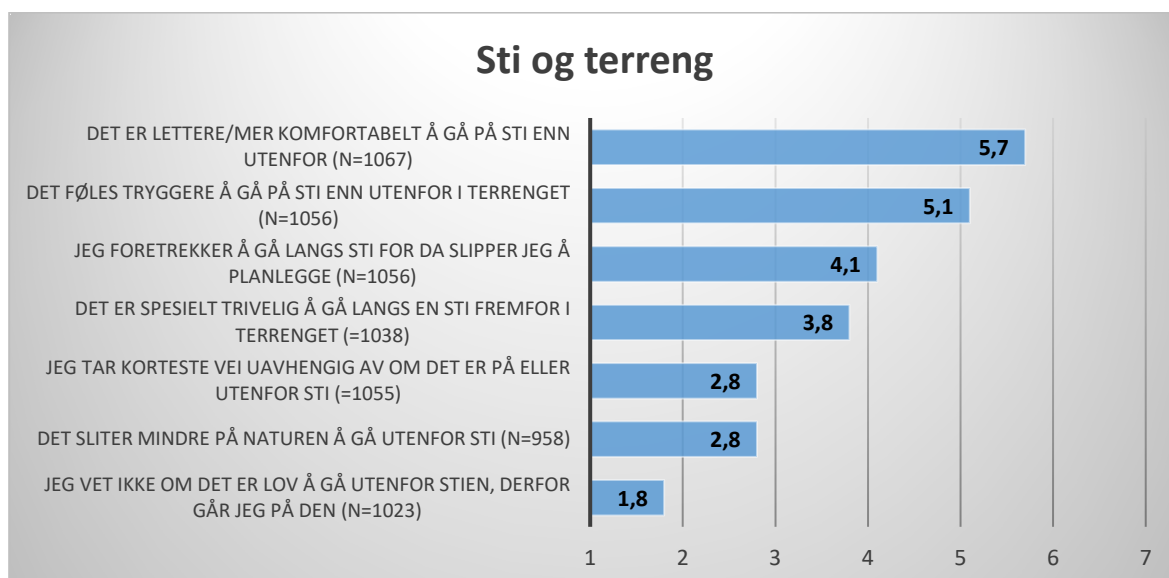
På turen da respondentene fylte inn selvregistreringskortet var det veldig mange som oppga at de for det meste skulle gå langs tydelige merkede stier/veier (se **Figur 17**). Da vi i etterundersøkelsen stilte det samme spørsmålet – men for året som helhet – var det flere som oppga at de også gikk utenfor stier/veier (se samme figur). Disse ulikhetene er logiske av flere grunner. For det første; selvregistreringskassene var plassert ved innfallsporier/stier slik at respondentene i utgangspunktet har valgt å bruke stien på den turen (i hvert fall i starten av turen). For det andre kan bruk av sti/terreng være knyttet til aktivitet. I selvregistreringsundersøkelsen ble det foruten

vandring, bare spurt spesifikt om aktiviteten fiske – prosentandelen som oppga at de gjennom året hadde fisket (etterundersøkelsen) var større enn for den aktuelle turen da selvregistreringskortet ble fylt ut. I andre områder (Fulufjellet, Sølen – Wold & Selvaag 2017 a, b) har vi sett tilsvarende tendens for alle høstingsaktivitetene; at andelen som har bedrevet høsting/jakt/fiske på den aktuelle turen da selvregistreringskortet ble fylt ut var vesentlig lavere enn andelen som hadde drevet utøvd disse aktivitetene i løpet av siste år. Dette indikerer at terreng- og områdebruken gjennom året er mer variert enn det selvregistreringskortet alene indikerer.

Figur 17 Prosentfordeling som viser bruken av sti og terreng, på den aktuelle turen da de fylte ut selvregistreringskort og gjennom året.

Det er liten tvil om at stien er det viktigste «anlegget» for friluftsliv, både innenfor og utenfor verneområdene. Veldig mye av naturbruken er knyttet til stier eller veier. Vi ønsket å forstå mer av hva som ligger bak besøkendes valg om å gå på sti eller i terreng. I etterundersøkelsen ba vi respondentene angi hvor enige/uenige de var i ulike påstander om bruk av sti og terreng (se **Figur 18**). Komfort og trygghet var de to faktorene som var viktigst for respondentene samlet. At stien er trivelig og at stigåing minimerer behovet for å planlegge er det middels enighet om. Brukerne var i mindre grad enig i at det sliter mindre på naturen å gå utenfor sti og at de tar korteste vei. De var også tilnærmet helt uenig i at de går på sti fordi de ikke vet om det er lov å gå utenfor.

Figur 18 Gjennomsnittsskår på en skala fra 1 helt uenig til 7 helt enig for ulike påstander om bruk av sti versus terreng.

7.3 Sesongbruk

I overkant av halvparten av de besøkende (53 %) oppga at de hadde besøkt Trollheimen/Innerdalen flere ganger i løpet av siste år. Brukerne ble også bedt om å oppgi bruken siste år fordelt på fire ulike sesonger (se Tabell 6). Naturlig nok hadde nesten alle vært der i løpet av sommersesongen. I overkant av en tredjedel hadde vært i Trollheimen/Innerdalen i vintersesongen, tilsvarende gjaldt for senhøsten. Vårsesongen var den tida da færrest hadde vært i området, drøye 28 % oppga at de hadde vært i Trollheimen/Innerdalen i perioden fra påske til mai. Av de som brukte området til ulike årstider var gjennomsnittlig antall bruksdager i vintersesongen 8.5, våren 5.2, sommeren 6.4 og senhøsten 5.3 dager.

Tabell 6 *Bruk av Trollheimen/Innerdalen gjennom året.*

	N	%	Min	Max	Gj.snitt	Std.feil
Antall dager i vintersesongen: jul-påske?	398	35,0	1	50	8,5	0.41
Antall dager i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)?	320	28,2	1	50	5,2	0.28
Antall dager i sommer/høstsesongen: juni-september?	1065	93,8	1	100	6,4	0.25
Antall dager senhøstes: oktober-jul?	387	34,1	1	60	5,3	0.31

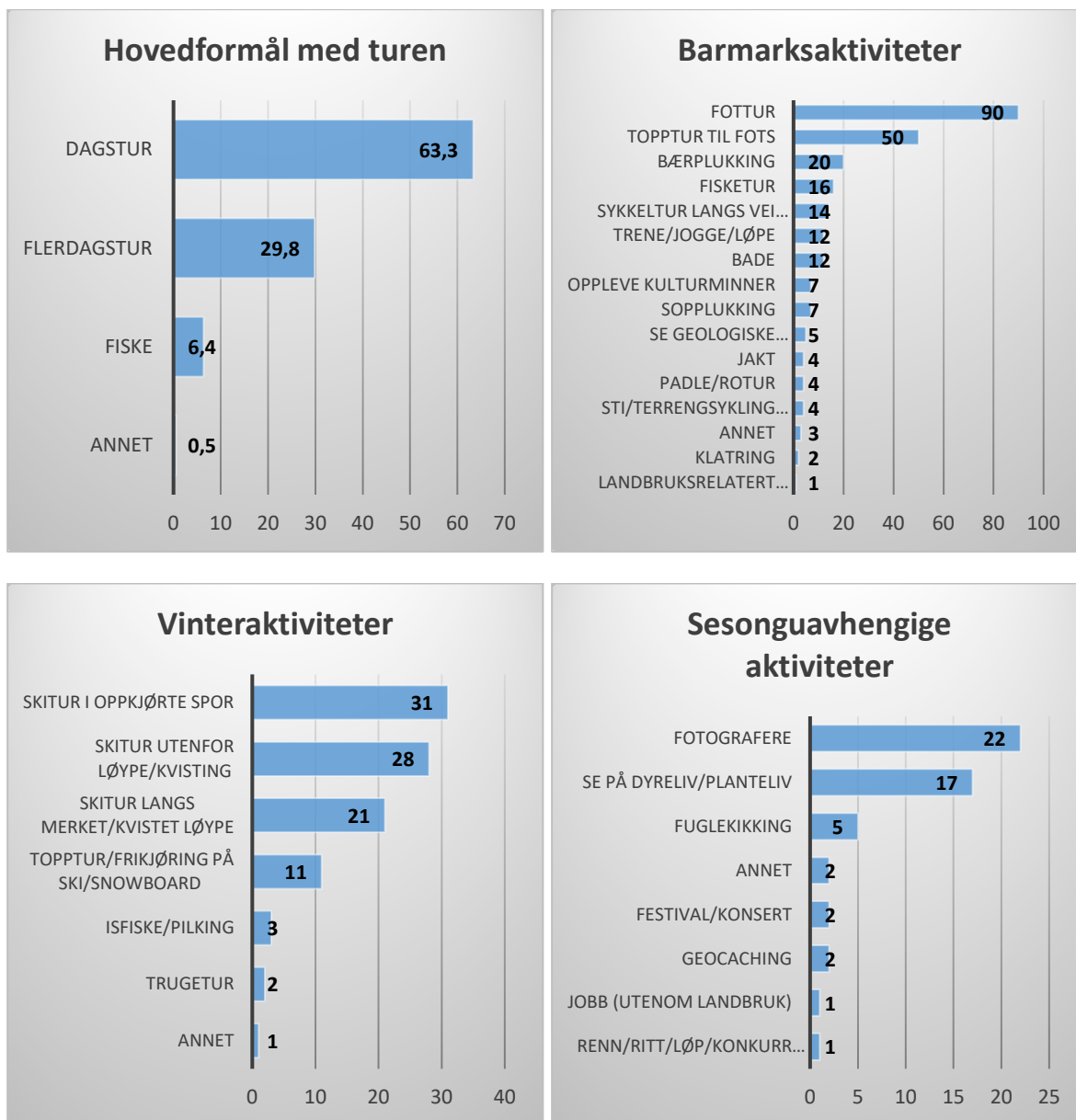
I gjennomsnitt oppga brukerne at den lengste turen (turer til fots/på ski/sykkel osv.) de hadde i Trollheimen/Innerdalen siste år var 2.6 dager (turlengde varierte fra 1 til 35 dager).

7.4 Type bruk

7.4.1 Formålet med turen og bruken gjennom året

Respondentene ble bedt om å oppgi hovedformålet med turen de var på da de fylte inn selvregistreringskortet (se **Figur 19**). Det var kun fire ulike formål listet opp. 93 % skulle på fottur, mens 6,5 % oppga at hovedformålet var fisking.

I etterundersøkelsen ble respondentene bedt om å oppgi hvilke aktiviteter de hadde drevet med i Trollheimen/Innerdalen i løpet av det siste året. Prosentfordelingen for ulike aktiviteter vises også i **Figur 19**. Aktivitetene ble delt i barmarksaktiviteter, vinteraktiviteter og sesong-uavhengige aktiviteter. For det meste ser de besøkende i Trollheimen/Innerdalen ut til i stor grad utøve «tradisjonelle» aktiviteter. Uavhengig av sesong, var fottur den aktiviteten flest oppga at de hadde bedrevet i området siste år, 90 % hadde gjort dette. Mange hadde også vært på topptur i barmarkssesongen (50%), mens ganske mange færre hadde vært på topptur vinterstid (11%). Når det gjelder høstingsaktiviteter hadde 20 % plukket bær, 16 % vært på fisketur og 4 % hadde jaktet. Fjorten prosent hadde syklet langs vei og 12 % hadde henholdsvis trent og badet. For de øvrige barmarks-aktivitetene er prosentandelene godt under 10 %. Vinterstid er det egentlig bare skigåing som har en oppslutning av særlig betydning. Skitur i oppkjørte spor har størst oppslutning (31 %), tett fulgt av skitur utenfor løype/spor – som faktisk har større oppslutning enn ski langs merket/kvistet løype (men utenfor oppkjørte spor). Blant de aktivitetene som i større grad er sesong-uavhengige var det fotografering og det å se på dyre- og plantelivet flest hadde gjort siste år, med en oppslutning på henholdsvis 22 og 17 %. Aktivitetene ridetur, el-sykkel, vinterjakt, isbading, isklatring, kiting, fatbike-sykling og hundekjøring var det 0,5% eller færre som hadde utøvd i løpet av siste år.

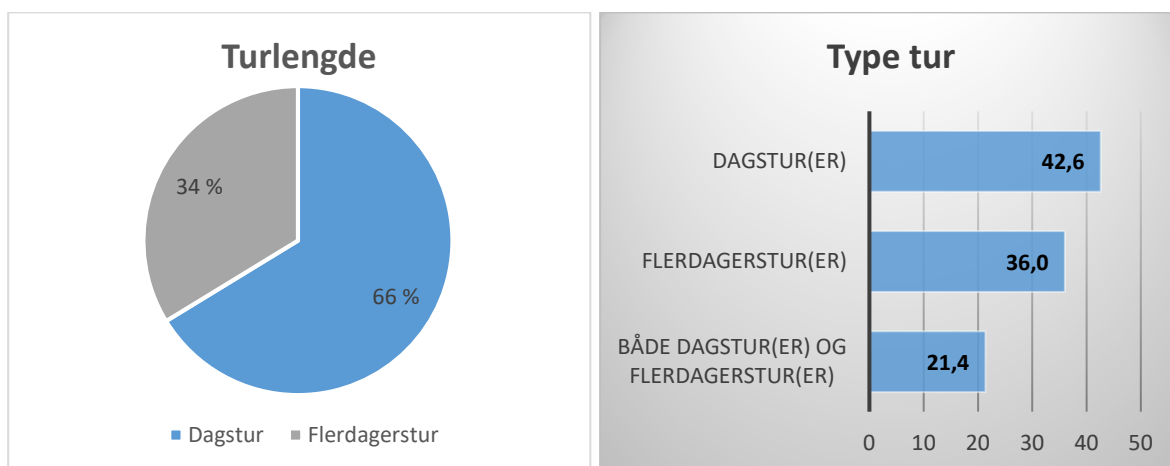
Figur 19 Deltakelse i ulike aktiviteter i Trollheimen/Innerdalen på turen da de fulgte ut selvregistreringskort (øverst til høyre, N=7871) og for siste år splittet opp i henholdsvis barmarksaktiviteter, vinteraktiviteter og sesonguavhengige aktiviteter (de øvrige tre fremstillingene, N=1136) Oppgitt i prosent av respondentene.

7.4.2 Tid i landskapsvernområdene og overnatting

Figur 20 viser at om lag 2/3 av de besøkende var på dagstur da de fylte inn selvregistreringskortet. Dette stemmer overens med prosentfordelingen på aktivitetsutøvelse vist i figuren over – som dels også kartla turlengde. Prosentfordelingene i **Figur 20** er noe høyere enn for de to aktivitetene dagstur til fots og flerdagerstur til fots i **Figur 19**, noe som betyr at de respondentene som har oppgitt fiske eller annet fordeler seg på både dagstur og flerdagerstur. Dersom vi ser på andelen dagsbesøkende til andre verneområder ser vi at den varierer veldig fra område til område. I Gutulia, Langsua, Sølen, Breheimen og Fulufjellet var andelen dagsbesøkende 74 % eller mer (Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017, Wold & Selvaag 2017 a, b). I Reinheimen, Jotunheimen og Rondane er andelen førstegangsbesøkende mer lik det vi ser for Trollheimen (Vorkinn

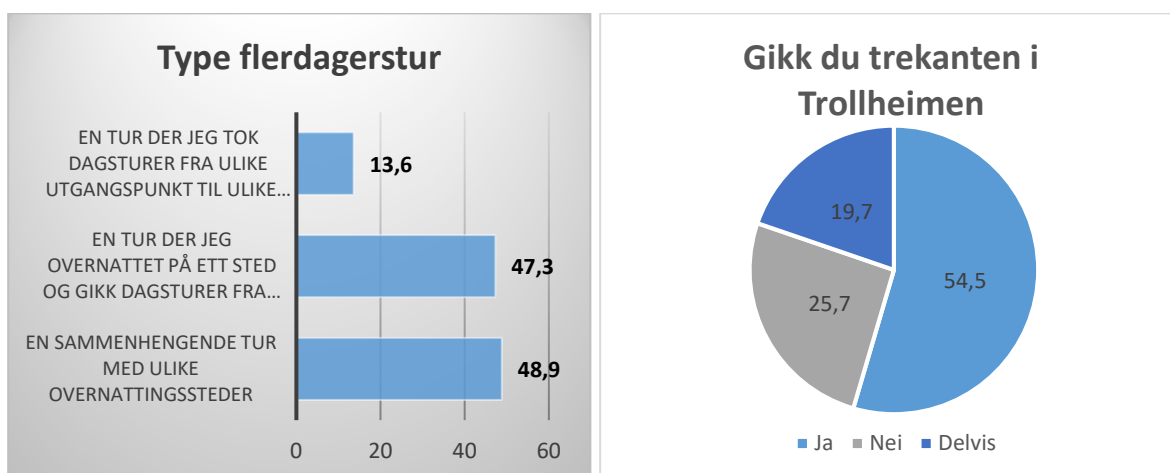
2016). Det betyr at det er relativt mange som er på flerdagerstur i Trollheimen. Dagsturene varierte i lengde fra 0,5 til 24 timer, og en gjennomsnittlig tur var på knappe 5 timer (SE=0.036. Flerdagersturene varte opp til 50 dager, med var i gjennomsnitt 3,4 dager (SE=0.053).

Vi ba også de besøkende om å oppgi hva slags turer de hadde vært på i Trollheimen/Innerdalen i løpet av siste år. Drøye 2/5 hadde bare vært på dagstur(er) (se **Figur 20**), mens 57,4 % vært på en eller flere flerdagersturer i området i løpet av siste år. Dette er noe høyere enn andelen vi fikk da vi spurte brukerne da de var på tur (selvregistreringsundersøkelsen, se venstre diagram, **Figur 20**). Dette kan skyldes både at bruken gjennom året er variabel og at vi har fanget opp noen flere flergangsbesøkende i etterundersøkelsen.

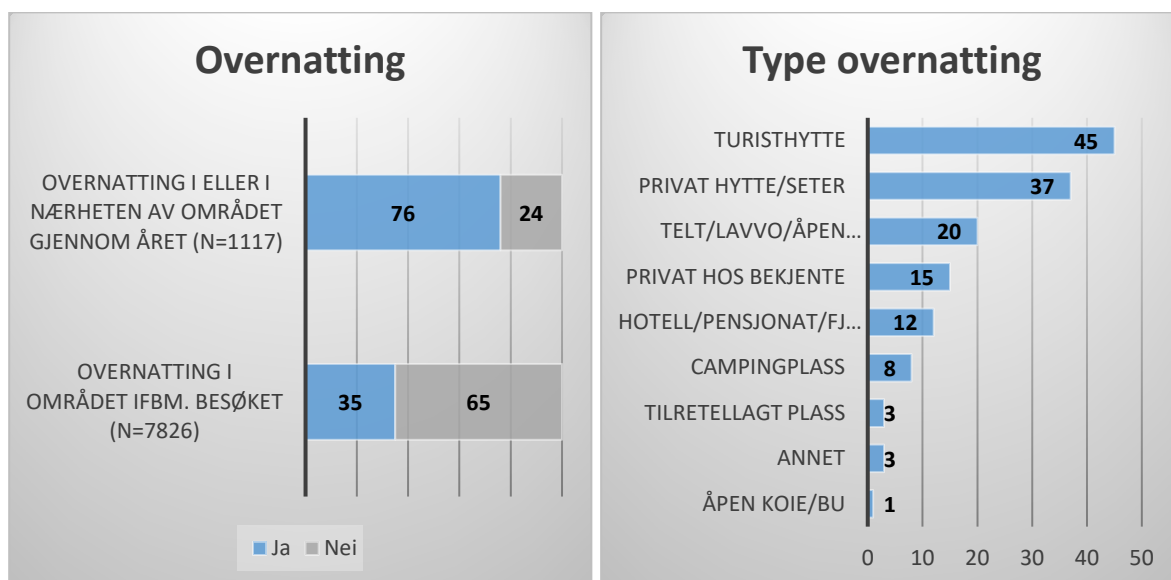
Figur 20 Turlengde på den aktuelle turen da de besøkende fylte inn selvregistreringskort til venstre (N=7108) og prosentfordeling som viser hvorvidt en har vært dagstur eller flerdagerstur i Trollheimen/Innerdalen siste år (N=1136) til høyre.

De som oppga at de hadde vært på flerdagerstur i Trollheimen/Innerdalen siste år (n=653) ble videre spurt om hva slags type tur(er) de hadde vært på (se **Figur 21**). Omtrent like store andeler (i underkant av halvparten av de på flerdagerstur) hadde vært på henholdsvis turer der de overnattet på et sted og gikk turer fra dette stedet og vært på en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder. En mindre andel på 13,6 % hadde gått dagsturer fra ulike startsteder og med ulike turmål. Av de som hadde gått en sammenhengende tur med ulike overnattingssteder hadde litt over halvparten (54,5 %) gått trekanten (Jøldalshytta-Trollheimshytta-Gjevilvasshytta) i Trollheimen – det utgjør totalt en drøy fjerdedel av alle som var på flerdagerstur (N=653) og 15,3% av alle besøkende (N=1136).

Figur 21 Hva slags tur de som var i området flere dager var på (N=653) til venstre og hvor mange som hadde gått trekanten (N=319) til høyre.

I forbindelse med besøket der de fylte ut selvregistreringskort var det 35 % som oppga at de hadde overnattet inne i verneområdene (se **Figur 22**). Ser en på overnatting for siste år og også inkluderer områdene i nærheten av landskapsvernområdene blir andelen overnattende ganske mye høyere. I overkant av tre fjerdedeler hadde overnattet i og rundt områdene siste år. Andelen førstegangsbesøkende sank i etterundersøkelsen og den høyere andelen overnattende kan dels forklares av dette, i tillegg til at det naturlig nok vil være en større andel overnattende når arealet det er snakk om økes (og også inkluderer områdene rundt). Dette indikerer at besøkene i Trollheimen/Innerdalen trolig generer en del overnattingsdøgn. Turisthytte var den overnattingstypen som flest hadde benyttet, relativt tett fulgt av privat hytte/seter. En ganske stor andel på 20 % hadde overnattet i telt/under åpen himmel.

Figur 22 Prosentandeler som har overnattet i forbindelse med besøket i Trollheimen/Innerdalen (på turen da de fylte ut selvregistreringskort) og som har overnattet i eller i nærheten av verneområdene i løpet av siste år til venstre. Prosentfordeling som viser hvordan de har overnattet i løpet av siste år til høyre (N=846). Det var mulig å krysse av flere overnatningsformer slik at prosenttallene totalt overstiger 100.

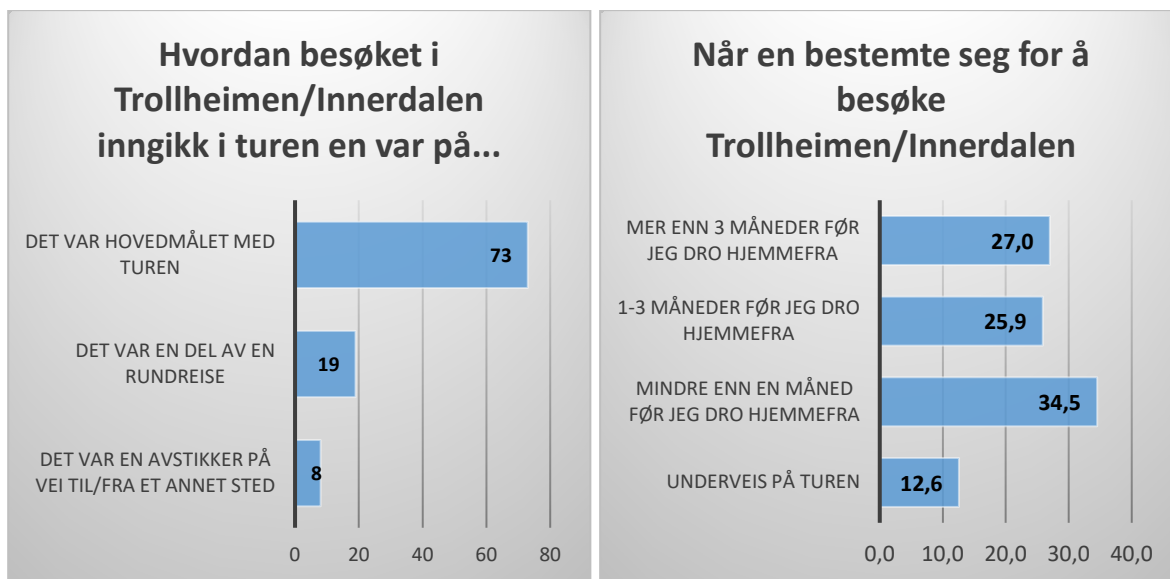
7.5 Trollheimen/Innerdalen som besøksmål

83,6 % oppga at det var nøye planlagt at de skulle besøke akkurat Trollheimen/Innerdalen, mens 12,4 % oppga at de like gjerne kunne ha besøkt et annet naturområde (N=1080).

De som bare hadde besøkt Trollheimen/Innerdalen én gang siste år fikk spørsmål om hvordan besøket i landskapsvernområdene inngikk i den turen de var på (se **Figur 23**). Nesten tre fjerdedeler oppga at Trollheimen/Innerdalen var hovedformålet med den turen de var på, mens 19 % oppga at Trollheimen/Innerdalen var en del av en rundreise. At så mange har området som hovedformål skiller seg fra nasjonalparker der vi har tilsvarende data (Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017). Besøkene i nasjonalparkene var i større grad er del av en rundreise eller var en avstikker på vei til/fra et annet sted. Andelen som hadde disse nasjonalparkene som hovedformål med turen var mellom 43 og 59 %. For Sjølen landskapsvernområde ser vi derimot tilsvarende tendens som i Trollheimen/Innerdalen; andelen som hadde landskapsvernområdet som hovedformål var 85 % (Wold & Selvaag 2017a). Trollheimen/Innerdalen er i liten grad en avstikker som gjøres på vei til et annet sted, 8 % oppga dette som bakgrunn for sitt besøk.

De som oppga at de kun hadde besøkt Trollheimen/Innerdalen en gang siste år ble også spurt om når de bestemte seg for å besøke området. De aller fleste bestemte seg før avreise hjem-

mefra, bare 12,6 % bestemte seg underveis på turen, dette stemmer godt overens med at Trollheimen/Innerdalen var hovedmålet for mange. I overkant av en fjerdedel hadde bestemt seg lang tid i forveien, dvs. mer enn 3 måneder før avreise. Flest (34,5%) oppga at de hadde bestemt seg mindre enn 1 måned før avreise.

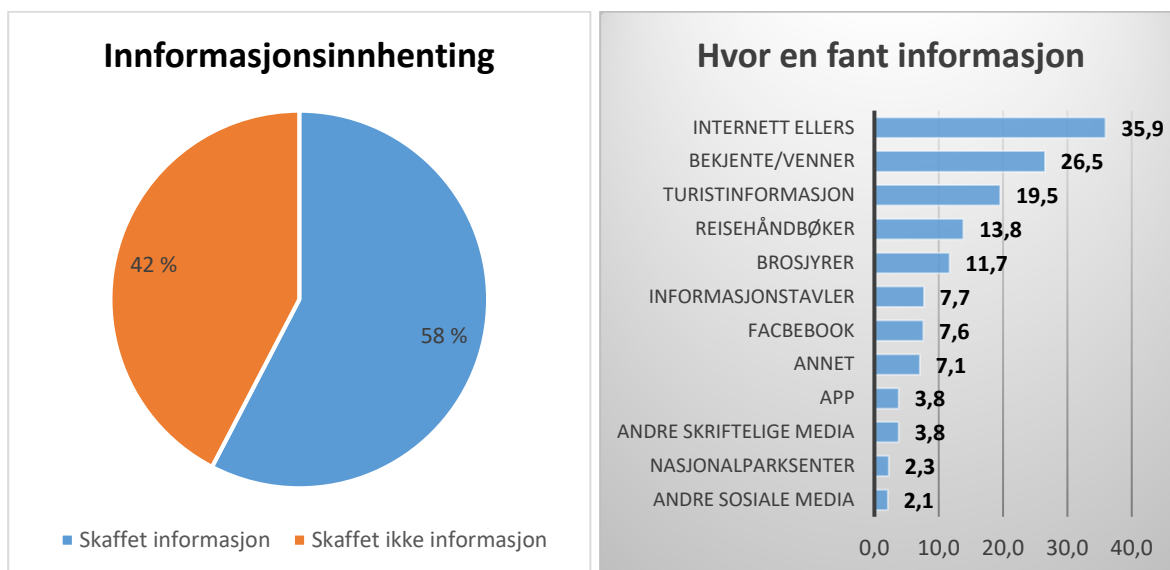

Figur 23 Prosentfordelinger for hvilken betydning Trollheimen/Innerdalen hadde som besøksmål på reisen en var på (N=533) til venstre og beslutningstidspunkt for å besøke Trollheimen/Innerdalen (N=533) til høyre.

8 Innhenting av informasjon og bruk av sosiale media

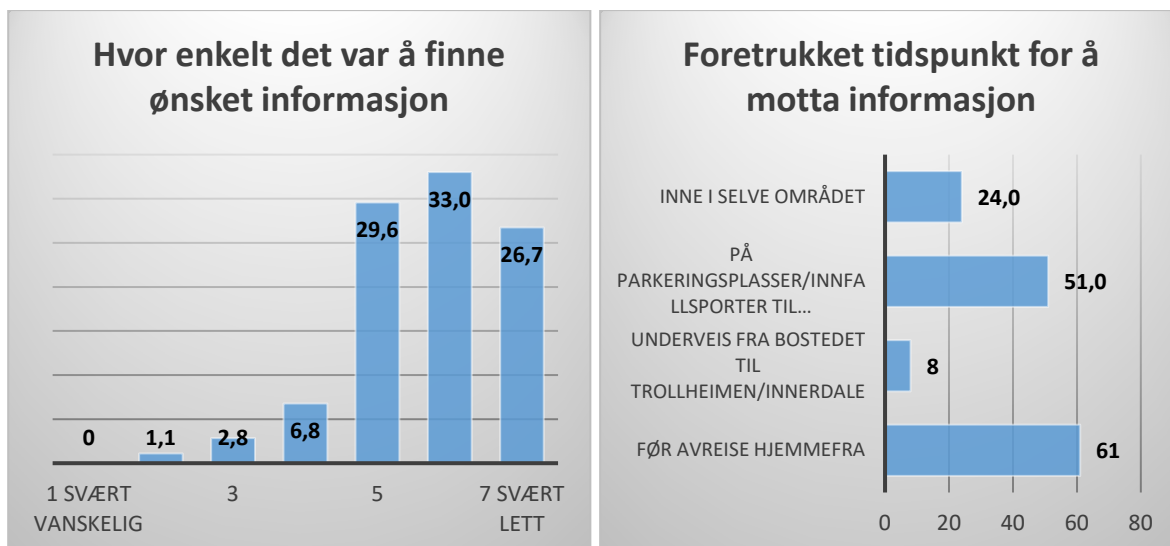
8.1 Innhenting av informasjon og foretrukket informasjon

I etterundersøkelsen oppga 58 % at de hadde innhentet informasjon om Trollheimen/Innerdalen før besøket/besøkene (se **Figur 24**). I etterundersøkelsen var andelen førstegangsbesøkende 27,3%, hvilket indikerer at også flergangsbesøkende i relativt stor grad innhenter informasjon. Ser vi informasjonsinnhenting og tidligere besøk i sammenheng ser vi, ikke overraskende, at en overveiende andel (81,6%) av de førstegangsbesøkende innhentet informasjon, men også at nesten halvparten (48,4%) av de som har besøkt området tidligere også innhentet informasjon før besøket. Internett var den klart vanligste kilden (se **Figur 24**). De andre mest brukte informasjonskildene var bekjenter/venner og turistinformasjon.

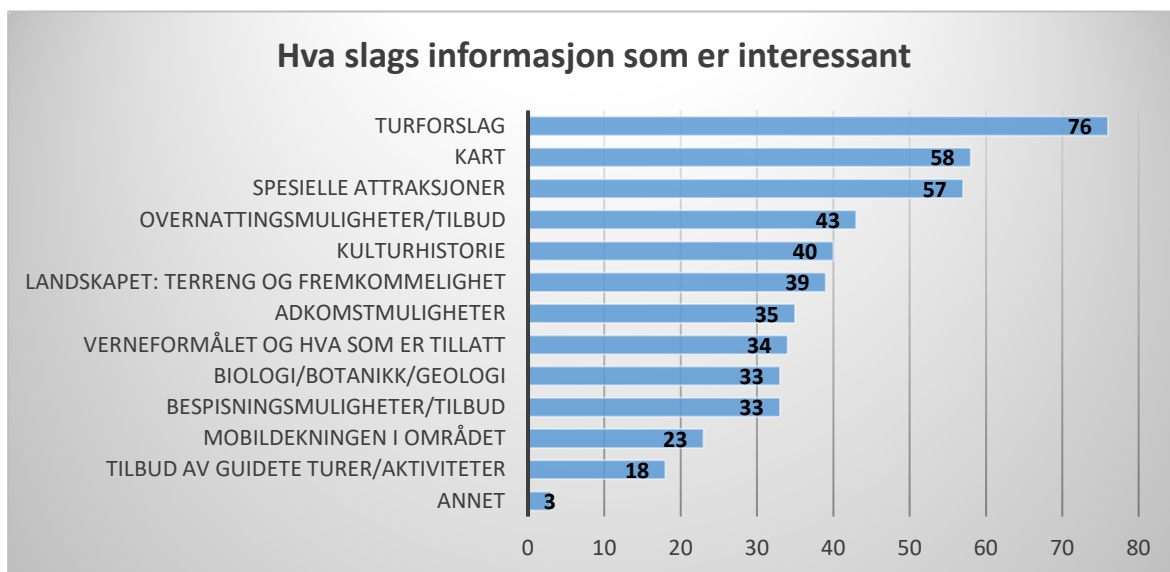
Figur 24 Prosentfordelinger som viser hvor mange som skaffet seg informasjon før besøket/besøkene til Trollheimen/Innerdalen og hvor en fant denne informasjonen til høyre (N=1105).

De besøkende opplevde det som relativt lett å finne den informasjonen de ønsket (**Figur 25**). Dersom de skulle motta mer informasjon fra forvaltningsmyndigheten er de foretrukne tidspunktene helt klart enten på parkeringsplasser/innfallsportene til området eller før avreise hjemmefra (**Figur 25**), noe som er i tråd med funn fra andre verneområder (se Vorkinn 2016, Wold & Selvaag 2017a,b, Vistad m.fl. 2017).

Figur 25 Prosentfordeling som viser hvor vanskelig/enkelt det var å finne den informasjonen en ønsket om Trollheimen/Innerdalen (N=636, gjennomsnitt:5,71 SE:0,043) til venstre. Prosentfordeling for når brukerne foretrekker å motta informasjon dersom forvaltningsmyndigheten skulle gi mer informasjon om området (N=1136) (det var mulig å krysse av flere alternativ) til høyre.

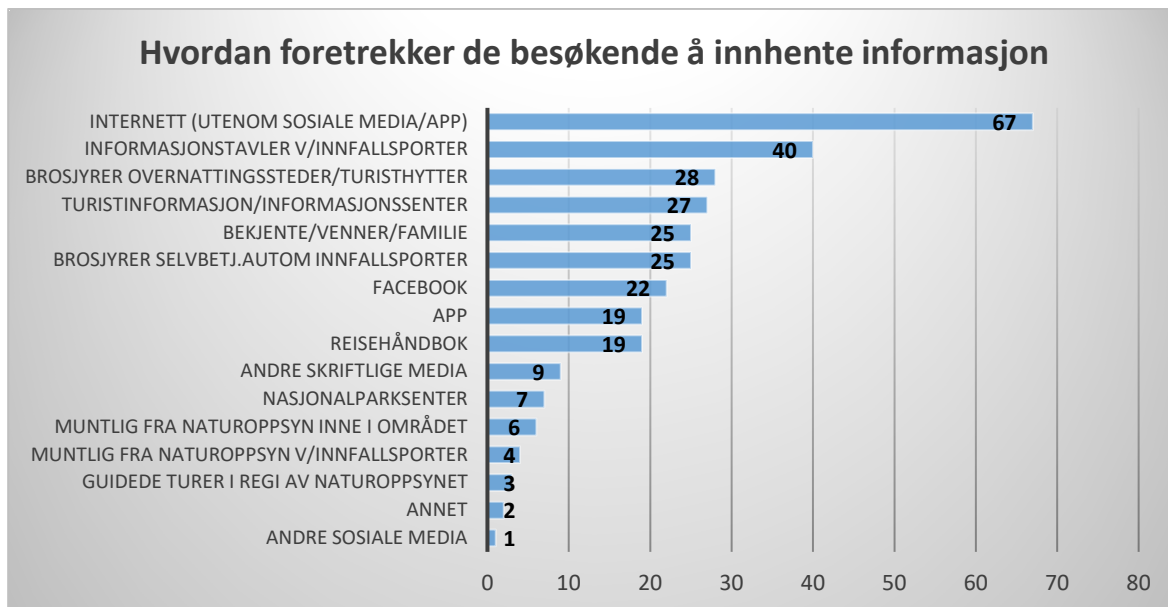
Figur 26 viser hva slags informasjon brukerne er interessert i å innhente. Turforslag er det desidert mest ønskede temaet (76 % av respondentene), fulgt av kart og informasjon om spesielle attraksjoner. En knapptredjedel ønsker også å vite mer om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet. Informasjon om overnattingsmuligheter, kulturhistorie og landskapets terreng og fremkommelighet er også ønsket av rundt 40 % av de besøkende.

Figur 26 Hva slags informasjon de besøkende er interessert i, oppgitt i prosentandel av de besøkende (N=1136).

De besøkende ble også spurt om hvordan de ville foretrekke å innhente informasjon (**Figur 27**). I tråd med foretrukket tidspunkt for å motta/innhente informasjon (hjemme eller ved innfallsporter, se **Figur 25**) viser figuren at *internett* og *informasjonstavler ved innfallsportene* er de informasjonskanalene som flest foretrekker. Sistnevnte er en kanal som forvaltningen i stor grad kan påvirke, dette gjelder dels også for informasjon via internett. Omkring en fjerdedel er interessert

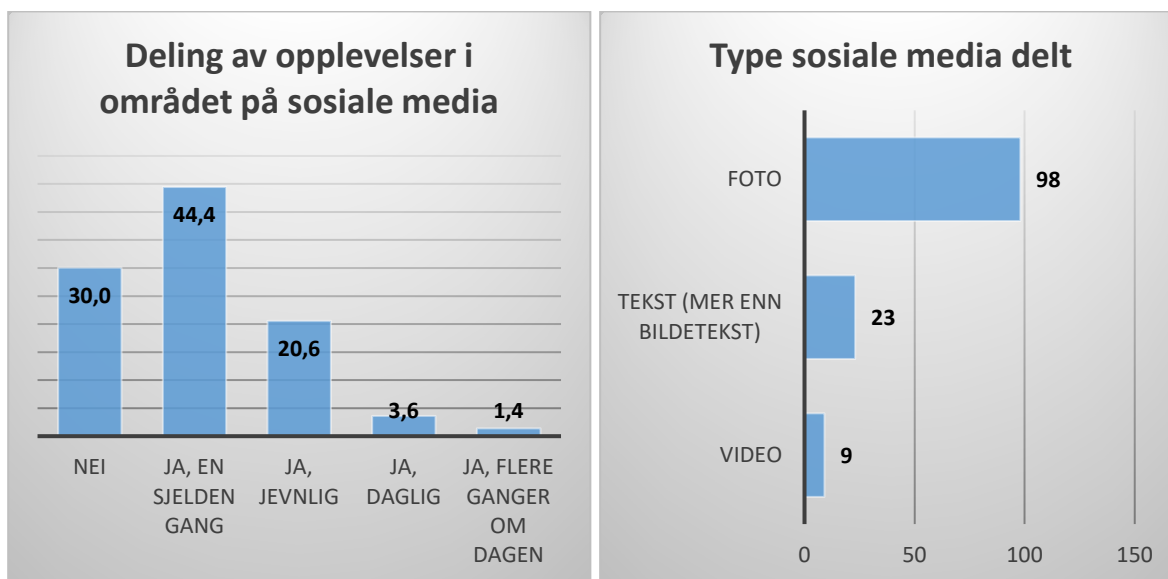
i henholdsvis brosjyrer ved innfallsporter, turistinformasjon og brosjyrer på overnattingssteder/turisthytter. Disse informasjonskanalene er også mulige for forvaltningen å påvirke. De ulike formene for *informasjon fra naturoppsyn* er i liten grad foretrukket.

Figur 27 På hvilke måter de besøkende foretrekker å innhente informasjon, oppgitt i prosentandel av de besøkende (N=1136).

8.2 Bruk av sosiale media

Brukerne i Trollheimen/Innerdalen er relativt aktive på sosiale media når de er i området, 70 % sier at de delte opplevelsene sine via sosiale media (se **Figur 28**). Likevel var det så mange som 44,4% som kun delte en sjelden gang og bare 1,4% delte flere ganger om dagen. Bilder var den klart mest vanlige måten å dele opplevelser på, nesten alle hadde delt bilder og en langt mindre andel videoer. Dette samsvarer med de vi har funnet i Sølén, Fulufjellet og Breheimen sommeren 2016 (Wold & Selvaag 2017a, b, Vistad m.fl. 2017)

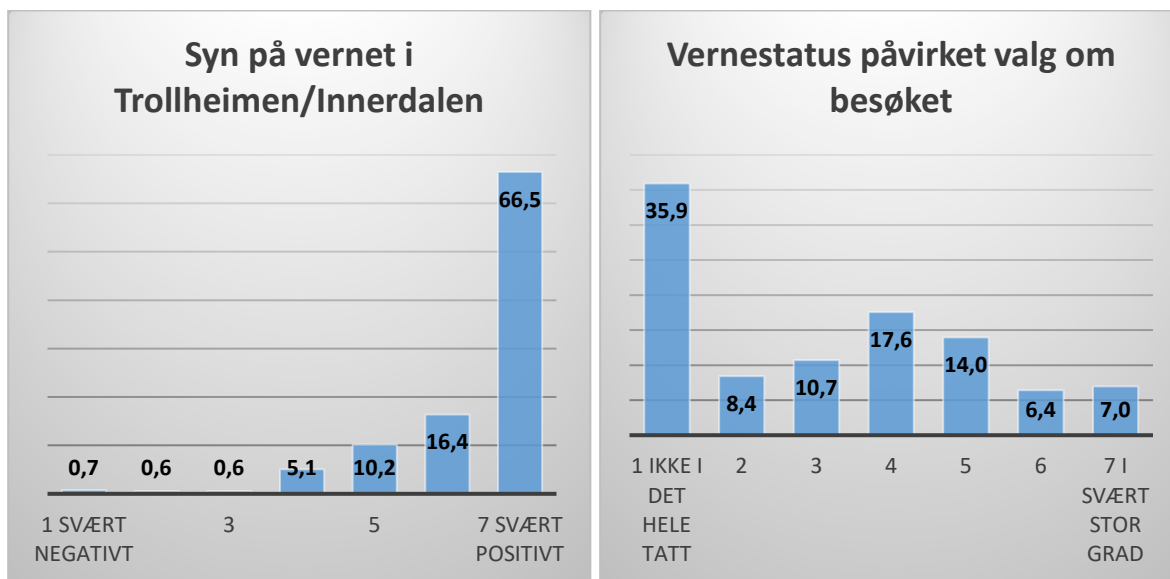

Figur 28 Prosentfordeling som viser hvorvidt brukerne delte sine opplevelser i Trollheimen/Innerdalen via sosiale medier (N=1085) til venstre, og hva de som delte hadde delt (N=759) til høyre.

9 Opplevelse av dagens tilstand i Trollheimen/Innerdalen

9.1 Trollheimen/Innerdalen som landskapsvern- og villmarksområde

I overkant av 82 % (N=1080) av de besøkende visste at Trollheimen/Innerdalen var vernet som landskapsvernområder før de besøkte området, og nesten samtlige synes det er positivt at områdene er vernet som landskapsvernområder (se **Figur 29**). Samtidig hadde det faktum at Trollheimen/Innerdalen er landskapsvernområder relativ liten betydning for at de valgte å besøke området. Knappe 36 % oppga at det ikke hadde betydning i det hele tatt og gjennomsnittskåren var 3,12 – hvilket betyr under middels betydning (se **Figur 29**).

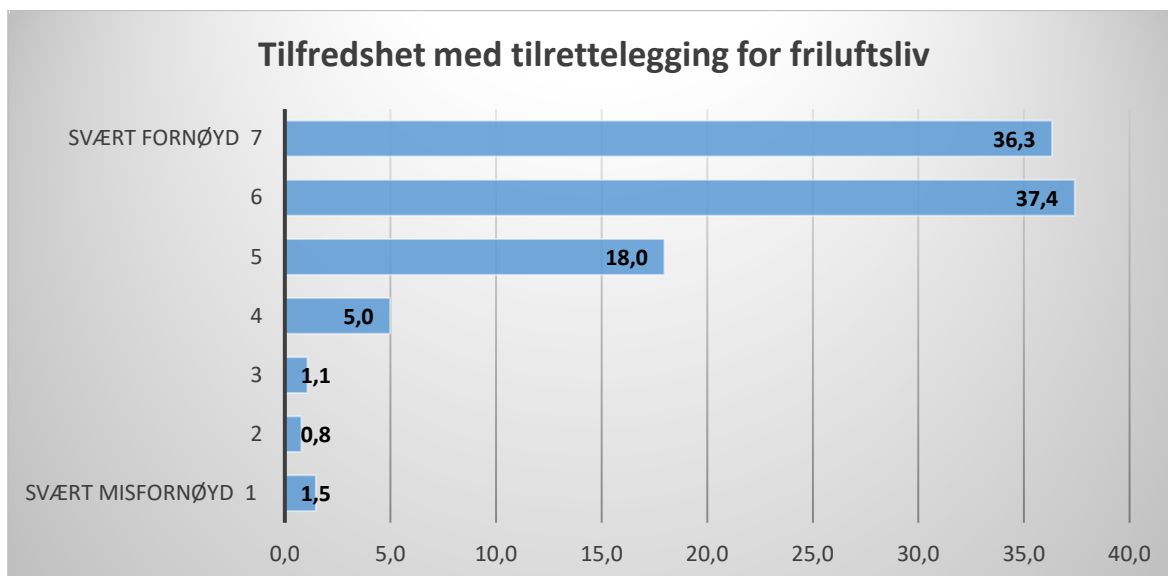

Figur 29 Hvilken innstilling brukerne har til at Trollheimen/Innerdalen er vernet som landskapsvernområder oppgitt i prosent (N=1080) til venstre, og hvorvidt det at Trollheimen/Innerdalen er landskapsvernområde påvirket valget om å komme til området - oppgitt i prosent (N=888) til høyre.

Trollheimen/Innerdalen blir i relativt stor grad oppfattet som et villmarksområde. 24,3 % opplever hele området som villmark, mens 73,2% opplever deler av området som villmark (N=1080).

9.2 Tilretteleggingen for friluftsliv

I etterundersøkelsen ble brukerne spurt om hvor fornøyd de var med tilretteleggingen for friluftsliv i Trollheimen/Innerdalen (se **Figur 30**). Brukerne var generelt fornøyd med tilretteleggingen, gjennomsnittskåren var 5,95 (SE=0,036). Samtidig oppga 20,4 % (N=1067) at det var ting de mente burde forbedres når det gjaldt tilretteleggingen for friluftsliv. For fullstendig liste over forslag til forbedringer, se vedlegg 4.

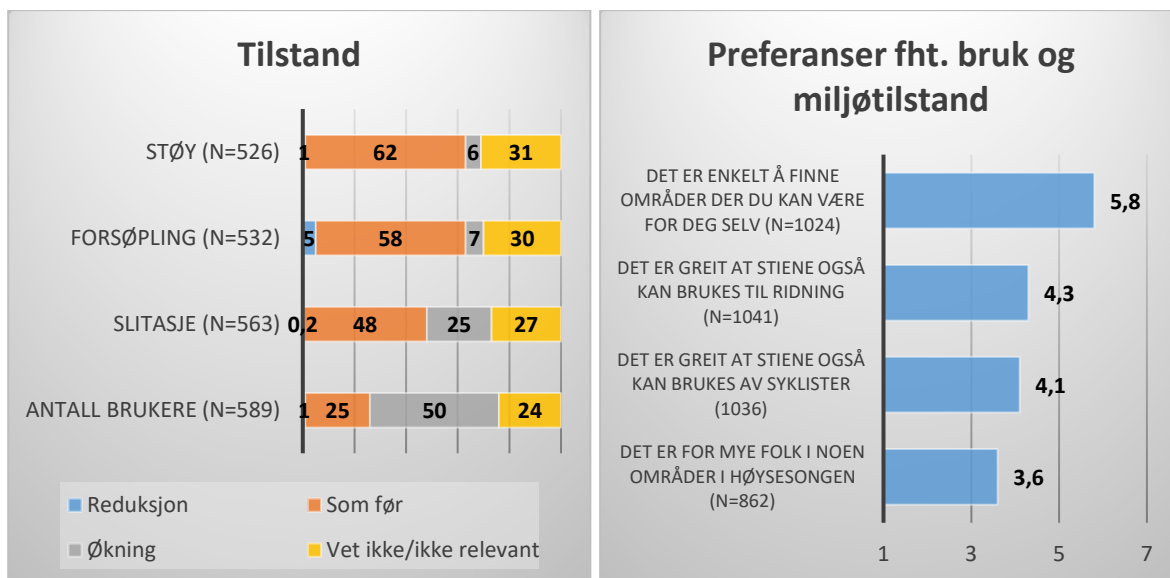
Figur 30 Hvor fornøyd brukerne er med tilretteleggingen for friluftsliv i Trollheimen/Innerdalen landskapsvernområder, oppgitt i prosent (skala fra 1 svært misfornøyd til 7 svært fornøyd) (N=1024).

9.3 Forstyrrende opplevelser

Brukerne ble spurt om de hadde opplevd noe de syntes var forstyrrende eller negativt under besøkene siste år. 86,8 % hadde ikke opplevd noe negativt/forstyrrende, mens 13,2 % hadde hatt slike opplevelser. Det fleste respondenter nevnte som forstyrrende opplevelser var søppel, slitasje og til dels mengde folk. Se ellers vedlegg 5 for alle utsagn om negative opplevelser og hvor de fant sted.

De som hadde besøkt området tidligere ble også spurt om de hadde opplevd endringer i forhold til antall brukere, slitasje, søppel og støy (se **Figur 31**). For alle de fire forholdene er det så å si ingen som mener det har vært en reduksjon (blå seksjoner). Det er til dels relativt store prosentandeler som ikke har noen formening (de gule seksjonene) for alle de ulike tilstandsvariablene. Støy og forsøplings-situasjonen oppleves imidlertid relativt likt som før (oransje seksjoner). For slitasje er det også nesten halvparten som opplever at tilstanden er som før, men samtidig mener 1/4 at det er mer slitasje nå enn før (grå seksjon). Antall brukere er det forholdet der brukerne opplever de største endringene. Halvparten mener at det har vært en økning i antall brukere.

I forhold til preferanser for bruk og miljøtilstand (til høyre i **Figur 31**) ser det likevel ikke ut til at økningen i antall brukere oppleves spesielt sjenerende. Brukerne er relativt uenige i at det er for mye folk i enkelte områder i høysesongen og de fleste besøkende er relativt enige i at det er enkelt å finne områder hvor de kan være for seg selv. Det er en relativt jevn spredning på alle de syv svaralternativene for de to påstandene om at stiene skal kunne brukes av henholdsvis syklist og til ridning.

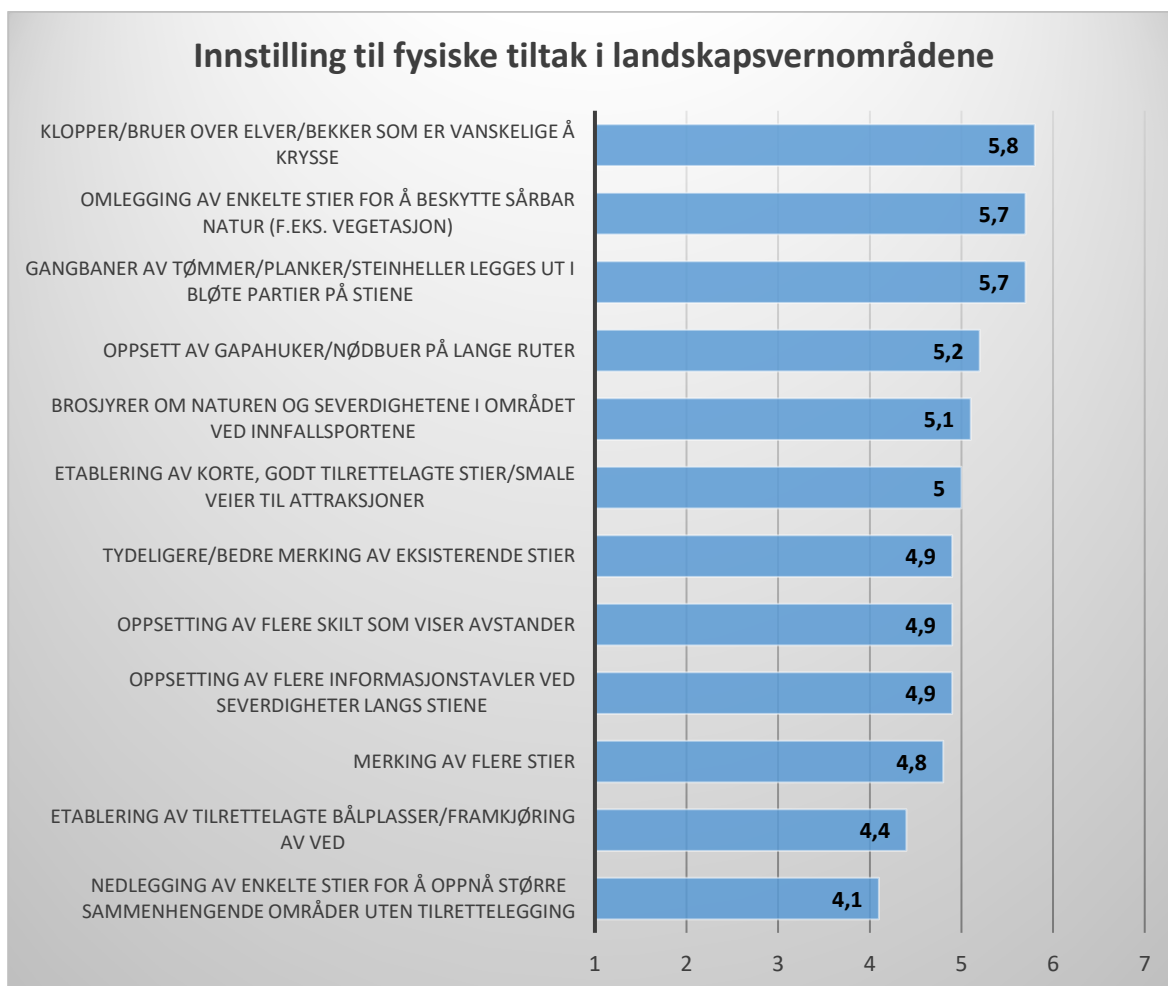
Figur 31 Prosentfordeling for opplevelsen av hvorvidt tilstanden i Trollheimen/Innerdalen har endret seg til venstre og brukernes preferanser for bruk og miljøtilstand⁸ til høyre – oppgitt som gjennomsnittsskår på en skala fra 1 helt uenig til 7 helt enig.

⁸ Disse spørsmålene hadde også en svarkategori *vet ikke* – som er utelatt i fremstillingen. Andelen som svarte *vet ikke* var lave for tre av variablene, unntaket var variabel fire (*det er for mye folk i noen områder...*) hvor den var på 18,5 %.

10 Synspunkt på forvaltning, tiltak og utvikling i verneområdet

I etterundersøkelsen ble brukerne bedt om å ta stilling til hvorvidt de var positive eller negative til ulike **fysiske tiltak** i verneområdet og til **utvikling av tilbud** i og i nærheten av verneområdene. Svarene skulle angis som en tallverdi fra 1 *svært negativ* til 7 *svært positiv*. De fysiske tiltakene er i stor grad det forvaltningen kan gjøre av tilrettelegging, mens de spørsmålene om utvikling av tilbud i større grad er vinklet mot «turistmessig» utvikling.

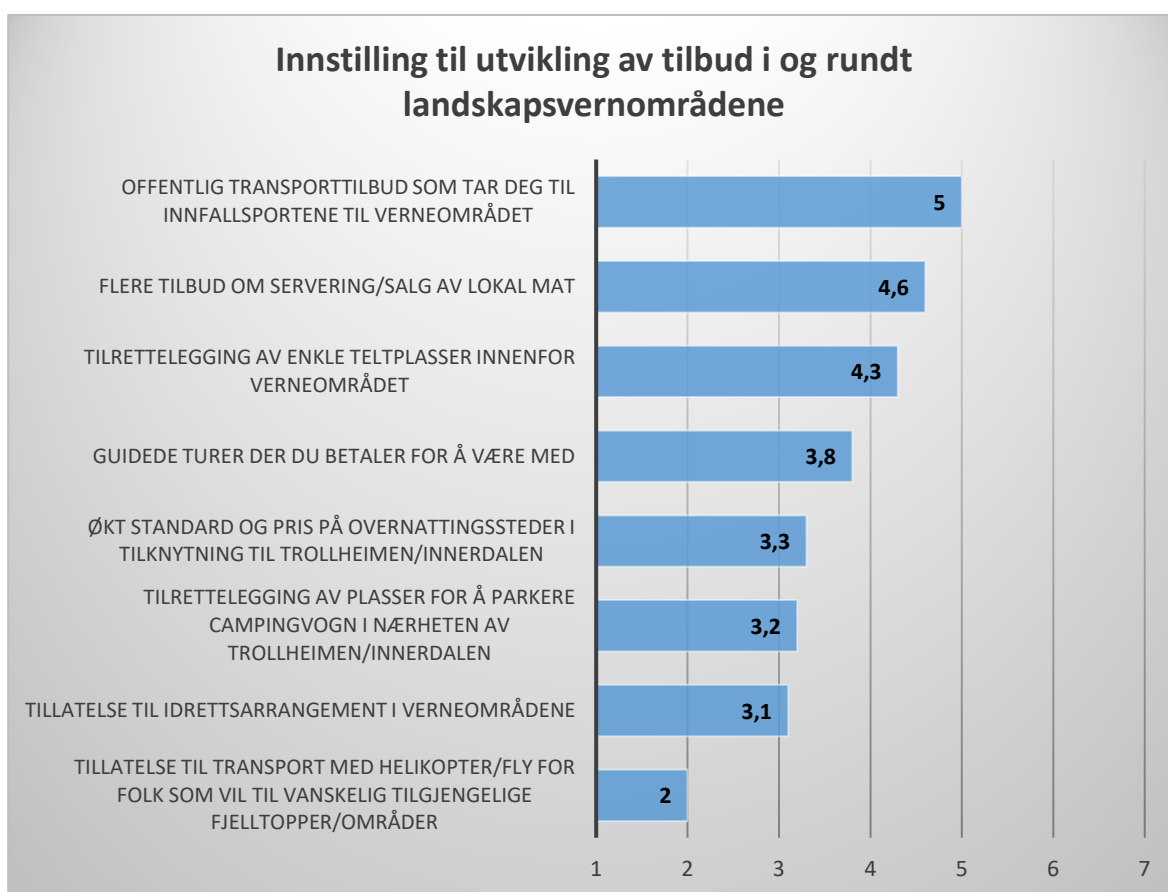
Figur 32 viser gjennomsnittskår for de ulike fysiske tiltakene som ble skissert. Flere av tiltakene er knyttet til stien, men noen gjelder også andre forhold som rasting/overnatting og informasjon. Generelt ser en at brukerne er positive til samtlige tiltak, kanskje med unntak av *nedlegging av stier for å oppnå større sammenhengende områder uten tilrettelegging* – som får en gjennomsnittsskår rett ved middelveien. *Omlagging av stier for å verne sårbar natur* er brukerne derimot positive til, det er faktisk et av de tiltakene som oppleves mest positivt. Brukerne er i tillegg spesielt positive til *klopper/bruer over elver som er vanskelig å krysse* og til at det *legges ut gangbaner/planker steinheller i bløte partier langs stiene*.

Figur 32 Gjennomsnittskår for hvordan en som bruker ville stille seg til ulike fysiske tiltak i Trollheimen/Innerdalen landskapsvernområder på en skala fra 1 *svært negativ* til 7 *svært positiv* (N=1059-1060).

Når det gjelder utvikling av tilbud i og rundt landskapsvernområdet er respondentene i snitt både noe mindre positive til, men også mer nyanserte i forhold til hvilke tiltak de er positive og negative

til (se Figur 33). Brukerne er klart mest negative til *helikopter/flytransport for folk som vil til vanskelig tilgjengelige områder*. Litt mindre negative, men stadig fortsatt under middelveien, er de til *å tillate idrettsarrangement i verneområdene, tilrettelegging av plasser for å parkere campingvogn i nærheten av verneområdene og øke standarden og prisen på overnattingsstedene i tilknytning til verneområdene*. At brukerne er negative til helikopter/flytransport og tillatelse til idrettsarrangement er i tråd med det en har funnet i undersøkelser i flere av de andre større verneområdene i Norge der en har sammenlignbare data (se Vorkinn 2016, Vistad m.fl. 2017, Wold & Selvaag 2017a, b). Dette er tiltak som er svært utradisjonelle (og relativt lite sannsynlige) i norsk sammenheng og de bryter også lett med den klassiske naturforvaltningstankegangen som har preget verneområdeforvaltningen. *Offentlige transporttilbud som tar deg til innfallsporene* skiller seg ut som det tiltaket brukerne er klart mest positive til, etterfulgt av *flere tilbud om servering/salg av lokal mat*. Sistnevnte, med en gjennomsnittskår på 4,6 har likevel ikke veldig høy gjennomsnittskår.

Figur 33 Gjennomsnittskår for hvordan en som bruker ville stille seg til utvikling av ulike tilbud i og rundt Trollheimen/Innerdalen landskapsvernområder på en skala fra 1 svært negativ til 7 svært positiv (N=1059).

11 Sammenligning av de ulike innfallsportene/kasselokalitetene

Tabell 7 er en oversikt over de viktigste variablene fra selvregistreringsundersøkelsen vist for hver innfallsport. Sammenstillingen gjør det mulig både å se etter indikatorer/kjennetegn for en bestemt innfallsport, men gir også en fin mulighet til å se på likheter og ulikheter innfallsportene imellom. Under blir noen av disse indikatorene/variablene visualisert i figurer.

Tabell 7 Oversiktstabell som viser 16 indikatorer for de ulike innfallsportene. Alle tall er oppgitt som prosentandeler dersom ikke annet er spesifisert. N angir antall respondenter/besvarelser.

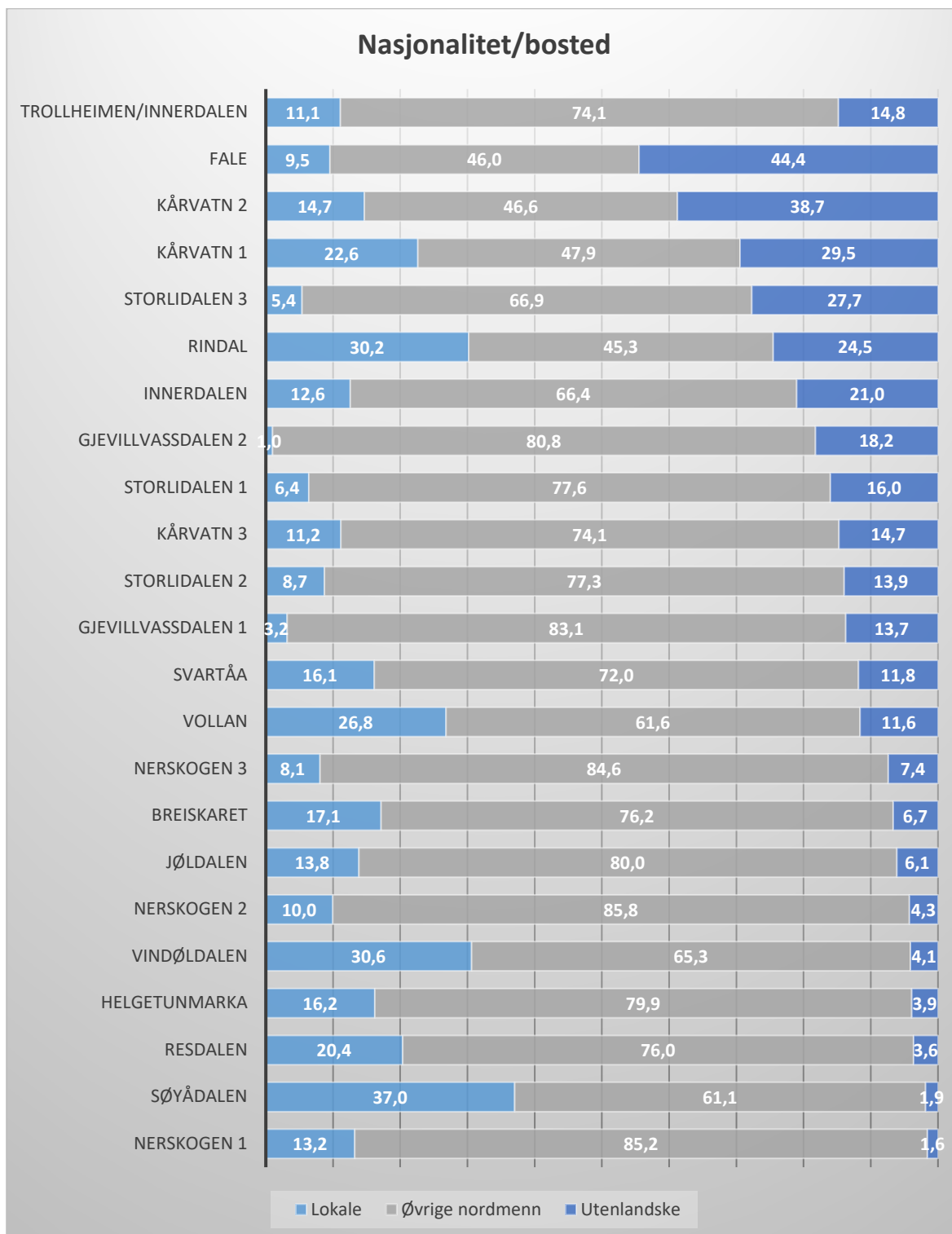
		Dagstur	Førstegangsbesøkende	Barn i følget	Varighet dags-tur (gj.snitt)	Varighet fler-dagsstur (gj.snitt)
Svartåa	(n=161)	13	32	5	9,3 timer	4,2 dager
Breiskaret	(n=320)	79	23	11	7,9 timer	2,5 dager
Vindøldalen	(n=49)	40	16	12	4,4 timer	4,2 dager
Søyådalen	(n=54)	75	19	2	6,1 timer	3,1 dager
Trollheimshytta	(n=146)	73	28	23	5,0 timer	4,9 dager
Fossen	(n=192)	90	39	48	2,2 timer	3,5 dager
Kårvatn 3	(n=227)	53	27	15	5,9 timer	3,5 dager
Innerdalen	(n=1965)	59	50	26	4,8 timer	2,9 dager
Fale	(n=65)	40	44	14	5,4 timer	4,7 dager
Vollan	(n=139)	56	18	9	5,3 timer	3,2 dager
Storlidalen 1	(n=125)	49	33	9	7,2 timer	4,2 dager
Storlidalen 2	(n=543)	80	19	27	4,3 timer	3,2 dager
Storlidalen 3	(n=132)	71	30	8	5,2 timer	4,1 dager
Gjevillvassdalen 1	(n=1007)	63	40	15	5,9 timer	3,4 dager
Gjevillvassdalen 2	(n=798)	21	59	6	4,9 timer	3,6 dager
Nerskogen 1	(n=383)	96	7	44	4,4 timer	3,8 dager
Nerskogen 2	(n=211)	86	8	33	2,7 timer	4,6 dager
Nerskogen 3	(n=149)	86	16	19	5,0 timer	3,3 dager
Jøldalen	(n=819)	73	24	28	4,6 timer	3,2 dager
Resdalen	(n=222)	86	10	15	4,7 timer	2,7 dager
Helgetunmarka	(n=156)	93	8	30	4,4 timer	3,9 dager
Rindal	(n=54)	40	30	6	3,8 timer	4,8 dager
		Organi-sert tur	For det meste på sti	Både på og utenfor sti	For det meste utenfor sti	Overnatting i ver-neområdet
Svartåa	(n=161)	6	75	21	4	79
Breiskaret	(n=320)	6	84	15	1	27
Vindøldalen	(n=49)	12	80	16	4	47
Søyådalen	(n=54)	20	19	46	35	24
Trollheimshytta	(n=146)	6	62	25	13	31
Fossen	(n=192)	4	91	8	1	12
Kårvatn 3	(n=227)	17	85	14	1	47
Innerdalen	(n=1965)	4	88	11	1	30
Fale	(n=65)	0	72	26	2	62
Vollan	(n=139)	11	63	35	2	42

Storlidalen 1	(n=125)	3	65	33	2	54	
Storlidalen 2	(n=543)	2	79	19	2	24	
Storlidalen 3	(n=132)	0	58	40	2	39	
Gjevillvassdalen 1	(n=1007)	3	85	14	1	41	
Gjevillvassdalen 2	(n=798)	3	89	10	1	68	
Nerskogen 1	(n=383)	0,3	53	40	7	15	
Nerskogen 2	(n=211)	1	65	32	3	23	
Nerskogen 3	(n=149)	1	71	24	5	20	
Jøldalen	(n=819)	4	87	11	2	29	
Resdalen	(n=222)	2	64	33	3	15	
Helgetunmarka	(n=156)	0	75	22	3	12	
Rindal	(n=54)	0	56	35	9	48	
		<i>Lav- purister</i>	<i>Mellom- purister</i>	<i>Høy- purister</i>	<i>Kvin- ner</i>	<i>Nordmenn</i>	<i>Lokale</i>
Svartåa	(n=161)	75	18,4	6,6	48	88	16
Breiskaret	(n=320)	74	18	8	53	93	17
Vindøldalen	(n=49)	74	21	5	60	96	31
Søyådalen	(n=54)	86	14	0	44	98	37
Trollheimshytta	(n=146)	61	29	10	43	71	23
Fossen	(n=192)	74	24	2	53	61	15
Kårvatn 3	(n=227)	79	16	5	53	85	11
Innerdalen	(n=1965)	84	12	4	56	79	13
Fale	(n=65)	51	38	11	41	56	10
Vollan	(n=139)	63	31	6	52	88	27
Storlidalen 1	(n=125)	65	26	9	50	84	6
Storlidalen 2	(n=543)	73	22	5	56	86	9
Storlidalen 3	(n=132)	67	21	12	47	72	5
Gjevillvassdalen 1	(n=1007)	82	15	3	61	86	3
Gjevillvassdalen 2	(n=798)	79	19	2	61	82	1
Nerskogen 1	(n=383)	75	18	7	52	98	13
Nerskogen 2	(n=211)	73	22	5	47	96	10
Nerskogen 3	(n=149)	81	13	6	55	93	8
Jøldalen	(n=819)	85	13	2	61	94	14
Resdalen	(n=222)	78	15	7	52	96	20
Helgetunmarka	(n=156)	80	16	4	63	96	16
Rindal	(n=54)	51	27	22	41	76	30

11.1 Figurpresentasjon av utvalgte indikatorer

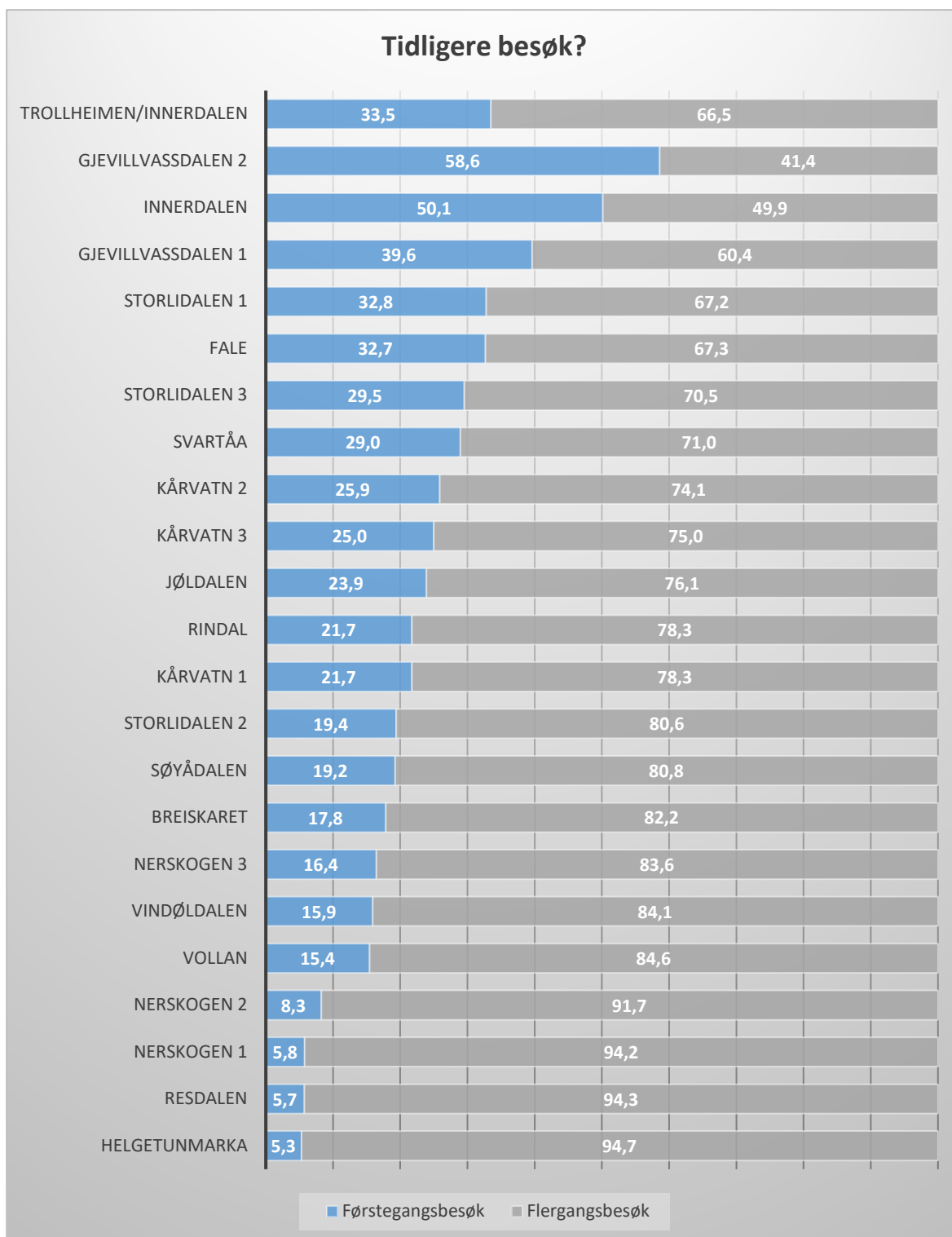
Fordi vi (forfatterne) ikke kjenner lokale forhold og særpreg ved de ulike innfallsportene/kasse-lokalitetene så presenterer vi bare prosentfordelinger for utvalgte indikatorer, både for hver av innfallsportene og for hele Trollheimen/Innerdalen (som en referanse). Her må forvaltningen og andre (som kjenner lokale forhold) vurdere hvorfor det eventuelt er forskjeller i svar og fordelinger, når det gjelder bruk, brukere og holdninger/vurderinger mellom de ulike innfallsportene

11.1.1 Bosted/Nasjonalitet

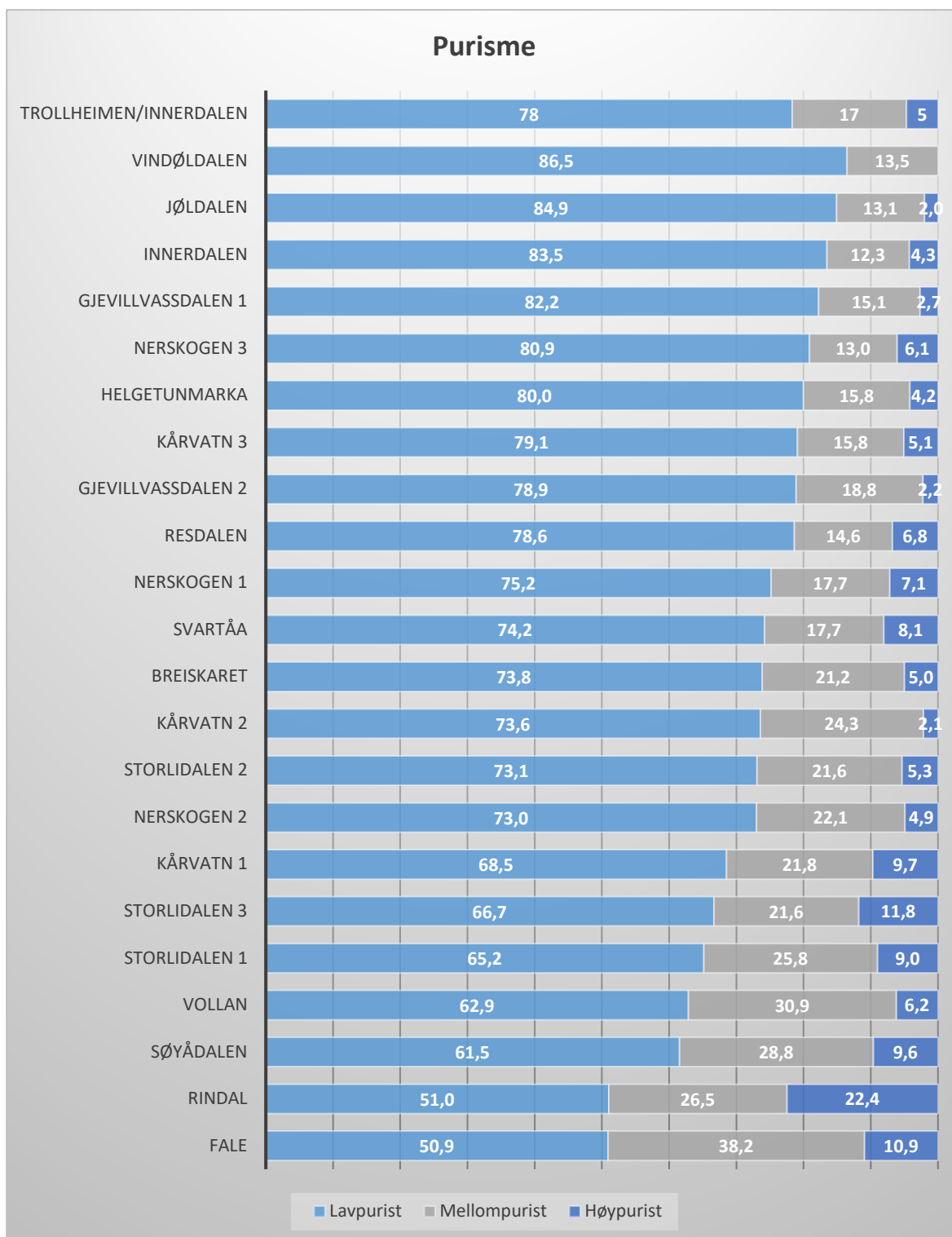
Figur 34 Prosentandeler for bosted/nasjonalitet vist for de ulike innfallsportene (N=7873).

11.1.2 Tidligere besøk

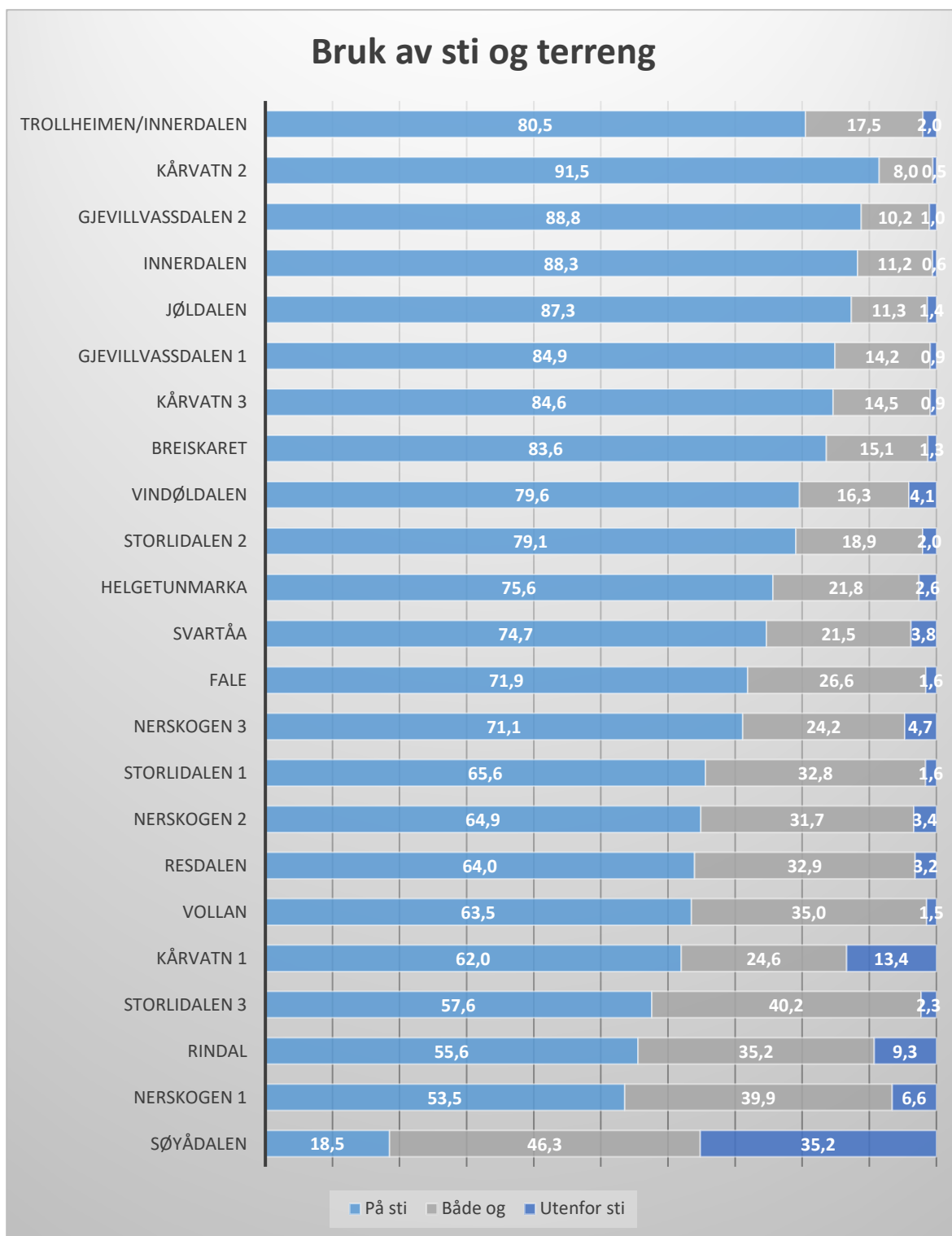
Figur 35 Prosentandeler førstegangs- og flergangsbesøkende vist for de ulike innfallsportene (N=7561).

11.1.3 Purisme

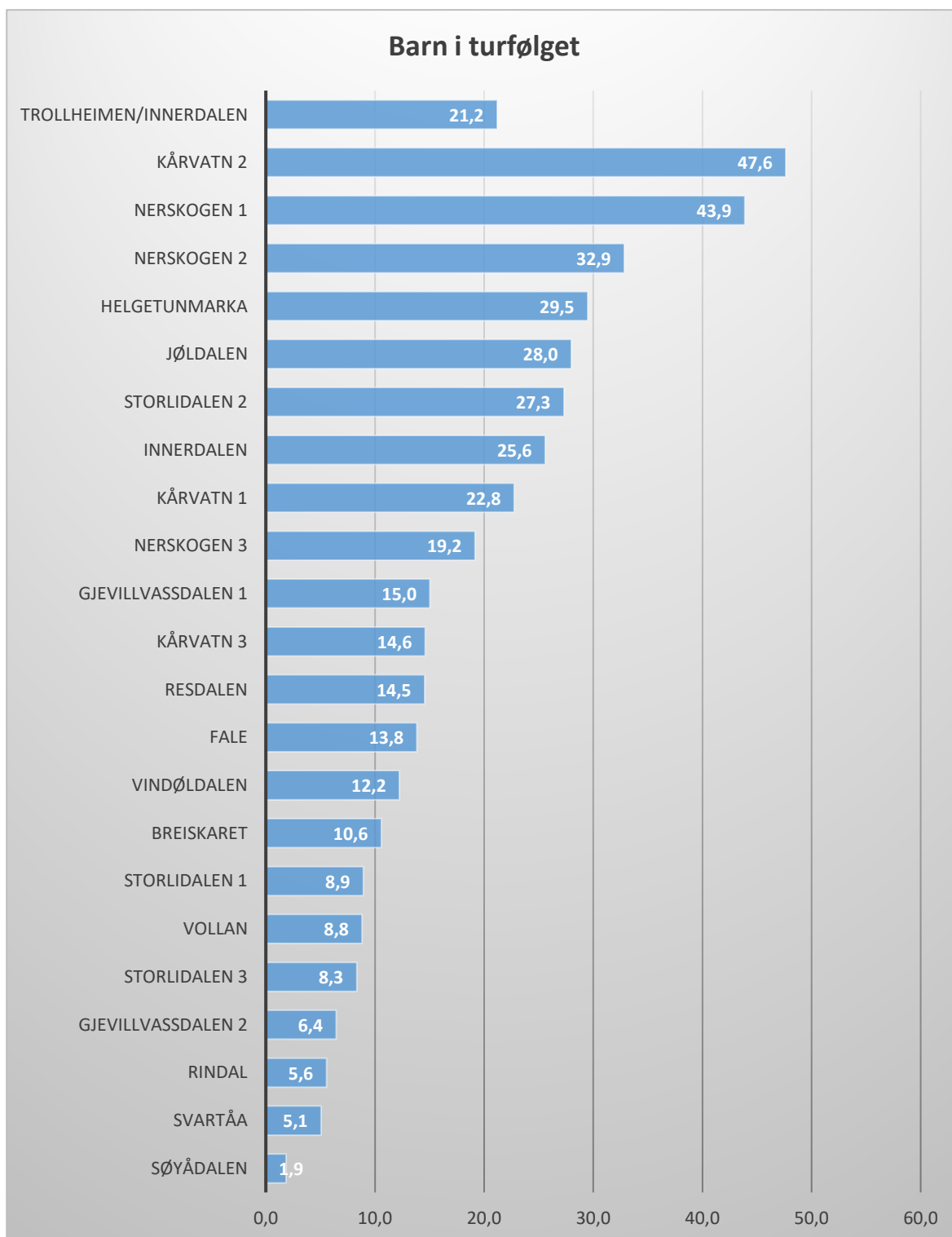
Figur 36 Prosentandeler for de ulike purismeklassene, vist for de ulike innfallssportene (N=5594).

11.1.4 Bruk av sti og terreng

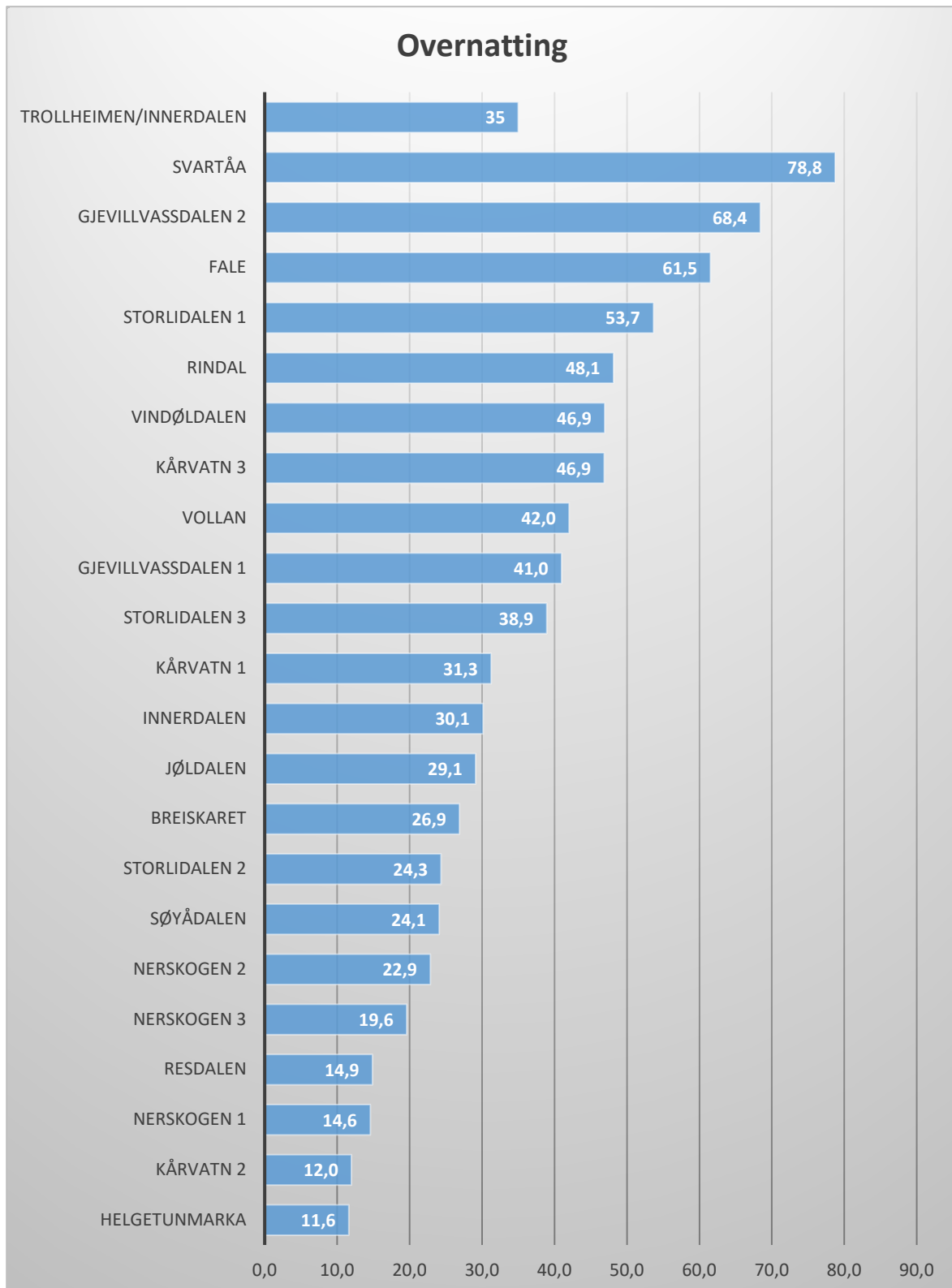
Figur 37 Prosentandeler for bruk av sti og terreng, vist for de ulike innfallsporene (N=7803).

11.1.5 Barn i turfølget

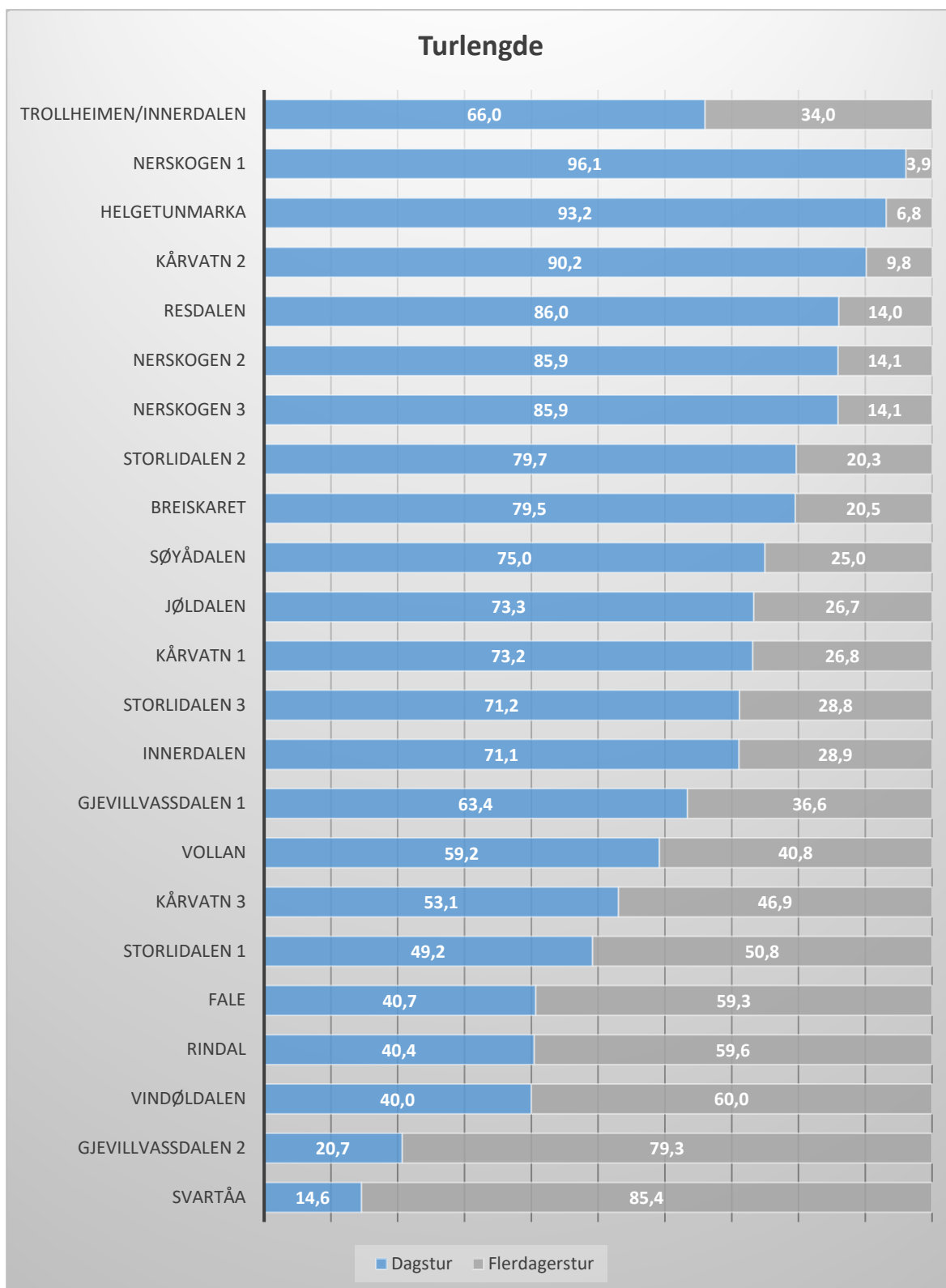
Figur 38 Prosentandel besøkende med barn i følget, vist for de ulike innfallsportene (N=7804).

11.1.6 Overnatting

Figur 39 Prosentandel som overnatter, vist for de ulike innfallsportene (N=7826).

11.1.7 Turlengde

Figur 40 Prosentfordeling som viser dagstur og flerdagersbesøkende, vist for de ulike innfallsportene (N=7108).

12 Oppsummering

I 2015 ble forvaltningsplanen for verneområdene i Trollheimen ferdigstilt. Forvaltningsplanen innbefatter flere ulike temaer der *brukerinteresser – friluftsliv, reiseliv og turisme og forvaltningsoppgaver og tiltak – informasjon* er spesielt relevante. I tillegg foreligger det en enkel/kortfattet besøksplan for Trollheimen, vedlagt forvaltningsplanen. Denne er selvsagt relevant, men som verneområdeforvalteren påpeker er det arbeidet som nå er på trappene med besøksforvaltning i området en del mer omfattende og vil vel erstatte den som eksisterer per i dag. Den foreliggende planen gir likevel en pekepinn om noen viktig forhold knyttet til området og den skisserer ønsket tilrettelegging og fremtidige tiltak. Et hovedprinsipp i forvaltningsplanen er at de særegne kvalitetene ved landskapet skal ivaretas og at bruken skal ta hensyn til dette. Av ni forvaltningsmål er å legge til rette for et bærekraftig friluftsliv ett av dem. Når det gjelder friluftsliv, reiseliv og turisme presiseres det videre at fellesnevneren for disse ulike formene for bruk er områdenes storslåtte naturressurser og allemannsretten.

Det ligger en overordnet føring i alle store verneområder at dersom brukerinteresser og verneverdier kommer i konflikt så må bruken vike. Brukerundersøkelsen i Trollheimen/Innerdalen viser at brukerne er interessert i det vi kan kalle det tradisjonelle friluftslivet – både interessen for og den faktiske bruken (aktiviteter) tilsier det. Dette er i godt samsvar med den bruken som skisseres i forvaltningsplanen der det nettopp er det enkle, tradisjonelle friluftslivet som beskrives som ønskelig. Undersøkelsen viser også at mye av ferdselen og bruken er knyttet stiene, selv om det gjennom året også er en del som til dels går utenfor sti. I hovedsak ser bruken av stien ut til å være knyttet til komfort og trygghet. Sammen med den høye gjennomsnittskåren (positiv) for omlegging av stier for å verne sårbar natur kan dette være et signal til forvaltningen om at stien er et viktig virkemiddel for å eventuelt styre bruken dersom det er eller blir ønskelig. At stien er et viktig kanaliseringstiltak er heller ikke unikt for Trollheimen. Å styre bruk er også lettere å gjøre med førstegangsbesøkende enn med de som er godt kjent og har en sterkere tilhørighet til et område (Gundersen m.fl. 2015). Cirka 1/3 av brukerne var førstegangsbesøkende og litt over halvparten var tilreisende. Men en rimelig andel hadde også tilhørighet til området i form av å eie hytte eller bo i en lokalkommune. Dette kan indikere at det i Trollheimen/Innerdalen finnes noen grupper brukere som er lettere å styre og andre det er større utfordringer med å styre – dersom det er behov for slik styring av ferdsel/bruk.

Landskapsvernområdene er hovedsakelig i privat eie og få av grunneierne satser mot turisme (jmfør forvaltningsplanen). Det er likevel et uttalt ønske fra «eier-kommunene» at Trollheimen/Innerdalen og naturkvalitetene skal benyttes som trekkplaster for utvikling i områdene rundt (forvaltningsplanen s. 40). I forvaltningsplanen pekes det på potensialet som finnes i form av å få flere aktører og økt kommersiell virksomhet i området, og det listes opp en rekke ulike former for aktiviteter. Brukerundersøkelsen indikerer at andelen som deltar på organiserte aktiviteter er liten, spesielt organiserte turer knyttet til aktivitetsfirmaer/turoperatører. Det kan selvsagt være tilfelle at deltakere på slike organiserte turer i mindre grad svarer på selvregistreringskortene. Samtidig beskrives tilbudet av organiserte tilbud per i dag altså som begrenset, men med potensial for økning. Dagens brukere ser imidlertid i mindre grad ut til å være interessert i dette. «*Guidete turer der du betaler for å være med*» fikk en gjennomsnittskår under middels (fra svært negativ til svært positiv). Seterbesøk med servering av lokal mat er en spesifikk aktivitet som nevnes i forvaltningsplanen og dette er noe mer i tråd med det dagens brukere ønsker; *bedre/flere tilbud om salg/servering av lokal mat* fikk en gjennomsnittskår noe over middels (4.6). Til tross for at etterspørselen per i dag ikke ser ut til å være spesielt stor er det selvsagt mulig å tenke seg at en med flere organiserte aktiviteter kan tiltrekke seg en annen gruppe besøkende enn de som bruker områdene i dag, en vurdering av hvorvidt dette er ønskelig eller ikke kan selvsagt være fornuftig, og også hvordan en skal ivareta ulike brukersegmenters behov og ønsker.

I forvaltningsplanen vektlegges naturlig nok formidling av verneverdiene, verneformål og egnet bruk, når det gjelder informering fra forvaltningens side. Det vil kanskje være en utfordring å formidle dette på en måte som fenger brukeren, da det kun var en tredjedel som oppga at de var

interessert i slik informasjon. Brukerne etterspør i langt større grad turforslag, kart og informasjon om spesielle attraksjoner. Å balansere den informasjonen som er ønsket blant flertallet av de besøkende med den kunnskapen som er viktig å formidle fra forvaltningens side vil derfor være en viktig faktor. Informasjonstavler er foreslått i forvaltningsplanen som det kanskje viktigste tiltaket når det gjelder informasjon slik vi tolker det. Dette er i tråd med brukernes ønsker, da både tidspunktet (når en har ankommet området) og type informasjon (skilt/tavler) er ønsket av mange av brukerne. Imidlertid vil det nok også være noen utfordringer knyttet til informasjon, det klart mest foretrukne tidspunktet for informasjon var før avreise hjemmefra og den mest foretrukne kanalen var internett. Internett vil kunne være en utfordrende kanal fordi forvaltningen naturlig nok kun kan rå over den informasjonen de selv publiserer, noe forvaltningen selv også skisserer som en utfordring i forvaltningsplanen. Hvordan denne utfordringen kan løses rent praktisk er ikke mandatet her, men å påpeke utfordringen mener vi er viktig. Utvikling av hjemmesiden for Trollheimen er skissert som et av seks konkrete ønskede/planlagte tiltak knyttet til innfallsporene.

Utarbeidelse av en enkel brosjyre er foreslått som tiltak i forvaltningsplanen, og dette vil også være velkomment av en del brukere, da både brosjyrer ved turisthyttene og i selvbetjeningsautomater ved innfallsporene var kanaler som rundt en fjerdedel av brukerne oppga at de ville foretrekke å få informasjon via. I forbindelse med informasjon om turmuligheter og spesielle attraksjoner – som er ønsket informasjon fra brukerne – vil en mulig løsningen være samtidig informere om krav til ferdigheter, graden av tilrettelegging, samt info om spesielle lokalgeografiske verneverdier/landskapskvaliteter osv. ved de ulike turforslagene være en måte å kombinere brukernes informasjonsønsker med forvaltningsrelevant kunnskap.

Når det gjelder øvrig tilrettelegging er brukerne positive til de fleste av de skisserte tiltakene, både knyttet til merking/skilting, klopping/bruering og etablering av teltsteder og leirplasser. Forvaltningsplanen skisserer en noe mer restriktiv linje, der merking, klopping, bruoppsett osv. i hovedsak skal ta form som vedlikehold av allerede eksisterende «installasjoner». Det er i tillegg presisert eksplisitt at etablering av faste telt- og lavvoplasser ikke er ønskelig. Det er imidlertid viktig å huske at hvorvidt brukerne er positive eller negative til foreslåtte forvaltningstiltak ikke nødvendigvis betyr at de ser behov for dem per dags dato. Det var også slik at de aller fleste var fornøyd med dagens tilrettelegging for friluftsliv.

Besøksplanen foreslår at en kategoriserer innfallsporene til områdene i tre ulike kategorier: Hovedinnfallsporter, Standard startpunkt og Enkle startpunkt. Ved hovedinnfallsporene var det tiltenkt en høyere grad av tilrettelegging og informasjon enn ved de øvrige typene startpunkter. Det er mulig satsingen på hovedinnfallsporter ikke fortsetter på samme måte som i foreliggende plan, men tilrettelegging og satsing på innfallsporter er uansett et sannsynlig arbeidsområde i forbindelse med det kommende besøksforvaltningsarbeidet. De ni lokalitetene Follidalen – Gråsjøen/Breiskaret, Vindøldalen, Kårvatn, Nerdalen, Sunndalsporten Gjøra, Storlidalen-Storli, Gjevillvassdalen, Jøldalen og Resdalen er utpekt som hovedinnfallsporter i dagens besøksplan – et viktig prinsipp bak vurderingen av hovedinnfallsporter er at det skal være minst en i hver kommune. Antall innsamlede kort ved lokalitetene kan kanskje brukes som en indikator på trafikken ved innfallsporene og hvorvidt en eventuelt bør vurdere å innlemme andre innfallsporter som hovedinnfallsporter, dersom en ønsker å satse videre på dette i den nye besøksforvaltningen. Samtidig er det selvsagt også slik at andre forvaltningshensyn enn dagens besøksmengde kan være avgjørende for hvilke områder som foreslås som hovedinnfallsporter – det har vi (forfatterne) lite grunnlag for å kunne diskutere da vi kjenner områdene for dårlig. Innfallsporene beskrevet i dagens besøksplan sammenfaller dels med de områdene brukerundersøkelsen er gjennomført i: Resdalen, Gråsjøen/Breiskaret, Kårvatn, Storlidalen, Jøldalen, Gjevillvassdalen og Vindøldalen. Ved de to førstnevnte var antallet innsamlede kort ganske bra (hhv. 222 og 320), mens ved Kårvatn (til sammen 365 resp. ved de tre kassene), Storlidalen (til sammen 800 resp. ved de tre kassene) og Jøldalen (819 resp.) var det høyt antall innsamlede kort. Gjevillvassdalen stiller i en egen klasse med til sammen 1805 resp. ved de to kassene. Når det gjelder antallet innsamlede kort ved Vindøldalen så var dette veldig lavt og en indikasjon på at dette kanskje ikke bør være en hovedinnfallspore? På den annen side, både denne og andre lokaliteter kan ha

større bruk enn det antallet innsamlede kort alene indikerer – kanskje er det stor lokal bruk her? Tilrettelegging av innfallsporter behøver selvsagt heller ikke bare gjelde tilreisende, men også være myntet på lokale brukere. Innerdalen er ikke utpekt som en hovedinnfallsport – kanskje fordi besøksplanen gjelder Trollheimen og ikke Innerdalen? Med det høyeste antallet innsamlede kort og en fremtidig besøksforvaltning som vel ønsker å se de to områdene i sammenheng, skulle det være åpenbart at Innerdalen også bør være en hovedinnfallsport.

Når det gjelder forskjeller mellom de ulike innfallsportene knyttet til bruk og brukere, og sett i forhold til verneverdier, tilrettelegging, sårbarhet og lignende, kan vi ikke gå i detalj rundt dette. Dette fordi vi (forfatterne) ikke har nok lokal kjennskap til områdene til å gjøre gode vurderinger. Vi nevner i denne sammenheng prinsippet om differensiert forvaltning – noe som betyr at vi oppfordrer forvaltningen å vurdere de ulike innfallsportene når det gjelder informasjon, tilrettelegging, tiltak sammen med lokalkunnskap om bruk, brukere, naturtyper, kulturverdier osv. Dette er jo noe en allerede til dels er inne på med kategoriseringen av ulike innfallsporter i dagens besøksplan. Tabell 6 og figurene i kap. 11.1 er inkludert for å kunne benyttes som innspill til dette formålet.

13 Referanser

- Andersen, O. & Gundersen, V. (2016). Brukerundersøkelse i Hallingskarvet. – resultater fra en spørreundersøkelse - NINA Kortrapport 17. 36 s. + vedlegg
- Andersen, O., Gundersen, V. & L. C. Wold. (2010). Ferdsel i Nordfjella sommeren 2010 - Resultater fra ferdselstelling og brukerundersøkelser – NINA Rapport 703. 60 s.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage publications.
- Fredman, P., Romlid U., Emmelin L. & Yuan M (2009). Who are the non-compliers? An analysis of non-compliance with on-site monitoring methodology at Fulufjället National Park. Forskningsprogrammet friluftsliv I förändring. Rapport nr. 9.
- Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O., Wold, L.C., Rybråten, S., Dokk, J.G., Vistad, O.I. og S.K. Selvaag (2017). Ferdsel og bruk av Forollhogna villreinområde - NINA Rapport 1331. 168 s.
- Gundersen, V., Mehmetoglu, M., Vistad O.I & Andersen O. (2015). Linking visitor motivation with attitudes towards management restrictions on use in a national park. *Journal of outdoor recreation and tourism* 9: 77-86.
- Gundersen, V., Andersen, O., Wold, L. C., Nerhoel, I., Fangel, K., Vistad, O. I. & K. R. Båstad (2013A). Ferdsel i Snøhettaområdet – Del 1. Dokumentasjonsrapport fra 12 spørreundersøkelser – NINA Rapport 933. 101 s.
- Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O. & M. Panzacchi (2013B). Ferdsel i Snøhettaområdet – Sluttrapport. NINA Rapport 932. 70 s.
- Gundersen, V., Nerhoel, I., Wold, L. C. & A. J. Mortensen (2013C). Ferdsel i Snøhettaområdet –Del 2. Fokusområder og lokaliteter- NINA Rapport 934. 133 s.
- Kaxrud Wilberg, K.A. (2010). Bortfallsstudie i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. En test av selvregistreingskasser som metode for registrering av ferdsel i naturområder. Masteroppgave. Ås: INA-UMB. 39. S + vedlegg.
- Selvaag S.K., Gundersen V., Danielsen G. og Wold L.C. (2017). Brukerundersøkelse Ånderdalen nasjonalpark. NINA-rapport 1371, 77 s.
- Vistad, O.I. (1995). I skogen og I skolten – ein analyse av friluftsliv, miljøoppleving, påverknad og forvaltning I Femundsmarka, med jamføringer til Rogen og Långfjället. Dr. Grads-avhandling i geografi, Universitetet i Trondheim.
- Vistad, O.I. & Vorkinn, M. (2012). The wilderness purism construct – experiences for Norway with a simplified version of the purism scale. *Forest Policy and Economics* s9/39-47.
- Vistad, O.I., Selvaag, S.K. & Wold, L.C. (2017). Bruken og brukarane av Breheimen 2016. NINA-rapport 1349, 79 s.
- Vistad, O.I., Gundersen, V. & Wold, L.C. (2014). Brukerundersøkelser i Hallingskarvet og Vangerhalvøya nasjonalparker, sommeren 2014. NINA Rapport 1109. 54 s + vedlegg.
- Vorkinn, M (2016). Bruk og brukere i Femundsmarka og Gutulia sommeren 2015. Rapport, fylkesmannen i Hedmark.
- Vorkinn M. & Andersen O. (2010) Besøkende i Rondane og Dovre nasjonalparker – sommeren 2009. Resultater fra selvregistreringskasser og automatiske ferdselstellere. NINA Lille-hammer.
- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017a). Brukerundersøkelse i Sølen landskapsvernområde sommeren 2016. NINA rapport 1332.
- Wold, L.C. & Selvaag S.K. (2017b). Brukerundersøkelse i Fulufjellet nasjonalpark sommeren 2016. NINA rapport 1333.

Wold, L.C., Gundersen V. og Fangel, K. (2014). Å, nå telte han deg også – er det noen vits da? Tidsskriftet utmark nr. 1&2 2014. www.utmark.org

Wold, L. C., Gundersen, V., Nerhoel, I., Strand, O. Panzacchi, M., Dokk. J. G. & O. Andersen. (2012). Friluftsliv og turisme i Nordfjella villreinområde - NINA Rapport 850. 37 s +.Vedlegg

14 Vedlegg

Vedlegg 1 Selvregistreringskort

Trollheimen / Innerdalen 2016

1) Dato:

<i>Dag</i>		<i>Mnd</i>	

2a) Hvor er du bosatt?

Nordmenn (Postnr. og sted)

Utlendinger (Land)

b) Kjønn/alder:

1 Kvinne:år 2 Mann: år

3a) Hva er hovedformålet med denne turen i Trollheimen / Innerdalen området?

1 Dagstur til fots 1 Fiske
 1 Flerdagers fottur 1 Annet, hva?.....

b) Varighet på denne turen i Trollheimen / Innerdalen området:

Dagstur: timer

Flerdagerstur: dager

4a) Hvor mange er du sammen med på denne turen (inkl. deg selv)?.....personer

b) Er turen en "organisert" tur? (Skoleklasse, speidergruppe, DNT/turlag el.l.)

1 Nei 2 Ja, hva slags gruppe?.....

c) Er det barn *under 15 år* med i turfølget?

1 Nei 2 Ja, alderen på det yngste barnet er: år

5) Hvor mange somre/vintre har du vært i Trollheimen / Innerdalen området tidligere?

1 Ingen 1 Somre:..... *antall* 1 Vintre:.....*antall*

6) Har du tidligere vært på flerdays fottur eller skitur? (Uansett område)

- 1 Nei, aldri 3 2-5 ganger 5 11-20 ganger
 2 1 gang 4 6-10 ganger 6 Mer enn 20 ganger

7) Er du fornøyd med forvaltningen generelt og tilretteleggingen for friluftslivutøverne i Trollheimen / Innerdalen området?

- 1 Godt fornøyd 2 Ganske fornøyd 3 Misfornøyd

8) Tenk deg at du skal gjennomføre en flertimers tur i skogs- /fjellterreng om sommeren. Tenk deg at området er slik du helst vil ha det – som om det var ditt "idealområde" for en slik tur

Ville det være positivt eller negativt for deg:	Svært Negativ		Nøy- tral		Svært positivt		
... at det finnes tilrettelagte leirplasser med do, ved, bål, søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7
... at du kan bli kvitt søppel i utplasserte søppeldunker	1	2	3	4	5	6	7
... at det finnes merkede stier i området	1	2	3	4	5	6	7
... at det er god skilting ved stistart og stikryss i området	1	2	3	4	5	6	7
... at det er lagt ned trestokker til å gå på der stien går over våt myr	1	2	3	4	5	6	7
... at det finnes hytter med matservering og oppredde senger i området	1	2	3	4	5	6	7
... at du møter mange andre friluftsfolk i løpet av turen	1	2	3	4	5	6	7
... at du kan gå milevis uten å møte et menneske	1	2	3	4	5	6	7

9) Er dette kortet fylt ut på tur inn i eller ut av området?

- 1 På tur inn i området 2 På tur ut av området

10) Til høsten ønsker vi å sende ut et spørreskjema til et utvalg av de som har besøkt Trollheimen / Innerdalen området i sommer. Dersom du/dere kunne tenke deg å gi ytterligere innspill til framtidig forvaltning av Langsuaområdet, vennligst oppgi mail-adressen(e) til de som har svart på dette kortet.

Vennligst skriv tydelig!

E-mailadresse(r):

.....

TAKK FOR HJELPA!

Vedlegg 2 Etterundersøkelse

Velkommen til undersøkelse om Trollheimen og Innerdalen Landskapsvernområder!

I sommer besvarte du et kortfattet spørreskjema da du besøkte Trollheimen/Innerdalen og du sa deg villig til å svare på flere spørsmål om din bruk av området - her kommer de! Dine svar er viktige for den framtidige forvaltningen og bruken av Trollheimen/Innerdalen. Vi håper du vil ta deg tid til å besvare hele undersøkelsen og er veldig takknemlig for ditt bidrag!

Hvilken tilknytning har du til Trollheimen/Innerdalen?

- (1) Jeg er permanent bosatt i nærheten av Trollheimen/Innerdalen (dvs. innenfor kommunene Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal)
- (2) Jeg eier/har tilgang til hytte/fritidsbolig/seter i nærheten av Trollheimen/Innerdalen (dvs. innenfor kommunene Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal)
- (3) Jeg er tilreisende/utenlandsk (dvs. jeg er permanent bosatt UTENFOR kommunene Rindal, Surnadal, Sunndal, Oppdal, Rennebu eller Meldal, og har heller ikke tilgang til hytte/fritidsbolig/seter i de nevnte kommunene)

BESØK I TROLLHEIMEN/INNERDALEN SISTE ÅR

Besøkte du Trollheimen/Innerdalen en eller flere ganger siste år?

- (1) En gang
- (2) Flere ganger

Var du på...

- (1) Dagstur(er)
- (2) Flerdagerstur(er)
- (3) Både dagstur(er) og flerdagerstur(er)

Hva slags type tur(er) var flerdagersturen(e)?

- (1) En sammenhengende tur med ulike overnattingssteder
- (2) En tur der jeg overnattet på ett sted og gikk dagsturer fra dette stedet
- (3) En tur der jeg tok dagsturer fra ulike utgangspunkt til ulike turmål

Gikk du «trekanten» i Trollheimen: Jøldalshytta – Trollheimshytta – Gjevilvasshytta?

- (1) Ja
- (3) Delvis
- (2) Nei

Hvor mange dager var du i Trollheimen/Innerdalen i løpet av det siste året...

...i vintersesongen: jul-påske? _____

...i vårsesongen: etter påske (t.o.m. mai)? _____

...i sommer/høstsesongen: juni-september? _____

...senhøstes: oktober-jul? _____

Hvor mange dager varte den lengste turen din i Trollheimen/Innerdalen siste år? (vi sikter her til turer til fots/på ski/sykkel osv.)

Hvordan inngikk besøket i Trollheimen/Innerdalen i den turen du var på?

- (1) Trollheimen/Innerdalen var hovedmålet med turen
- (2) Trollheimen/Innerdalen var en del av en rundreise
- (3) Trollheimen/Innerdalen var en avstikker på vei til/fra et annet sted

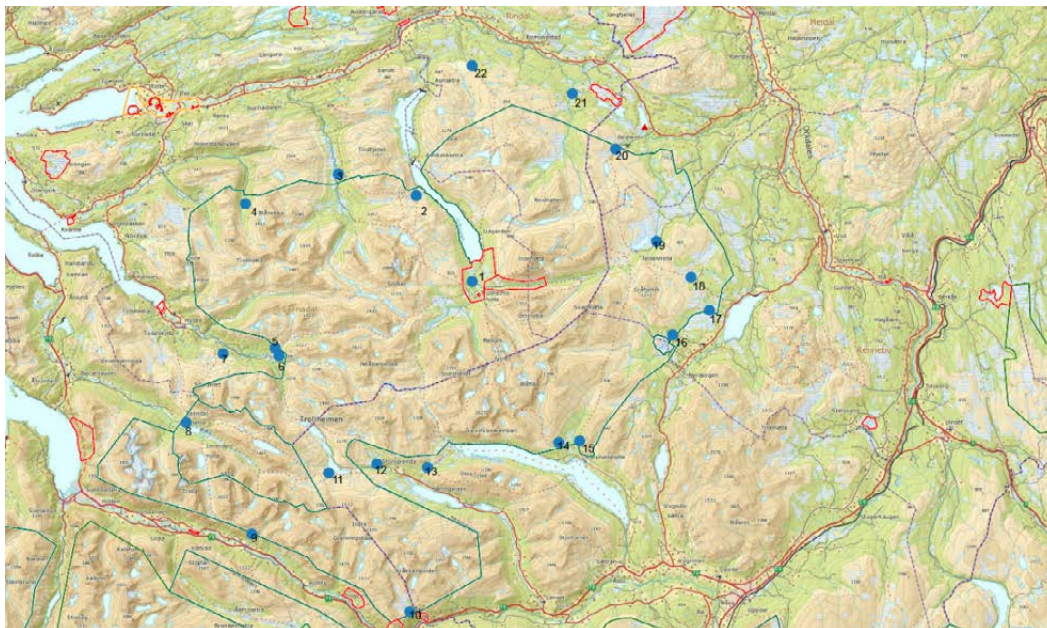
Når bestemte du deg for å besøke Trollheimen/Innerdalen?

- (1) Mer enn 3 måneder før jeg dro hjemmefra
- (2) 1-3 måneder før jeg dro hjemmefra
- (3) Mindre enn en måned før jeg dro hjemmefra
- (4) Underveis på turen

Hva slags transportmiddel brukte du for å komme til Trollheimen/Innerdalen?

- (1) Personbil
- (2) Offentlig transport
- (3) Bobil
- (4) Annet, hva? _____

Det er mange innfallsporter til Trollheimen/Innerdalen, oppgi ca. antall ganger du har gått inn eller ut fra disse i løpet av siste år:

- 1. Svartåa/Trollheimshytta _____
- 2. Breiskaret i Folddalen _____
- 3. Vindøldalen _____
- 4. Søydalen _____
- 5. Kårvatn/Naustådalen/Trollheimshytta _____
- 6. Kårvatn/Naustådalen/Fossen _____
- 7. Kårvatn/Bjøråskaret/Innerdalen _____
- 8. Innerdalen _____
- 9. Fale – mot Innerdalen _____
- 10. Vollan – Vollasetra _____
- 11. Storlidalen/Tovatna – mot Innerdalen _____
- 12. Storlidalen – mot Kårvatn _____
- 13. Storlidalen – mot Vassenden/Gjevillvatnet og Folddalen _____
- 14. Gjevillvassdalen/Gravbekken _____
- 15. Gjevillvassdalen – mot Jøldalshytta _____
- 16. Nerskogen – mot Jøldalshytta _____
- 17. Nerskogen – ved Minilla _____

18. Nerskogen/Heldalsetrene – mot Jøldalshytta _____
19. Jøldalen/Jøldalsveien _____
20. Resdalen – mot Raudfjellvatnet _____
21. Helgetunmarka _____
22. Rindal - Langlia _____

Andre innfallsporter, hvilke (+antall ganger brukt)?

Har du besøkt Trollheimen/Innerdalen tidligere år?

- (1) Nei, aldri.
- (2) Ja, antall somre: _____
- (3) Ja, antall vintre: _____

Hvilket år besøkte du Trollheimen/Innerdalen første gang

AKTIVITETER/BRUK

Hva var formålet/hvilke aktiviteter utøvde du i Trollheimen/Innerdalen siste år?

Barmarksaktiviteter

- (1) Fottur
- (2) Topptur til fots
- (25) Klatring
- (3) El-sykkeltur langs vei
- (22) El-sykkeltur sti/terreng
- (4) Sykkeltur langs vei (ikke el-sykkel)
- (5) Sti/terrengsykling (ikke el-sykkel)
- (7) Padle/rotur
- (8) Ridetur
- (9) Fisketur
- (20) Jakt
- (10) Bærplukking
- (11) Sopplukking

- (27) Bade
- (12) Opplive kulturminner
- (13) Se geologiske formasjoner
- (14) Trene/jogge/løpe
- (15) Landbruksrelatert aktivitet (F.eks. tilsyn m/beitedyr e.l.)
- (19) Annet, hva? _____

Vinteraktiviteter

- (1) Skitur i oppkjørte spor
- (2) Skitur langs merket/kvistet løype
- (3) Skitur utenfor løype/kvisting
- (4) Topptur/frikjøring på ski/snowboard
- (5) Trugetur
- (6) Hundekjøring
- (9) Fatbike-sykling
- (10) Kiting (på ski/snowboard)
- (13) Isfiske/pilking
- (14) Isklatring
- (15) Isbading
- (12) Vinterjakt
- (11) Annet, hva? _____

Sesonguavhengige aktiviteter

- (3) Geocaching
- (4) Fotografere
- (5) Se på dyreliv/planteliv
- (6) Fuglekikking
- (8) Renn/ritt/løp/konkurrans
- (11) Festival/konsert
- (12) Jobb (utenom landbruk)
- (10) Annet, hva

Hvor viktig var følgende forhold for at du valgte å besøke Trollheimen/Innerdalen siste år?

	1 Ikke viktig i det hele tatt	2	3	4	5	6	7 Svært vik- tig
Å kunne gå på langtur	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

	1 Ikke viktig i det hele tatt	2	3	4	5	6	7 Svært vik- tig
Fysisk utfordring	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppleve villmark	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Se dramatiske landskap	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Være alene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Fred og ro	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Naturopplevelse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppleve naturens mystikk og magi	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppleve bruks- og kulturhistorien i området	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppleve dyre-/plantelivet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Å føle frihet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Anbefalt av andre	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Føle at storbyen er langt unna	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Jeg har en tilhørighet til områ- det	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Privatlivets fred og nære rela- sjoner	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Sti-nettet i området	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Hyttenettet til Turistfore- ningen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

	1 Ikke viktig i det hele tatt	2	3	4	5	6	7 Svært vik- tig
At området er spesielt egnet for å kunne drive med en be- stemt aktivitet (f.eks. klatring, fiske osv.)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

Var det andre forhold som var spesielt viktige for deg kan du skrive dem her:

OVERNATTING

Overnattet du i eller i nærheten av Trollheimen/Innerdalen i forbindelse med besøket/besøkene dine det siste året?

- (1) Ja
(2) Nei

Hvor mange netter overnattet du i eller i nærheten av verneområdet, i forbindelse med besøkene/besøket ditt til Trollheimen/Innerdalen?

	Antall netter	Hvor?
Hotell/pensjonat/fjellstue	_____	_____
Turisthytte (der du betaler for å overnatte)	_____	_____
Tilrettelagt (camping)plass for campingvogn/bobil/telt der du betaler for å overnatte	_____	_____
Tilrettelagt plass for campingvogn/bobil/telt der du ikke betaler for å overnatte	_____	_____
Telt/lavvo/åpen himmel utenom tilrettelagt plass	_____	_____
Åpen koie/bu (der du ikke betaler for å overnatte)	_____	_____
Egen/privat hytte/seter (der du ikke betaler for å over- natte)	_____	_____
Privat hos bekjente/familie e.l. (der du ikke betaler for å overnatte)	_____	_____

Antall
netter

Hvor?

Annet _____

INFORMASJON og BRUK AV SOSIALE MEDIER**Skaffet du deg informasjon om Trollheimen/Innerdalen før besøket/besøkene siste år?**

- (1) Ja
(2) Nei

Hvordan fikk du informasjon om Trollheimen/Innerdalen i forbindelse med besøket/besøkene dine siste år?

- (1) Bekjente/venner/familie
(2) Reisehåndbøker
(13) Brosjyrer
(12) Andre skriftlig media
(3) Facebook
(14) Andre sosiale media, hvilke? _____
(4) App
(11) Internett ellers
(5) Turistinformasjon
(6) Nasjonalparksenter
(7) Informasjonstavler
(10) Annet hva? _____

Hvor lett var det å finne den informasjonen du ønsket?

- (1) 1 Svært vanskelig
(2) 2
(3) 3
(4) 4
(5) 5
(6) 6
(7) 7 Svært lett

Dersom forvaltningsmyndigheten for Trollheimen/Innerdalen skulle gi mer informasjon om området, når/hvor ville du helst hatt denne informasjonen?

- (1) Før avreise hjemmefra
(2) Underveis fra bostedet til Trollheimen/Innerdalen

- (3) På parkeringsplasser/innfallsporter til Trollheimen/Innerdalen
- (4) Inne i selve området

Hva slags informasjon er interessant for deg å innhente om Trollheimen/Innerdalen?

- (1) Turforslag
- (2) Tilbud av guidete/tilrettelagte turer/aktiviteter
- (3) Overnattingsmuligheter/tilbud
- (4) Bispisningsmuligheter/tilbud
- (5) Biologi/botanikk/geologi
- (6) Kulturhistorie
- (7) Om verneformålet og hva som er tillatt/ikke tillatt innenfor verneområdet
- (8) Adkomstmuligheter
- (9) Landskapet: terreng og fremkommelighet
- (10) Spesielle attraksjoner (topper, utkikkspunkt, fosser, kulturminner etc.)
- (11) Kart
- (14) Mobildekningen i området
- (12) Annet, hva? _____
- (13) Jeg er ikke interessert i noen form for informasjon

På hvilke måter foretrekker du å innhente denne informasjon?

fra...

- (1) Bekjente/venner/familie
- (2) Reisehåndbok
- (3) Brosjyrer i selvbetjeningsautomater ved innfallsporter
- (4) Brosjyrer på overnattingssteder/turisthytter
- (17) Andre skriftlige media
- (5) Turistinformasjon/informasjonscenter
- (6) Nasjonalparksenter
- (7) Facebook
- (18) Andre sosiale medier: hvilke? _____
- (8) App
- (9) Internett ellers
- (10) Informasjonstavler ved innfallsporter
- (11) Muntlig informasjon fra naturoppsyn/forvaltningsmyndighet ved innfallsport/parkeringsplass
- (12) Muntlig informasjon fra naturoppsyn/forvaltningsmyndighet som du møter ute i området
- (13) På guidete turer i regi av naturoppsyn/forvaltningsmyndighet
- (14) Annet, hva? _____
- (15) Jeg er ikke interessert i noen form for informasjon

Delte du dine opplevelser i Trollheimen/Innerdalen via sosiale media?

- (1) Nei
- (2) Ja, en sjelden gang
- (3) Ja, jevnlig
- (4) Ja, daglig
- (5) Ja, flere ganger om dagen

Hva delte du via sosiale medier?

- (1) Foto
- (2) Video
- (3) Tekst (mer enn bildetekst)

TROLLHEIMEN OG INNERDALEN LANDSKAPSVERNOMRÅDER

Visste du at Trollheimen/Innerdalen var vernet som landskapsvernområder før du besøkte området siste år?

- (1) Ja
- (2) Nei

Synes du det er positivt eller negativt at Trollheimen/Innerdalen er vernet som landskapsvernområder?

- (1) 1 Svært negativt
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6
- (7) 7 Svært positivt

Oppfatter du Trollheimen/Innerdalen som et villmarksområde?

- (1) Nei, ikke i det hele tatt
- (2) Ja, deler av området
- (3) Ja, hele området

Var det nøye planlagt at det var Trollheimen/Innerdalen du skulle besøke eller kunne du like gjerne ha besøkt et annet naturområde?

- (1) Det var nøye planlagt at jeg skulle besøke dette området
- (2) Jeg kunne like gjerne ha besøkt en annet naturområde

Har du besøkt nasjonalparker i Norge eller i utlandet i 2016?

- (1) Nei
 (2) Ja i Norge, hvilke? _____
 (3) Ja i utlandet

Har du besøkt nasjonalparker i Norge eller i utlandet tidligere år (før 2016)?

- (1) Nei
 (2) Ja i Norge - hvilke? _____
 (3) Ja i utlandet

Det at Trollheimen/Innerdalen er landskapsvernområder, påvirket det valget om å komme hit?

- (1) 1 Ikke i det hele tatt
 (2) 2
 (3) 3
 (4) 4
 (5) 5
 (6) 6
 (7) 7 I svært stor grad

FORSTYRRELSER

Opplevde du noe du syns var negativt eller forstyrrende da du besøkte Trollheimen/Innerdalen siste år (for eksempel søppel, slitasje, støy, mengde folk, ufin oppførsel e.l.)?

- (1) Nei
 (2) Ja, hva? _____

Hvor opplevde du eventuelt dette? (navn på sted/er)

Du som har besøkt Trollheimen/Innerdalen tidligere, mener du at følgende forhold har endret seg?

	Reduksjon	Som før	Økning	Vet ikke/ikke relevant
Antall brukere	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Slitasje	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Forsøpling	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	Reduksjon	Som før	Økning	Vet ikke/ikke relevant
Støy	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Hvor enig eller uenig er du i disse utsagnene, når det gjelder situasjonen i Trollheimen/Innerdalen-området?

	1 Helt uenig	2	3	4	5	6	7 Helt enig	Vet ikke
Det er greit at stiene også kan brukes av syklistene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Det er greit at stiene også kan brukes til ridning	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Det er for mye folk i noen områder i høysesongen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Det er enkelt å finne områder der du kan være for deg selv	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐

TERRENGBRUK

Hvordan ferdes du på turen/turene du hadde i Trollheimen/Innerdalen siste år?

- (1) For det meste langs merkede/tydelige stier/veier
 (2) Både på og utenfor merkede/tydeligere stier/veier
 (3) For det meste utenfor merkede/tydelige stier/veier

Nedenfor er det listet opp en rekke påstander om bruk av sti og terreng. Hvor enig/uenig er du i disse?

	1 Helt uenig	2	3	4	5	6	7 Helt enig	Vet ikke
Det føles tryggere å gå på sti enn utenfor i terrenget	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Jeg tar korteste vei uavhengig av om det er på eller utenfor sti	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐

	1 Helt uenig	2	3	4	5	6	7 Helt enig	Vet ikke
Det er lettere/mer komfortabelt å gå på sti enn utenfor	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Jeg foretrekker å gå langs sti for da slipper jeg å planlegge	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Jeg vet ikke om det er lov å gå utenfor stien, derfor går jeg på den	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Det sliter mindre på naturen å gå utenfor sti	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
Det er spesielt trivelig å gå langs en sti fremfor i terrenget	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐

FORVALTNING

Hvor fornøyd var du alt i alt med tilretteleggingen for friluftsliv i Trollheimen/Innerdalen?

- (1) 1 Svært misfornøyd
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4
- (5) 5
- (6) 6
- (7) 7 Svært fornøyd
- (8) Vet ikke

Er det ting du mener burde forbedres når det gjelder tilretteleggingen for friluftsliv?

- (1) Nei
- (2) Ja, følgende burde forbedres: _____

Hvordan ville du som bruker/besøkende i Trollheimen/Innerdalen stille deg til følgende fysiske tiltak i Trollheimen/Innerdalen?

	1 Svært negativ	2	3	4 Nøytral	5	6	7 Svært positiv
Oppsetting av flere skilt som viser avstander	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppsetting av flere informasjonstavler ved severdigheter langs stiene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Brosjyrer om naturen og severdighetene i området ved innfallsportene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Tydligere/bedre merking av eksisterende stier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Merking av flere stier	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Gangbaner av tømmer/planker/steinheller legges ut i bløte partier på stiene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Oppsett av gapahuker/nødbuer på lange ruter	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Etablering av tilrettelagte bål-plasser/framkjøring av ved	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Omlegging av enkelte stier for å beskytte sårbar natur (f.eks. vegetasjon)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Nedlegging av enkelte stier for å oppnå større sammenhengende områder uten tilrettelegging	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Klopper/bruer over elver/bekker som er vanskelige å krysse	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

	1 Svært negativ	2	3	4 Nøytral	5	6	7 Svært positiv
Etablering av korte, godt tilrettelagte stier/smale veier til attraksjoner (f.eks. til utkikkspunkt, fuglekikketårn, fossefall etc.)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

Hvordan ville du som bruker/besøkende i Trollheimen/Innerdalen stille deg til videre utvikling av følgende tilbud i og rundt verneområdene?

	1 Svært negativ	2	3	4 Nøytral	5	6	7 Svært positiv
Økt standard og pris på overnattingssteder i tilknytning til Trollheimen/Innerdalen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Flere tilbud om servering/salg av lokal mat	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Tilrettelegging av enkle telt-plasser innenfor verneområdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Tilrettelegging av plasser for å parkere campingvogn i nærheten av Trollheimen/Innerdalen	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Guidede turer der du betaler for å være med	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Tillatelse til transport med helikopter/fly for folk som vil til vanskelig tilgjengelige fjelltopper/områder	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

	1 Svært negativ	2	3	4 Nøytral	5	6	7 Svært positiv
Offentlig transporttilbud som tar deg til innfallssportene til verneområdet	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐
Tillatelse til idrettsarrangement i verneområdene	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐

OM DEG

Hvor sterkt knyttet føler du deg til Trollheimen/Innerdalen?

- (1) 1 Ingen spesiell tilknytning
 (2) 2
 (3) 3
 (4) 4
 (5) 5
 (7) 6
 (6) 7 Svært sterkt knyttet til

Hvor mange ganger (i løpet av hele livet) har du vært på en flerdagers fot- eller skitur? (med flerdagers mener vi en lengre, sammenhengende tur der du overnatter underveis)

- (1) Aldri
 (2) 1 gang
 (3) 2-5 ganger
 (4) 6-10 ganger
 (5) 11-20 ganger
 (6) Mer enn 20 ganger

Hvor interessert er du i ulike former for friluftsliv?

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Tradisjonelt høstingsfriluftsliv (matauk er et viktig motiv, som jakt, fiske, bær/sopplukking)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Turfriluftsliv (turer til fots og/eller på ski)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

	Ikke interessert	Litt interessert	Interessert	Svært interessert
Moderne friluftsliv (aktiviteter som krever spesielle ferdigheter og utstyr eks. terrengsykling, klatring, kiting, elvepadling, hanggliding)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐
Motoriserte utendørsaktiviteter (eks. båtsport, snøscooterkjøring)	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐

Hvor er du bosatt?

Land: _____

Postnummer hvis Norge: _____

Bor du i...

- (1) Storby med flere enn 200 000 innbyggere (inkludert forsteder)
- (2) Mellomstor by (20 000-200 000 innbyggere)
- (3) Tettsted/mindre by (2 000 - 20 000 innbyggere)
- (4) Mindre sted (2 000 eller færre innbyggere)
- (5) Spredtbygd strøk

Alder?

Er du?

- (1) Kvinne
- (2) Mann

Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- (1) Grunnskole
- (2) Videregående skole
- (3) Høgskole/universitet 1-3 år
- (4) Høgskole/universitet 4 år eller mer

Vedlegg 3

Testresultat T-test Motiv.

	Nasjonalitet2delt	N	Mean	Std. Error Mean	Testresultat
Å kunne gå på langtur	Norsk	889	5,36	,056	T(998)=-1.48, p>0.05
	Utenlandsk	111	5,61	,160	
Fysisk utfordring	Norsk	889	4,87	,053	T(998)=2.42, p<0.05
	Utenlandsk	111	4,48	,161	
Opplive villmark	Norsk	889	5,37	,050	T(151.3)=-4.89, p<0.01
	Utenlandsk	111	6,09	,118	
Se dramatiske landskap	Norsk	889	5,08	,053	T(203.5)=-11.43, p<0.05
	Utenlandsk	111	6,24	,087	
Være alene	Norsk	889	3,53	,063	T(998)=-.6.57, p<0.01
	Utenlandsk	111	4,77	,174	
Fred og ro	Norsk	889	5,09	,053	T(150.9)=-5.24, p<0.01
	Utenlandsk	111	5,81	,128	
Naturopplevelse	Norsk	889	6,27	,033	T(171.2)=-4.15, p<0.01
	Utenlandsk	111	6,58	,066	
Opplive naturens mystikk og magi	Norsk	889	4,70	,061	T(998)=-3.31, p<0.05
	Utenlandsk	111	5,30	,161	
Opplive bruks- og kulturhistorien i området	Norsk	889	3,86	,055	T(998)=0.25, p>0.05
	Utenlandsk	111	3,82	,147	
Opplive dyre-/plantelivet	Norsk	889	4,57	,054	T(148.6)=-4.63, p<0.01
	Utenlandsk	111	5,24	,134	
Å føle frihet	Norsk	889	5,58	,050	T(998)=-0.99, p>0.05
	Utenlandsk	111	5,73	,142	
Anbefalt av andre	Norsk	889	3,25	,062	T(998)=0.95, p>0.05
	Utenlandsk	111	3,07	,183	
Føle at storbyen er langt unna	Norsk	889	4,37	,068	T(152.2)=-5.64, p<0.01
	Utenlandsk	111	5,36	,162	
Jeg har en tilhørighet til området	Norsk	889	3,79	,076	T(154)=3.71, p<0.01
	Utenlandsk	111	3,08	,175	
Privatlivets fred og nære relasjoner	Norsk	889	4,22	,061	T(144.9)=1.08, p>0.05
	Utenlandsk	111	4,04	,158	
Sti-nettet i området	Norsk	889	4,71	,056	T(998)=0.23, p>0.05
	Utenlandsk	111	4,67	,167	
Hytteneettet til Turistforeningen	Norsk	889	4,17	,068	T(998)=1.75, p>0.05
	Utenlandsk	111	3,81	,205	
At området er spesielt egnet for å kunne drive med en bestemt aktivitet	Norsk	889	2,92	,059	T(998)=1.26, p>0.05
	Utenlandsk	111	3,14	,170	

Vedlegg 4 Forslag til forbedringer når det gjelder tilretteleggingen for friluftsliv

FORBEDRINGER

alles sollte erneuert werden.

Avstandsopplysninger underveis langs de merkede stiene

Bedre beskrivelser av utfordrende ruter, de som krever noe ekstra

Bedre broer (Mellom Kårvatn og Trollheimshytta)

Bedre busstilbud

Bedre fremkommelighet med sykkel, gapahuker på egnede steder.

Bedre info om bompenger og parkering, særlig betalingsmuligheter

Bedre informasjon om - og flere avganger med - buss til og fra Oppdal/Gjevilvasshytta

Bedre kartor på stier!

Bedre kollektivtilbud til startpunkter

Bedre merking

Bedre merking av sti

Bedre merking mot toppen av Innerdalstårnet

Bedre merking og tilrettelegging i bløtområder

Bedre skilting

Bedre skilting

Bedre skilting og kart ved parkeringsplasser og utfartsområder. Samle relevant informasjon om friluftsliv i Trollheime på ei nettside

Bedre skilting, parkering

Bedre sykkelsti

Bedre sykkeltilrettelegging i terrenget

Bedre tilgjengelighet for de som ikke har bil kan forbedres. F.eks. kollektivtransport fra Oppdal sentrum til Osen/Gjevilvasshytta.

Bedre toalettforhold på hyttene

Bedret merking sti

Begrense bygging av veier og annen infrastruktur. Begrense motorisert ferdsel.

begrense sykling og scooterkjøring

Bohlenbelag im sumpfigen Gelände

Bro over Minilla om vinteren

Bru eller kjørebbru over minilla i området hvor det nå er stolheis

Bruer over bekker.

bålplasser evt enkle toaletter

condition of the path

Deler av stien/veien mellom Kårvatn og fossen burde vært utbedret (den delen som går i myr)

delvis tydeligere merking av merkede stier

Det burde være noen som tar ansvar og tilrettelegger i form av å rydde trær og busker som kommer inn på stiene

det burde vært lagt ut klopper/trebruer i stier over sårbare myrområder for bedre å verne disse

Det bør ikke tilrettelegges!!

Det bør legges mer sviller/plank i myrområder for å redusere slitasjen/ødeleggelsen av terrenget.

Det er mulig at noen turer kan bli for lange for noen vandrere, så mindre overnattingssteder kan være på sin plass noen steder.

Det er svært vanskelig å komme seg på tur uten personbil. I Nord-Trøndelag finnes en ordning hvor man kan bestille taxi til bortgjemte plasser, men til sterkt reduserte priser slik at man kan basere seg på offentlig transport nesten hele veien. Kunne noe slikt vært aktuelt? Hvordan kommer man seg f.eks. fra Oppdal til bortistu uten bil?

det er vel behov for forsiktig klopplegging på de stiene som er mye brukt, der disse går i myrområder.

Easier routes across fast flowing rivers and streams.

enda bedre merking noen steder

Enda tydeligere informasjon

Endel merking var mangelfull - ref snota trase`over bre

Es wäre schön, wenn es mehr Fjell-Campingplätze (wie z.B. an der Grimsdalshytta oder in Hovringen) oben im Gebirge gäbe, so dass man vom Campingplatz aus wandern kann, ohne das Auto zur Anfahrt in´s Fjell zu benötigen.

et par nødbuer til, merking av topptur som Svarthetta

F.eks. stien mellom Heldalssetra og Jøldalen bør kloppes og utbedres

finere utført merking noen steder, merking til topper som Gråfjellet og Svarthetta fra Jøldalen og forsterking av stiene ved fint utført klopping (i Folldalen f.eks.)

Fiske- og badeplasser for HC. Noen flere stier i en del områder med bedre dekke for rullestol.

Fiskeinformasjon

Fiskekortet burde dekke større område

Flere 'naturlige' treskilt underveis hadde vært veldig fint

Flere gode stier m/ rasteplasser

Flere informasjonstavler

Flere klopper

Flere klopper slik at myrene ikke blir tråkket i stykker

Flere merkede stier/ruter

Flere merkete ruter

Flere oppkjørte løyper

Flere parkeringsplasser

Flere planker fra gråsonen og inn mot snota.Savner også litt bedre merking

Flere skiløyper

flere stier

Flere strekninger med klopplegging på våte områder langs hovedstiene

flere søppeldunker ved innfartspunkter der dette lar seg gjøre (ved bilvei)

Flere sårbare områder burde få fast sti

For å bevare våte områder der det går stier kunne det vært lagt med plank/stein

Forbedre stiene der det er bløtt for p unngå terrengslitasje

Forbedring av stier i myrlendt terreng for å unngå store felter med slitasje

Forbeholde kun enkelt-stier til bruk med sykkel og til ridning

forby sykler på sti

Forhindre brøyting innover Gjevilvassdalen, Forhindre videre hyttebygging, bevare kulturlandskapet , gjerne ved dyrehushold

Forsterking sv Off transport!

Få egne sykkelstier for å spare fotstiene

Gapahuk El. Lign. På utsatte partier som beskyttelse for uvær.

Gjerne flere serveringssteder

Gjevilvatnet burde fylles opp til riktig tid

Gjøre noe med de våte partiene, der stiene blir brede som gater når det er vått. Og vegetasjonen ødelegges.

Hindre FOR stor grad av tilrettelegging. Tenker da på bygging av trapper, steinlegging, osv.

Husk også å tilrettelegg for de som er glad i å ferdes i naturen som den er - uten tilrettelegging.

Hvis det er mye slitasje bør det tenkes ut en måte å redusere denne på evt gjøre mer bærekraftig

Hvis man merker sti i skogsterrain saa skulle det vaere fin hvis det er ikke bare myr fordi i myr foreta jeg aa gaa min eget vej ; NB: jeg sier ikke at det maa vaere mer komfort paa stier men i myr uten mulighet aa gaa omkring (pga skog) skal man enten lage en tydelig, komfortabelt sti eller ingen)

hvor stiene er veldig våte trenges tiltak fordi folk går utenfor og ødelegger flere områder

Ikke for mye tilrettelagt. Ikke monumenter eller store skilt v stiene foruten om v hytter og p-plass

Info om fiskekort

info om regelverk og bruk

Informasjon om fiskemuligheter og jakt. Fine turmål, teltplasser.

Informasjon om området, turisthytter og åpningstider bør være tilgjengelig på internett.

Informasjon om vern

Information in Oppdal

infotavler og skilting

infotavler VED INNGANGSPUNKTENE

Innfallsporter

informere mere om bruk av stier, og fjellvettreglene

Inngangssteder kan merkes bedre, samt informasjon om parkeringsmuligheter, bompenger og betalingsmetoder. PS Trollheimen har blitt bedre i det siste, men der er fortsatt forbedringspotensial:)

kanskje en gapahuk med god plass til f.eks. ei skoleklasse

kanskje flere merkede stier

Kanskje noe 'klopping' på myrer for å unngå større skader i terreng - stiene eser i bredde

kart

Kart ved sti/veiskille

Kjetting på de verste stedene på Innerdalstårnet

Klopper og atter KLOPPER!!

Klopper over bløte områder på stiene. Hadde med to små barn og de måtte enkelte steder bæres i vendinger...

Klopper over lange myrer

Klopper over myrer, det er stor slitasje enkelte steder

Klopper over våte områder

Klopper på myrer, jf. mellom Jøldalshytta og Gevilvassdalen

Klopping for å unngå sår i naturen, bru over bekker

Klopping i bløtområder der det er sti.

klopping på våte partier

Klopplegging i utsatte partier.

kunne tenkt meg at de veiene eksisterer allerede kunne være brukt av folk som bruker rullestol(terrengget eller elektrisk drevet rullestol)

Lage bro over elva! Alle blir jo våte på vei ut på tur...

less expensive cabins

Lett tilgjengeleg info om pris drosje Oppdal--Gjevilvasshytta (ikkje noko problem, men hadde gjort det enda lettare å planlegge)

Lettere tilgjengelig informasjon

Lettere tilgjengelig informasjon om hvorvidt broer er tatt ned for vinteren.

Lett tilgjengelig kulturhistorisk informasjon

Litt bedre merking av stier

Litt klopping i områder hvor stien går over myr

Løyper, flere gangplanker osv. Et par elver vi måtte vasse over

Mark the trails better

Maten kan bli bedre.

mehr einfache Schutzhütten auf langen Abschnitten

Mehr Mülleimer im Gebiet aufstellen. Fahrpläne für öffentliche Verkehrsmittel vor Ort und online bereitstellen.

Mer info om rettigheter og begrensninger i området

Mer info på naturlige startpunkter for turer

Mer informasjon vedr. parkering, søppelkasser ved utfartssteder

mer klopper i våtmark kanskje?

Mer klopping på merkede stier

Mer merking, mer info om området ved stier., bedre tilgjengelighet for funksjonshemmede

mer skilting

Mere info.

Mere og bedre merkede stier

Mere oppkjørte skiløyper

Merke flere turruter, t.d. Romådalen

Merkede stier, merkede toppturer

merking

merking

Merking

merking av løyper

Merking av rutene til toppturene + tilgang til kart

Merking av stien mellom Renndølsetra og Todalsshytta (ikke den innom Kårvatn)
Merking av stier
Merking og skilting av stier og ruter man kan velge underveis med avstander
Misvisende farge-klassifisering av vanskelighetsgrad på stier
MOBILDEKNINGEN
Mobilmast/nettilgang :p
More information regarding the chances to find an overnight stay in the lodges. We were lucky but during mid-summer, it is unclear for me.
More shelters for use free of charge along the hiking paths.
Muligheten for kortere turer, som f.eks. 4-timersturer
myr overganger
Möglichkeiten zur Müllentsorgung
Noe bedre merking ved veiskiller
Noe bedre merking ev skilting av flere toppturruter til toppene vest i Vindøldalen
noe løypekjøring
Noen ruter/stier trenger remerking
Ny merking på slitte rødmerker
Offentlig transporttilbud inn til utfartsområdene, f.eks. Storlidalen
Opparbeidet teltplass i tiknytning til TT-hytter.
Oppkjørt skiløype i verneområdet
Oppkjørte skiløyper i Follidalen
Overnatting/nødbu Naustådalsvatnet
Overnattingsmuligheter
parkering
Parkering
Parkering
Parkering / buss shuttle i Innerdalen
parkeringsforhold i Nerdalen.
People should pay hut fees and clean up
Planker i/over myr
Plankestier i myrområdene.
Positivt med planker over svært våt myr på merke stier. Gerne mer av det.
Påfyll av dopapir på toalett. Tilgang på drikkevann
Regulerte skiløyper
savnet mer info om stien til Snota
Skilting
Skilting av stier fra veiene
Skilting med navn blomster, naturtyper, morener, dyregraver mm
skilting, info - spesielt i Svartådalen naturreservat. Skiltinfo falt av, dårlig info når du går inn og ut av naturreservatet.
Skiløyper, info

Som tidligere nevnt. Merking + gjørmepartier som øker i omfang.
some support and more marking on the swamp areas
Sporlegging om vinteren for å få folk ut og åpne turisthytter i helgene for kaffesalg.
Stier, skilting, kart
Stopp brøytingen av veien til Gjevilvasshytta.
Større overnattingskapasitet
Større parkering Dalen
Sykling på toppene burde begrenses
Søppelkasse ved hovedinnfartene
The information about the time it takes to walk each distance. It took way longer for us to walk the trails than was indicated on the map.
There could be a possibility to buy a basic food in cabins
Tilrettelegges bedre med bruer
tilrettelegging for bruk av motorisert kjøretøy for funksjonshemmede
Toalett når hyttene er stengt
Toalett muligheter ved innfallspkter, avfallsmottak
Toaletter
Toalett-tilbud og renhold der
Turistbåt på Gjevilvatnet
Turistkontor sentralt.
Turkart og bedre merking enkelte områder
Tydligere merking med retning og avstand
Tørrere stier (grusing av sti)
Utbedring av stiene der det er slitasje
Vet egentlig for lite til å si noe om det
Vi gikk i en del meget våde myrer - det slider sterkt på myren og skaber erosion. Gangbrædder på de vådeste steder kunne være en mulighet, eller flytning av stier til mere tørre områder.
ville vært greit med hyppigere skilter som viser avstand til/fra
Vintermerking av løyper til topper.
vinterruter bedre merket
Vurdere klopper i våte partier slik der f.eks. i Sylane
Vær på vakt mot uthuling av vern
Været
Været :-)
Våte sti-partier
Weniger Menschen
Ønsker tilrettelegging av skiløyper - kjørebru sikring av skitrasé
Åpne hytter i helgene fra januar og utover med enkel servering
Åpne ubetjente hytter/ koier

Vedlegg 5 Forstyrrende opplevelser og hvor de fant sted

Forstyrrelser/Negative opplevelser	Hvor forstyrrelsen fant sted
Abnutzung	Beginn des Weges vom Grasjoen zur Snota: Weg wird wahrscheinlich zu oft begangen, Vegetation ist zerstört, ein paar Holzplanken o.ä. wären zum Schutz der Pflanzendecke wünschenswert,
At Minilla var åpen på vintertid og heisen nesten fastfrost	Stolheisen v minilla
Avføring fra mennesker på mange steder i området rundt Trollheimshytta	
Biler ved Gjevildalen	
Bløte myrer	Trollheimshytta inn svartådalen
Brøyting av skiløype	Hesjingvegen, Storlidalen
Brøyting av skitraséen innover Gjevillvassdalen	Gjevillvassdalen
Crowding	At the farms
dessverre forvirrer noen av inngangsportene med utbygginger, ekspl Gjevillvassdalen, veger utbygging brøyting	Særlig Gjevillvassdalen
Det er mange folk som benytter seg av Trollheimen på sensommeren/høsten og vi var forberedt på det. Det fine området og praktiske forhold gjorde at vi likevel valgte Trollheimen for en fjelltur.	
Det lå igjen vinterstikking etter DNT mellom Heldalen og Jøldalshytta og det var ikke kvist men lekter	Heldalen mot Jøldalshytta
die Austrocknung des Gjevillvatne	am See Gjevillvatne
Dårlig klipping, store sår i naturen, spesielt mellom heldalen og jøldalshytta	Heldalen til jøldalshytta
En ny veg som sår i landskapet	Vindøldalen, mellom Pebua og Langøya, på østsida av dalen
fehlerhafte Landkarte	Der markierte Weg, der vom See Tovatna in Richtung Todalen durch ein enges aber sehr schönes Tal führt, stimmt nicht mit den Angaben in der Wanderkarte überein.
Fikk ikke tak i kart, vanskelig å ta seg ned fra Svarthætta da beskrivelsen fra "kommunetoppturboka" var ufullstendig.	
Fiskemiljøet på Todalshtytta, standard av bevertningen på Todalshtytta	
Fjelloppsynets snøskutere, plast fra hyttebygging etter stormer, folk som går på beina i skiløypene.	Rundt Storlidalen
Folk kommer sent(over sengetid) til turisthytte	Jøldalshytta
For mye Folk i Innerdalen -> for let tilgjengelig	Innerdalen
Gjevillvasshytta mot Blåhø/Trollheimshytta	Når det er bløtt så er stiene helt ubrukelige og vi må gå langt utenom stiene hele veien.
Gjevillvassveien var brøytet i vinterferien	Gjevillvassdalen

Gjevilvatnet var tappet ned alt for mye!	Gjevilvatnet
Gjørmete sykkelspor i turstiene	Rauhovden, Skarvatnet
Grusom ammoniakklukt på do på hytta.	Gjøldalshytta
Går du på "feil" tid blir det mye folk langs endel av stiene. Men det er bare å bruke kart og ta en liten avstikker.	,
Hyttebygging legger press på grenseområder, mer søppel og folk. Fuglelivet fortrenses av kråker. Stadig flere bål-plasser i verneområde. Broer og klopper legges i myrer i verneområde. I det hele tatt så har det endret seg veldig mye på de 9 årene jeg har vært der. Om ytterligere 9 år så vil ikke grenseområde være til å kjenne igjen om ikke noe gjøres.	Nerskogen
Gjengroing av skog	Gjevilvassdalen
Information über Fahrpläne (Buss und Bahn) waren sehr schwer heraus zu finden. Keine Onlinefahrpläne	von Trondheim nach Oppdal und von Oppdal nach Gjevilvasshytta.
Jagerfly	
Jagerfly fra Ørlandet flybase	I/ ved Storlidalen
Jakt, terrengslitasje	Særlig fra Rindal innfallsport
Kein Wasser im See Gjevillvatnet	Gjevillvatnet
Kjøring langs vei med 6 hjuling	Personale fra Innerdalshytta
Lavtflyging med fly.	Hyttaldalen/Folldalen
Lite klopper over myrområder som skaper ekstra slitasje på naturen	Mellom gjevilvass og juvasshytta
Litt for mange folk	På vei ned fra Innerdalstårnet
Litt søppel	Rasteplass
Litt søppel	Gråsjøen-Snota
litt søppel (har nulltoleranse for det)	Her og der
Litt søppel og mykje hundebæsj ved oppkøyrt løyper.	Oppdal, spesielt Skarvatnet mot Lundalen og Porten.
Litt søppel omkring områder med mest "trykk". Noe sprer seg også med vinden. Generelt er problemet nokså lite.	Raufjelltjønnna. De mest populære toppene.
løs hund	bak Trollheimshytta
Mange folk, lang tid før vi fikk servering	
Masse innvandrere som sikkert fikk innføring i norsk natur. Ble litt forstyrrende og rart med en gjeng ungdommer som spilte musikk fra mobilen, var ikledd jeans og skinnjakker, røykte og lo av andre mennesker som var i området.	Innerdalen v kiosken
mengde folk	Innerdalen
mengde folk	Innerdalstårnet
Mengde folk og Støy og ufin oppførsel på hytte	Jøldalshytta
Mengde folk, sykkelstiene	for travelt
Mengde folk/i	
Mere søppel	Ved Innerdalstårnet
More people walking the trail than expected, and with dogs and children as well.	Near the highest mountain on the trail at north of gjevilvass lake

muligens folk som ikke er heilt vant med å ferdes i fjellet, ikke med noen form for førstehjelpsutstyr langt ut på tur...	innerdalstårnet.
Mye biler	Parkering til snota
mye folk	Jøldalsveien
Mye folk	Trollheimshytta
Mye folk i Trekanten	Trollheimshytta
Mye folk og litt sur betjening på Jøldalshytta	Jøldalshytta
Mye folk og slitasje	Trekanten generelt
Mye folk på Jøldalshytta	Jøldalshytta
Mye folk, litt søppel	Gjevillvatnet
mye folk, lite parkering	
Mye slitasje på turistforeningsstien	
mye søppel rund de mest trafikkerte stiene	
Mye turister	Jørdalen
Mygg	Innerdalen
Natte-uro	Jøldalshytta
Nedtappede magasin	Gjevillvassdalen
Nest	
Noe dårlig merking og tilrettelagte stier enkelte steder	F.eks. deler av stien opp fra Trollheimshytta til Trollhetta (gjørmete = økt slitasje). Det samme på enkelte deler mot foten av Snota fra samme hytte. Burde vært flere plank/stein for å skåne underlaget.
Noe flystøy enkelte dager	I Trollheimen, mellom Pikfjellet/Gråfjellet
Noe mer søppel enn tidligere år.	
Noe søppel	Langs stier mellom hyttene
Noe søppel	
Noe søppel rundt Innerdalstårnet, neddemmet vann	
noe ufin/frekk oppførsel fra ansatte og også enkelte andre turgåere på Trollheimshytta	trollheimshytta
noe unødig scooterkjøring	Resdalen
Over facilitated huts, should be an option for simple huts	
Overfylt p plass	Nedal
Parkering på privat grunn	Storlidalen
Plastpose full av søppel etterlatt ved teltplass. Støy fra jagerfly som drev øvelsesflyging. El-syklister inne i landskapsvernområdet på stier.	Ved Raudfjelltjønna
Plenklipping (beitedyr??)	
På Innerdalshytta var det noen med barn som KREVDE rom fremfor andre, som faktisk kom før dem til hytta...det var faktisk noen som reiste hjem p.g.a. dette...	Innerdalshytta
På turstiene	
Sau i store bølinger	Jøldalen
Schlecht markierte Routen, keine Informationen	
scooter brukt til transport før det kom tele, ga tydelige spor i myrområder.	Resdalen

Sjenerende lukt fra toalettene på Trollheimshytta	
slitage av stier, veldig gjørmete	breiskaret, stien til Snota og rund Trollheimshytta
slitasje	Fra Gråsjøen mot Snota
Slitasje	På stien fra gjevilvassdalen opp langs gravbekken og ved rauøra
Slitasje i stiene	Opp mot Blåhø
Slitasje og øket mengde folk på turstier	Tursti fra Heldalen inn mot Jøldalshytta, samt på tursti fra Heldalen mot Pikfjellet
Slitasje på sti mellom Follidalen og Svartvatnet	
Slitasje på stiene. Av og til mye folk.	
Slitasje på stier	Fra gjevilvass Hytta til trollheimshytta
slitasje på stiene i skogen	skogen rundt Gjevilvasshytta
snøskuterkjøring	Storlidalen ved Kråkvasstind
some hiking groups are noisy	on some trails
spor etter dobesøk langs stien, ved steiner (der det også er fint å spise matpakke)	Langs gravbekken mot Blåhø
Stor slitasje på stien i våte områder	Trekanten
stygge sykkelspor og scooterkjøring	på stier til og fra Jøldalshytta særlig over Gråfjell og andre stier. Scooterkjøring fra Minnilla og innover
Støy av folk som satt og drakk og skrattet høyt på kveldstid utenfor turisthyttene. Ikke ok for oss som ligg i telt	Jøldalshytta. Flere ganger
Svært stor slitasje på stier, mye nedbør ga mye gjørmete stier.	stort sett over alt hvor det er vårmårk
Sykelstier som sliter på terrenget	
Sykling etter merkede stier når det var ødeleggende for terrenget.	Resdalen til Jøldalshytta
sykling i turløypene på Storbekkhø	2
Synes siste etappe opp til Innerdalstårnet var litt utrygg, og at det kanskje kunne være noen ankringsplass/tau på noen plasser får å sikre oppfattet/nedfart	Innerdalstårnet
søppel	husker ikke
søppel	o
Søppel	PÅ sti opp til Gigklingdalsvatnet
Søppel	Nær Jøldalshytta
Søppel	Resdalen
Søppel	
Søppel	Tovatna
Søppel	Flere steder
Søppel	På stien mellom Jøldalshytta og Geithetta
Søppel	Svartåmoen
Søppel	Ved ulike vann utenfor merket løype
Søppel	Innerdalen

Søppel i verneområdet, engangsgriller ,plastposer., økt og uvettig bruk av området pga økt antall hytter i randsonen, kjørte løyper bl.a.	Minilldalen , Gråfjell, Pikfjell, Helda- len
Søppel Slitasje	Fra Gjevilvasshytta mot Trollheimshytta
søppel ved fiskevann, engangsgrill, plast ol.	Tovatna,
Søppel, (dopapir)	Mot Blåhø
Søppel, mengde folk, slitte stier , generelt et	
Søppel, slitasje, utbygging i randsoner	Noe småsøppel. Slitasje på stien i Innerdalen.
Søppel, soveposeforbud på turisthytte vinterstid, slitasje på terreng	Sti fra gråvatnet til snota, gjevilvasshytta
Tetthet blant hytter	Nerskogen
The crowds in Innerdalen were a bit of a shock after walking in more remote areas, but did not really spoil our enjoyment. Erosion of the ground was also a slightly negative experience in Innerdalen	Innerdalen
The lake water was lower and the boat was not sailing anymore because of it.	
Toalettpapir. Folk gjør fra seg uten å grave ned/ta med seg papir.	Flere steder langs trekanten, men spesielt mellom Jøldalshytta og Gjevilvasshytta.
Tomme flasker og bokser, do rett ved stien. Ikke mange tilfeller!	Trollheimen: trekanten
Tomme ølbokser langsmed sti	Raudfjelltjønnna
too many people, people using huts without paying or cleaning up after themselves	Dronningkrona, Vassendsetra, Bårdsgarden
Trengsel. Mye folk.	Jøldalshytta.
Uhøflig vertskap på Jøldalshytta	Jøldalshytta
Vanskelig å forsere brede bekker/små elver med mye vann. Var dårlig med bruer. Verst v en elv hvor det var merket at man skulle gå på steiner. Hadde med hund og måtte vasse for å få over hunden. Turfølget måtte også ned i elven da steinene var svært løse. Vannet rakk langt over støvlene	På vei fra Trollheimshytta til Gjevilvasshytta
Vegbrøyting i Gjevilvassdalen vinters tid	Gjevilvassdalen
Veier er alltid forstyrrende, men var overraskende lite på trekanten	
Vinterkjøring snøscooter	Folldalen
Våt og skjemmende sti fra Folldalen oppover mot Breiskaret (retning Snota)	Sti fra Folldalen oppover mot Breiskaret (retning Snota)
wear and tear on the ground	very bad paths, swamp areas and no warnings

Norsk institutt for naturforskning (NINA) er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen naturforskning. Vår kompetanse utøves gjennom forskning, utredningsarbeid, overvåking og konsekvensutredninger.

NINAs primære aktivitet er å drive anvendt forskning. Stikkord for forskningen er kvalitet og relevans, samarbeid med andre institusjoner, tverrfaglighet og økosystemtilnærming. Offentlig forvaltning, næringsliv og industri samt Norges forskningsråd og EU er blant NINAs oppdragsgivere og finansieringskilder.

Virksomheten er hovedsakelig rettet mot forskning på natur og samfunn, og NINA leverer et bredt spekter av tjenester gjennom forskningsprosjekter, miljøovervåking, utredninger og rådgiving.

ISSN:1504-3312
ISBN: 978-82-426-3075-9

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: Postboks 5685 Sluppen, 7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Hogskoleringen 9, 7034 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00, Telefaks: 73 80 14 01

E-post: firmapost@nina.no

Organisasjonsnummer 9500 37 687

<http://www.nina.no>

Samarbeid og kunnskap for framtidens miljøløsninger